

Eesti Kunstiakadeemia
Vabade Kunstide Teaduskond
Interdistsiplinaarsete Kunstide Õppetool

Fideelia-Signe Roots

NAISELIK VAIST

Magistritöö

Juhendajad:

Marko Laimre

Tiina Kirss

Tallinn 2007

Sisukord

Sissejuhatus	3-5
I peatükk. Teoreetiline osa	5
1.1 Vaist ehk intuitsioon.....	5-7
1.2 Naiselik vaist.....	7-17
1.2.1 Gunnar Aarma kolm lugu naise tarkusest.....	7-9
1.2.2 „Naise loomuse” seos „naiseliku vaistuga”.....	14-17
1.3 Dualism.....	18-23
1.4 Mõtlemine.....	23-25
1.5 Müüdid naise ja mehe ajuerinevuse kohta.....	26-29
II peatükk. Empiiriline osa	29
2.1 Delfi naistelehe kommentaaride analüüs.....	29-41
2.1.1 Sissejuhatus.....	29-31
2.2 Teemad, kus võrreldakse naise ja mehe mõistust.....	31-38
2.3 Teemad naiselikust vaistust.....	38-41
2.4 Järeldused.....	41-44
2.5 Esoteerikute võimalik mõju üldsuse maailmavaatele.....	44-47
III peatükk. Loominguline osa	47
3.1 Installatsioon.....	47-50
3.2 Film.....	50
3.3 Intervjueeritavate valiku põhjendus.....	50-52
3.4 Intervjueeritavate kirjeldus.....	53-55
IV peatükk Loomingulise ja teoreetilise osa järeldused	55-56
Kokkuvõte	56-57
Kasutatud kirjandus	58-59

LISA 1 Delfi naistelehe kommentaarid	60-96
PILT 1 Rehvide ja rasvkoe struktuuri seos	97
Summary	98-102

Sissejuhatus

Käesolevas magistritöös uurin mõiste **naiselik vaist** tekkepõhjusti ja püsimist meie keeles. Vaistu küsimusega tegelema ajendasid mind isiklikud tähelepanekud väljendite kohta, millega nimetatakse naiste ja meeste mõtlemist nii argisuhtlemises kui ka massimeedias ja internetis. Kuigi oleme jõudnud 21. sajandisse, mida on nimetatud ka naiste sajandiks, pole vanad käibetõed keelest kuhugi kadunud. Naistele omistatakse näiteks pehmust, järeleandlikkust ja intuiitivsust ning meestele otsustavust, konkreetsust ja ratsionaalsust. „Meestejutt” ja „naistejutt” on vastandliku tähendusvarjundiga väljendid, kus esimest võetakse positiivse ja tõsisena ning teist ebaolulise klatšina. Dualism ehk nähtuste jaotamine vastandlikeks ja ühe vastandi eelistamine teisele on minu töös kesksel kohal. Mõtlemise jagamine intuiitivseks ja ratsionaalseks toetub dualismile, mille juured on Platoni filosoofias. Lõppkokkuvõttes on dualism taandunud mehe ja meheliku vastandamiseks naisele ja naiselikule (Fox Keller 2001:6). Naiselikku ja mehelikku näen selles töös sotsiaalsete konstruktsioonidena ehk õpitud käitumisena, milline peaks olema naine ja milline mees. Teisel tähtsal kohal minu töös on ajaloo somatiseerimine. Pierre Bourdieu järgi juurutatakse käitumismallid aja jooksul inimeste kehasse, misjärel tekib illusioon, et need käitumisviisid on loomulikud ja kaasasündinud.

Töös viitan nii filosoofilistele, esoteerilistele kui ilukirjanduslikele allikatele. Kõigist neist allikatest saab eripärast informatsiooni. Kuna uurin, kuidas naiseliku vaistu mõiste on jõudnud argimõtlemisse ja –keelde, ei piisa mulle ainult üht tüüpi tekstidest. Vajan omavahel vastandlikke tekste, et neid kõrvutada. Esoteerilised tekstid on tähtsad sellest seisukohast, kuidas nad tavamõtlemist mõjutavad. Keerulisemad filosoofilised tekstid mõjutavad otseselt kitsamat ringkonda, aga töö eesmärk on uurida just argimõtlemist.

Magistritöö koosneb teoreetilisest ja empiirilisest osast. Teoreetilises osas seletan mõisted lahti ja vaatlen, kuidas on naiselikku ja mehelikku mõtlemist, aju erinevust ning vaistu käsitletud teised autorid. Empiirilises osas analüüsin internetilehekülje Delfi kommentaare, vaadeldes, kuidas anonüümsena räägitakse naiste ja meeste mõtlemise erinevusest. Lõpuks põhjendan loominguulist osa ja teen kokkuvõtte.

Peatükid jaotuvad järgmiselt:

Teoreetiline osa

Esimeses peatükis seletan lahti mõiste „vaist” ning püüan analüüsida mõiste „naiselik vaist” olemust. Peatükis „Naise loomuse seos naiseliku vaistuga” peatun vastandlikel naise loomuse kirjeldamise teooriatel, vaadeldes, kuidas on intuitsiooni omistatud naistele ja ratsionaalsust meestele. Peatükis „Dualism” kirjeldan dualismi algeid ja näitan, kuidas vastandid pole kunagi võrdsed. Dualism on üheks põhjuseks, miks naise ja mehe mõtlemist on ajaloo vältel vastandatud. Peatükis „Mõtlemine” defineerin mõtlemisprotsessi osad ning jõuan parema ja vasaku ajupoolkera dihhotoomiani. Järgmises peatükis „Müüdid mehe ja naise ajuerinevuse kohta” näitan, kuidas teadus on mõjutatud eelarvamustest ja kuidas enamus aju-uuringuid mehe ja naise aju erinevuse kohta on sooritatud pealiskaudselt ega oma teaduse seisukohalt tõsiseltvõetavat kaalu, küll aga on nende tulemused paisatud massimeediasse. Hiljem demonstreeringi näidete varal, kuidas see valeinfo on sattunud tavakeelde.

Empiiriline osa

Selles osas vaatlen, milliste väljenditega on naiste ja meeste mõtlemist ja vaistu kirjeldanud anonüümsed netikommentaatorid Delfi naistelehes. Esimeses peatükis kirjeldan Delfi kommentaaride valiku põhjusi ja teemaderingi. Seejärel liigun näitelt näitele, viidates ka pidevalt lisale ja analüüsin kommentaare eelneva teoreetilise osa valguses, seostades neid intervjueeritavate arvamustega. Alustan mõtlemise erinevustest ja siirdun kitsamalt naiseliku vaistu juurde. Vaatlen, kuidas on vaistu esoteerilised käsitlused läbi põimunud argimõtlemissel. Peatükis „Järeldused” võtan kommentaarid ja intervjuud kokku, viidates teoreetilises osas käsitletud autoritele. Selle peatüki peamine järeldus on, et ühiskond tahab näha naisi ja mehi väga erinevatena. Üllatavaks osutus, et kommentaatorite arvamus naiselikust mõtlemisest oli palju negatiivsem sellistes teemades, kus polnud otseselt vaistu ega mõtlemisega tegemist vaid artikkel rääkis hoopis emadusest või poliitikast. Peatükis „Esoteerikute võimalik mõju üldsusele” põhjendan, miks ma arvan, et nad rahvast mõjutavad ja annan ülevaate esoteerika hetkeseisust Eestis.

Loominguline osa

Selles peatükis selgitan, kuidas ja miks tegin installatsiooni ja filmi, mis ajendas materjalide valikul ja kuidas valisin intervjueeritavad. Loomingulise osa komponendid on autorehvidest ja seapekist installatsioon ning intervjuudest koosnev film. Film asub installatsiooni sees.

Installatsiooni materjalide valikul lähtusin sellest, naine ja mees on eeskätt bioloogilised kehad, mis on ajaloo somatiseerimise käigus saanud kultuurilised omadused. Autorehvid sümboliseerivad meest, kes kõikides ühiskondades seostub kultuuriga ja pekk naist, kes seostub loodusega. Peki ja rehvide sisemine struktuur on väga sarnane, mis viitab naise ja mehe tegelikule sarnasusele, näidates, et soorollid on õpitud käitumise tulemus.

Delfi kommentaaride valiku kriteeriumiks oli nende seos naiseliku ja meheliku mõtlemise ning vaistuga. Intervjueeritavaid valides tahtsin, et kujuneks kaks vastandlikku rühma: esoteerikud ja poliitikud ning kolmandaks, kuna ma ise olen kunstnik, siis ka kunstnikud. Tööd tegema asudes oletasin, et Delfi kommentaaride ja esoteerikute ütluste vahel on seos, sest kommentaare lugedes tundub, et sageli on ideid saadud *new age* maailmavaatest. Pärast intervjuusid esoteerikutega järeldasin, et seos eksisteerib tõesti, kuid pole tekkinud niivõrd otsesest suhtlemisest esoteerikutega vaid läbi vastava kirjanduse. Leidsin, et seosed on kahe-suunalised: esoteerikud on saanud mõjutusi massimeediast, mis kajastab väärtalt meeste ja naiste aju-uuringute tulemusi. Sealt on info sattunud esoteerilisse sõnavarasse ja –tekstidesse, kust see lõpuks on jõudnud tavakeelde. Tavakeeles kinnistunud uskumused mõjutavad omakorda teadlasi ja ring saab täis.

Ma ise vaatlen naiseliku vaistu küsimust radikaalse feministi positsioonilt. Ma ei usu, et naiselik vaist eksisteerib sellisena nagu tavakeeles ja esoteerikas seda välja pakutakse. Arvan, et mõiste „naiselik vaist” on sama, mis „negril hingeelu”, mis on kunagi ammu konstrueeritud valitseva klassi poolt, mida ühiskond taastoodab ja millest on raske lahti saada. Töö tulemus kinnitas minu arvamust. Töö eesmärk ei olnudki välja selgitada, kas naiselik vaist objektiivselt eksisteerib vaid analüüsida, miks peetakse naisi intuiitsemaks, kuidas see idee on sattunud igapäevasesse keelde ja seal müüdistunud.

I Teoreetiline osa

1.1 Vaist ehk intuitsioon

„Vaist ütles mulle.” „Ma tundsin seda ette... vaistlikult”. Kuuldes inimesi nõnda rääkimas, tekib mul alati küsimus, millest käib jutt. Mis on intuitsioon ehk vaist? Suurimat segadust nii

minus eneses kui kogu maailmas on külvanud mitte pelgalt vaist vaid just **naiselik vaist**. Kas see on olemas või on tegu müüdiga? Naislikku vaistu seostatakse sageli emainstinktiga. Põhjendus leitakse loomariigist, kus emasloomadel peab olema suurem ohutunne. Kuid kas ohutunne on vaist, instinkt või mõtlemine? S. Ruddick arvab, et emainstinkt, mille komponendiks on ka ohutunne järglaste suhtes on tegelikult ratsionaalne mõtlemine (Ruddick 1987).

Inimese mõtlemist ja ajuehitust on viimasel ajal hoolega uuritud. Kognitiivne mõtlemine on leidnud palju kajastamist. Intuitsioon ehk vaist on seevastu endiselt hämar maa. L. Day kirjutab, et ratsionaalse lineaarse mõtlemise rõhutamine algas R. Descartesiga (Day, 1997:9) „Mõtlen, järelikult olen olemas”. Descartes lähtus Vana-Kreeka traditsioonist. Loogikale, filosoofiale ja teadusele pandi alus Vanas-Kreekas. Seal asus ka Delfi Oraakel (Day, 1997:9). Pole juhuslik, et tegelen oma magistritööski eestimaiste kodukootud „Delfi oraaklitega”.

Tavateadus peab vaistu müstiliseks ja ebaratsionaalseks nähtuseks. Naisi on läbi ajaloo seostatud müstika ja irratsionaalsusega ning sealtkaudu loodusega, mehi aga kultuuri ja ratsionaalsusega. S. Ortner väidab, et naistele kuulub kultuuri ja looduse vaheline ala. Neid ei saa võtta puhta loodusena, kuid samas ka mitte kõrgkultuuri ehitajatena (Ortner 2004:133).

Võõrsõnade leksikon annab intuitsioonile kaks tähendust: **Intuitsioon (ld intuitus- vaade, pilk)**- 1)loomingulise mõtlemise moment, mis avaldub tõe tabamises vahetul, loogilist arutelu ennetaval viisil, idee või lahenduse ootamatu leidmisena. Intuitsioon põhineb varasemate kogemuste teadvustamata läbitöötamisel. 2) tunnetuse vahetu, **loogilisele arutlusele vastandatav külg** (Võõrsõnade leksikon 1979:292). Minu jaoks on olulisem definitsiooni esimene pool, kuna teises ilmutab end dualism, mis vastandab intuitsiooni loogilisele mõtlemisele ja viib naiseliku ja meheliku vastandamisele: naise seostamisele vaistuga ja mehe seostamisele ratsionaalsusega. Pean tõenäolisemaks, et vaist on ootamatu lahenduse leidmine varem kogetu baasil, mitte aga tingimata vastandumine loogilisele arutelule. Kui vaist vastandub loogikale, järeldub, et inimene, kes oskab kasutada vaistu ei suuda kasutada loogikat, mis pole tõi, sest ajaloost on teada mitmeid avastusi, mis on tehtud intuiitiivsel teel kuid millele on varem eelnenud loogiline arutluskäik.

L. Day näitab oma raamatus „Practical Intuition”, et naised ja mehed on võrdselt intuiitiivsed ja et vaistus ei ole midagi müstilist vaid see on sama praktiline kui ratsionaalne mõtlemine. Inimesed lihtsalt ei oska vaistu kasutada ja seda enda kasuks tööle panna. Day lisab, et hoolimata sellest, et pole teada, kuidas intuitsioon töötab, saab seda igapäevaelus kasutada, ilma selle tööpõhimõtteid ja tagamaid teadmata (Day, 1997:10-13).

1.2 Naiselik vaist

Seoses intuitsiooniga räägitakse sageli naiselikust vaistust nagu vaist oleks midagi naistele omast. Seda seostatakse „peene naiseliku kavalusega”, „vahele tõmbamisega”, „ümber sõrme keeramisega”, ebaratsionaalse mõtlemisega. Räägitakse, et mõnikord viib see õige otsuseni, enamasti aga ummikusse. Näiteks väidab Delfi kommentaator Alu:

Autor: alu

Aeg: 11-11-05 11:00

lyhidalt võiks seda väljendada nii, et sa mees ei oska aimata ka mitte, et kus sind vahele tõmmatakse:)

Autor: alu

Aeg: 11-11-05 11:25

tagamaadest pakuks niipalju, et reaalselt ohtu sel vahele tõmbamisel pole-on haruldased tänapäeval need naised, kes usaldavad oma vaistu täielikult ja tegutsevad selle ajendil. enamasti ikka yritab mõelda ja oma loogikat kasutada, kuid see viib neid aint uute kysadeni ja kokkuvõtteks ummikusse endaga:). (vt. lisa 1)

Kas sellel võib olla tõepõhi all, et naistel on teravam vaist ja et nad näiteks suudavad mehi n.ö. ümber sõrme keerata lihtsamalt kui mehed naisi? Kui see on tõesti nii, siis mis on põhjuseks? Ja miks sel juhul naised maailma ei valitse, kui neil selleks tunduvalt rohkem eeldusi näib olevat? Vaatleme Eestis tunnustatud guru ja vaimse õpetaja Gunnar Aarma lugusid naiselikust vaistust.

1.2.1 Gunnar Aarma kolm lugu naise tarkusest

Lugu 1

„Ma olin Šotimaal ja pidime hommikul vara kalapaatidega välja minema võrke sisse panema. Kolm paati oli juba laurist eemaldunud, mootorid töötasid ja sõit läks mere poole. See paat, kus mina istusin, oli veel otsa pidi kaldas kinni, kui tuli joostes üks naine künkast alla, vehkis kätega ja hüüdis: tagasi tulla!, tagasi tulla! nendele, kes olid juba teele läinud. Mis mulle sealjuures kõige huvitavam tundus, oli see, et ükski mees ei protestinud. Mul on eluaeg olnud oma mootorpaat, olen päris palju merel käinud, pikki otsi teinud ja olen ka kaluritega palju liikunud. Aga et ükski eesti mees, kalur, oleks naise viipe peale tagasi keeranud — ärge sellest üldse unistage! Ta läheb välja, tema hukkub, aga ta ei lase naisel endale ettekirjutusi teha. Miks see naine mehed tagasi kutsus?

Kell kaksteist algas torm. Keegi ei osanud seda ette öelda. Hommikul oli väga ilus ilm, meri oli vaikne, aga see naine tunnetas tormi, **enamik naisi tunnetab seal tormi tulekut**. Torm oli tõesti väga tugev ja see kestis poolteist päeva.

Lugu 2

Kas teate, mitu jalga on kaamelil? Mina ütlen, et on kaheksa.

Elasin mõnda aega Põhja-Aafrikas tuareegide juures Saharas. Seal oskab ainult naine hinnata kaameli koorma tasakaalu. Ja tema arvestab niimoodi: kaamelil on kaks esijalga — selle vastu me isegi ei vaidle — ja kaks tagajalga, ka see on arusaadav. Aga nüüd edasi väidab tuareegi naine, et kaamelil on veel kaks vasakut jalga ja kaks paremat jalga. Sest kaamel peab olema koormatud nii esi- kui tagajalgade suhtes kui ka vasemalt ja paremalt poolt. Mees seda silmaga ei näe, aga **naine oma vaistuga tunnetab**.

Olime väljasõidul umbes kümnapäevasele reisile kaugel asuvasse oaasi. Kolmkümmend kaamelit oli juba lastitud. Minu ees oli hõimupealiku kaamel. Veel viimased kallistused ja jumalagajätud — pidime juba liikuma hakkama.

Ja siis korraga tuleb joostes üks lihtne naine, saksauulikepike käes, ja lööb selle hõimupealiku kaameli külje vastu. Ümber laadida! Ja oleks ükski mees vastu hakanud! Meil on ju harilikult nii, et kui naine midagi ütleb, ei tee teinepool väljagi.

Ümberlaadimine kestis tund aega. Kõik mehed kargasid appi, keegi ei ajanud vastu. Sest kaamel oligi valesti lastitud. Kui seesuguse kaameliga nüüd pikemale teekonnale minna ja ta kukub teel kokku, siis sõitja hukkub, sest keegi ei saa teda peale võtta.

Lugu 3

Astusin juba 15-aastaselt Kaitseliitu. Ärevatel aegadel pidi Kaitseliit kiire otsuse vastu võtma. Hakkame venelasele vastu!

Laidoner oli perekonnatuttav, isa koolivend, ja siis ma käisin Õllepruuli tänavas Laidoneri jutul, pakkusime talle ülemjuhataja kohta. Meil oli 40 000 hästi relvastatud jalaväelast, olime saanud just partii Taani kergekuulipildujaid ja olime kõigiti valmis vastu hakkama. Laidoner ei julgenud sellepärast vastu hakata, et siis ta peab vanahärra Pätsi interneerima, kodusse aresti panema. President oli vande andnud ja president on kõrgem ülemjuhataja. Ka Laidoner oli sellega tasalülitatud. Ega me Laidoneriga väga palju arvestanudki. Meil olid juba teised värskemad jõud hakkamas.

Kas teate, kes oli vastu, et vastu ei hakataks? Eesti naine, nende hulgas ka minu pruut: ma olin siis juba kihlatud. Jah, tõepoolest — kõik naised olid vastu. Olin väga tige kogu naissoo peale, et nad selle asja niimoodi lörri ajasid.

Seal näitas ennast kõige selgemini **naise intuitsioon, vaist**, mille mehed on täielikult ära kaotanud. Mina olin kõige suurem vastuhakkamise pooldaja. Aga pärast hakkad mõtlema: me oleksime tõesti hukkunud. Meist oleks saanud teine Tšetšeenia...“ (Aarma 2000)

Need kolm lugu näitavad kujukalt, kuidas naiste ja meeste mõtlemisse suhtutakse erinevalt. Kui mees mingi ettepaneku või ideega esile tuleb, võetakse seda kui ratsionaalse mõtletegevuse tulemust. Naise puhul oleks nagu samaväärse idee tekkele eelnenud mitte mõistuse vaid intuitsiooni kasutamine. Lugu kaameli raskuskeskmest on minu meelest kõige huvitavam ja näitab suhtumise erinevust kõige paremini. Kaameli probleem on lahendatav silmamõõdu ja loogika abil. Vaistu pole siia vaja kaasata. Tegu ei ole ju keeruka küsimuse vaid silmnähtava praktilise asjaga. Minu jaoks on arusaamatu, kui Aarma kirjutab, et „mees seda silmaga ei näe“.

Aarma intervjuu põhjal tundub, et aasiamaade mehed usuvad müstilisse naise vaistu ja kuulavad seda vastu vaidlemata. Siit küll minu meelest ei järeldu, et naised ei suuda loogiliselt mõelda vaid, et neil võib olla lisaks loogikale ka lisatarkusi. Seda aga Aarma ei maini, ta räägib ainult vaistust.

„Mehed loovad jumalaid, naised kummardavad neid,“ on öelnud Frazer (Beauvoir, 1997:418). Kõikjal on näha, et kirikutes, pühakodades ja *new age* gruppides on rohkem naisi kui mehi. Samas on kirikupapid, preestrid, apostlid ning *new age* liikumise juhid peamiselt mehed. Seda tingib poliitiline ja ajalooline olukord, mitte naise võimetus olla juht ja õpetaja. Nimelt keelas seadus naisel olla kiriklikel juhtivatel kohtadel, samuti õppida ülikoolis teoloogiat ja muid aineid. Naised on elanud pidevalt korduvas, piiratud maailmas, kus mehed on teinud seadusi ja valitsenud. Beauvoir kirjutab, et eriti armastavad naised Seadust ja Korda. Naise usk saab fanaatilise jõu, sest see ei tulene teadmisesest: see on pime, kirglik, kangekaelne ja rumal (Beauvoir, 1997:418). Mees saab aru, et ta suudab teha uue eetika ja uued seadused, aga naine ei osale ajaloo tegemises. Seetõttu ta umbusaldab tulevikku. Kui vanad ebajumalad kukutatakse, pole tal neid millegagi asendada, seepärast kaitseb ta neid ägedalt. Ameerika kodusõja ajal olid lõunaosariikide naised kõige tulisemad orjuse pooldajad. (Beauvoir, 1997:419).

Vaadeldgem Aarma lugu nr 3. Autor põhjendab naiste käitumist nn. naiseliku vaistuga, kuigi tegu võis olla naiste hirmuga, et vana kord hävineb ja tulevik tundub hirmuäratav. Teine võimalus on, et naised lähtusid nn emalikust mõtlemisest. Neid võis ajendada elu alalhoidlikkus ja hool. S. Ruddick kirjutab, et emainstinkt on tegelikult ratsionaalne mõtlemine, mis kaitseb, arendab ja toidab (Ruddick 1987). Mehed tahtsid võitlusse tormata, sest mehelikkuse taastootmises on vaprus ja kodumaa kaitsmine tähtsal kohal ja kes teisiti arvab, on memmepoeg. Naised, eriti emad lähtuvad alalhoidlikkuse kaalutlustest, mis ei ole vaistu ega instinktiga seotud vaid on loogiline mõtlemine.

Võimalik, et naiste teistsuguses käitumises, mida põhjendatakse vaistuga, on tegemist ajaloo somatiseerimisega. Mõiste pärineb prantsuse sotsioloog Pierre Bourdieult, kes oma viimases raamatus „Meeste domineerimine“ analüüsib naiste sotsiaalset positsiooni. Bourdieu kasutab

seada mõistet näitamaks, et see, mida ühiskond peab loomulikuks ja inimliigile omaseks ehk olemuslikuks on tegelikult ajaloolise somatiseerimise tulemus. Pikaajaline kollektiivne sotsialiseerimis- ja konstrueerimistöö, mis viiakse läbi ühiskonnaliikmetel tekitab ajudes ja kehaes reaalsed tagajärjed. Maskuliinsete väärtuse juurutamine viib olukorrani, kus subjektid suudavad maailma tajuda vaid nende printsiipide kohaselt. Domineeritud (naised) ei teadvusta endale, et nad taastoodavad domineerijate (mehed) väärtushinnanguid, töötades sellega endale vastu. Siin on dualism tähtsal kohal. Naised, kes rõhutavad oma erinevust meestest, mängivad tegelikult meestega kokku, sest mehelik maailmavaade tahabki naist näha Teisena, erinevana, mehe-eitusena ja -vastandina ja seega alluvana: rumalamana, emotsionaalsemana, manipuleeritavamana jne. Dualistlik jaotus tähendab hierarhiat: pooled ei ole tegelikult võrdsed.

Mina kasutan mõistet „ajaloo somatiseerumine” kontekstis, kus analüüsin naiseliku vaistu mõiste tekkepõhjusi ja püsivust meie keeles. Kui naine mingil viisil käitub ja seda viisi peetakse tüüpiliselt naiselikuks, siis võib olla tegemist ajaloo somatiseerimisega. Vaistlik aimamine, heniidide kaudu mõtlemine (O. Weininger nimetab ähmast aimdust heniidiks – Weininger 1903), tühjas kohas kobistamine (nii ütleb A. Heintalu vaistu kohta) vastandina ratsionaalsele loogilisele arutlusele võib olla õpitud käitumine. Naistele on läbi ajaloo sisendatud, et nad ei suuda loogiliselt mõelda. Ratsionaalne arutluskäik ja oma ideede loogiline arusaadav põhjendamine on miski, mida peab õppima ja milleks peab koolis käima. Haridust aga hakkasid naised saama suhteliselt hiljuti. Samas on naised alati huvitunud *new age* ja religiooni vormidest. *New age* maailmavaade põhineb intuiitiivsel maailma tajumisel. Naistel ei ole jäänud muud üle, kui oma piiratud vaateväljas nappide vahenditega püüda lahti mõtestada maailma, kuhu nad on sattunud, seda meeste kuningriiki, millest räägib järgmises lõigus S. de Beauvoir. Selline tajumine ei saagi olla muud kui ähmane aimamine. Tänapäeval, mil teoreetiliselt igast naisest võib saada president või teaduste doktor tundub mittevajalik ja naeruväärne rääkida naiste erilisest vaistlikust maailmatajumisviisist. Ometi on ühiskond sellisest retoorikast läbi imbunud. Keelde juurdunud väljenditest lahti saamine on pikaajaline protsess. Kuigi räägitakse 21. sajandist kui naiste sajandist ja nn pehmete väärtuste esile tõusmisest ühiskonnas, pole keel oluliselt muutunud. Enne keele muutumist pole mõtteviiside muutumist ette näha. Nn pehmete väärtuste seostamine naiselikkusega on lõks, sest kui

hakkame rõhutama, et nüüd elame pehmel ajastul, kus naised muutuvad tähtsamateks kui mehed, tekitab see ühiskonnas käärimist, sest mehed hakkavad end ohustatuna tundma. Meil on vaja tasakaalu, mitte dualistlikku kaldumist ühele või teisele poole. Niisiis ajaloo somatiseerimine on sotsiaalne surve mingi ühiskondliku grupi suhtes, mille tulemused võivad aja jooksul grupi mõtteviisi kinnistuda ja millest on väga raske vabaneda.

Beauvoir märgib, et naine usub telepaatiat, astroloogiat, magnetismi, teosofiat, selgeltnägijaid, imeravijaid jne. (Beauvoir, 1997:416). Naine ei oska kasutada meeste loogikat, sest tal ei avane selleks võimalust. Meeste kuningriigis liigub naise sihitu mõte nagu unes, sest naine ei tee midagi; naisel pole tõe taju, kuna ta tegevus ei mõjuta midagi. Ta ajab segi parteid, arvamused, kohad jne. Ta peab valitseb kummaline tohuvabohu (Beauvoir, 1997:417). Seda kirjeldades peab Beauvoir silmas naise ajaloolist olukorda, mis veel eelmise sajandi keskpaigaks oli pinnapealsetele muutustele vaatamata samaks jäänud: naine oli nn sotsiaalselt alaealine ja eestkostevaline.

O. Weininger kirjutab, et naistel on mõtlemist uskumisest raske eristada, kuna nad ei tee vahet objektil ja subjektil. Nad viljelevad maagilist mõtlemist. „Naine ei ole raske- ega kergemeelne ega ka kindlameelne. Talle ei saagi omistada meelt, naine on meeletu” (Weininger 1903). Weiningeri ning tema rangelt dualistlikku vaadet sugupooltele võrdlen järgmises peatükis Beauvoir'i lähenemisega naise loomusele.

Naiselik vaist on nähtus, mis pole isegi ulmekirjandusest mööda läinud. Paljude robotilugude autor Isaak Asimov on kirjutanud novelli „Feminine Intuition” („Naiselik vaist”) (Asimov 1995). See jutustab robotist, kellele lisati nn. „naiselik vaist”, lootuses, et too avastab, millistel planeetidel esineb elu, sest ratsionaalsed robotid polnud seda suutnud. Otsustati ehitada „loov, intuiitivne robot”. Teda pidi programmeeritama nii, et ta annaks küsimusele mitu ette ennustamatut lahendust. „*Kutsuge seda robotit „intuiitivseks”*”, „ selgitab idee autor teistele teadlastele. „*Intuiitivne robot,*” pomises keegi, „*Tüdruk-robot?*” See dialoog näitab kujukalt, kuidas vaistu automaatselt naistega seostatakse. Dialoog jätkub arutlusega, et tavaliselt on kõik robotid ilma sootunnusteta, aga neid on koheldud nagu nad oleksid meessoost- neile on antud meeste nimesid ja kutsutud „*he*” ja „*him*”. Üks teadlane väidab:

„Vaadake. Avalikkus usub, et naised pole nii intelligentsed kui mehed.” Mehed jälgivad seepeale hirmuga ümbrust, sest teadlaskonnas, millest käib jutt, töötas hiljuti naisteadlane Susan Calvin, mõistuselt meeskolleegidest peajagu üle. (Asimov 1995:579). Ehitataval robotil, keda hakatakse Janeks hüüdma on kõik tavalise roboti tunnused, peale ühe lisandi, mida kokkuleppeliselt hakatakse kutsuma intuitsiooniks (Asimov 1995:580). Enne lõpliku variandi valmimist tehakse 4 robotit, millest ükski ei tööta nii nagu vaja. Jane-5 on täiuslikult naiselik robot: „Jane-5 oli keskmisest robotist lühem ja saledam. Kuigi tal puudusid selged naiselikud vormid, suutis ta ometi endast naiseliku mulje jätta. (Asimov 1995:586). Nii oli loodud naiselik robot, kes nägi välja nagu naine, omamata siiski selgeid sootunnuseid ja kellele olid lisatud vabad assotsiatsioonid mille kokkuleppeline nimetus oli vaist. Viimane asjaolu tõi kaasa mitmeid tehnilisi ja logistilisi probleeme. Näiteks ei viidud roboteid tavaliselt mitte kunagi avalikesse kohtadesse. Robotid kuulusid teaduse suletud ringkonda. Kui neid ka transporditi, olid nad sel ajal deaktiveeritud. Jane aga viidi planetaariumi, et ta saaks sealsete astronoomidega suheldes vastusele lähemale. Naiseliku vaistuga robot peab kogema elu kogu selle täiuses, mitte ainult istuma, nina raamatus. Ta peab suhtlema inimestega. Teda transporditakse suure saladuskatte all aktiveerituna. Roboti autor selgitab, et vabadel assotsiatsioonidel mõtlevat robotit ei tohi deaktiveerida, sest vabu seoseid ei saa külmutada hilisemaks kasutamiseks. Tänu tema naiselikule häälele armuvad Jane'i kõik planetaariumis töötavad meesteadlased ja robotil avaneb juurdepääs kõikidele materjalidele. Vaatamata ülisoodsatele tingimustele venib Jane vastus küsimusele, millistel planeetidel on elu ning tema leiutaja Madarian muutub kannatamatuks. Lugu lõpeb traagiliselt, sest tagasilennul koju tabab lennukit meteoriit just pärast seda hetke, kui Jane-5 on kõigile ootamatult leidnud vastuse ja selle Madarianile teatavaks teinud. Hukuvad nii inimesed kui robot. Teadlaskond ei suuda leida lahendust, kuidas info planeetide ja intuiitiivse mõtteprotsessi kohta, mis viis vastuseni, kätte saada ning pöörduvad pensionile läinud Susan Calvini pole. Susan, saades teada, et Jane-5 eesmärk oli intuitsiooni kasutades vastus leida, sõnab: „Naiselik vaist? Kas selleks te tahtsitegi robotit? Mehed. Nähes naist, kes saavutab korrektseid järeldusi, ei suuda te tunnistada, et ta on teiega intellektuaalselt võrdne või isegi üle ja leiutate midagi sellist, mida hüütakse naiselikuks vaistuks.” Näeme, kuidas naisteadlane, kes intellektilt on enamikust meesteadlastelt üle, mõistab, et naiselik vaist on väljamõeldis, mitte nn. ürgnaiseliku loomuse osa. I. Asimov on meesoost ja et mees tunnistab

naiseliku vaistu mitteeksisteerimist polegi nii sage nähtus. Susan Calvin lahendab müsteeriumi, kogudes andmeid ja infot asjaga seotud inimestelt ja kasutades loogilist mõtlemist. Kui mehed temalt küsivad, kuidas ta lahenduses kindel saab olla, vastab Susan: „*Nimetage seda naiselikuks vaistuks.*” (Asimov, 1995:602). Ta ei taha meestele lahenduskäiku ette öelda vaid sunnib neid oma peaga mõtlema. Nii jääb meestele nende müüt naiselikust vaistust, kuid lugeja saab targemaks ja on väike võimalus, et hakkab mõtlema, kas naiselik vaist on reaalselt olemas või on tegemist sotsiaalse konstruktsiooniga.

Tõin selle lühikokkuvõtte ulmekirjandusest, et näidata, kuidas on vaistu käsitlus vormiliselt erinev ulmetekstis. Nii Beauvoir, Bourdieu kui ka Asimov arvavad, et naiselik vaist on sotsiaalne konstruktsioon, aga igaüks väljendab seda omal viisil. Asimov toetub intuitsiooni definitsioonile, mis ütleb, et vaist on loomingulise mõtlemise moment, mis avaldub tõe tabamises vahetul, loogilist arutelu ennetaval viisil, idee või lahenduse ootamatu leidmisena (Võõrsõnade leksikon 1979:292). Kuigi see seletus ei ütle, et vaist kuulub naistele, seostab teadlaskond vaistu kohe naiseliku mõtlemisega ja meestest rumalam olemisega, mis aga enam ei vasta eelmainitud definitsioonile, täites lisatähenduse rolli.

Tavamõtlemisses on vaistu käsitlus müüdistunud. Hiljem näeme, kuidas esoteerikud hoopis laiemalt intuitsiooni mõistet käsitlevad, kui nn. tavainimesed. Naistele omistatakse suuremat vaistu just argimõtlemisses tasandil, kuhu see idee on imbunud teaduspõhisest maailmapildist, mis algas Vana-Kreekast ja süvenes valgustusajal koos Baconi ja Descartesega.

1.2.2 „Naise loomuse” seos „naiseliku vaistuga”

Naiselikku vaistu seostatakse nn. naiseliku loomusega. Mis on siis see salapärase naiselik loomus?

R. Rorty väidab, et terminit „sisemine loomus” ei tasu kasutada, sest see väljend on toonud rohkem tüli, kui asi väärt on. „Tõe olemus”, „inimloomus” ja „jumala loomus” on tulnud teemad. Meie eesmärkidega sobiks paremini, kui lakkaksime tõe pidama millekski sügavaks ja huvitavaks teemaks (Rorty, 1999:30). Ühinen Rortyga täielikult selles mõttes, et vaidlused nähtuste ja inimhinge „tõelise” loomuse üle on kestnud ajast aega ja toonud ainult tüli. See on

valdkond, kus igaühel on isiklik arvamus. Olles inimene, kes kasutab suhtlemiseks keelt, ei ole võimalik välja selgitada, mis on „sisemine loomus” või kas see üldse olemas on. Ma ei väida, et sisemist loomust üldse ei ole, aga ma ei väida ka vastupidist. Ma lihtsalt arvan, et me ei saa seda kunagi teada. Sama on nn. ürgse naiselikkuse või -mehelikkusega. Eeskätt kultuuriliste muutuste objektiks olnud omadustele on aja jooksul külge kleebitud „ürgsuse” ja „tõelisususe” ideed.

On teada, et eesti kirjanik A. H. Tammsaare oli mõjutatud O. Weiningeri traktaadist „Sugu ja iseloom”. Tammsaare tsiteerib Weiningeri, väites, et naisel pole iseloomu vaid ainult loomus. Kui iseloomu saab muuta, siis loomus on 20. eluaastaks välja kujunenud ja seda ei muuda miski (M. Hinrikus 2005:116).

Saksa filosoofiatudeng Otto Weininger, kes 20. sajandi hakul kirjutas raamatu „Sugu ja iseloom” toob naise ja mehe erineva olemuse välja järgmise tabeli kujul:

Loomalikud ja orgaanilised omadused	Üksnes inimsoo, iseäranis meessoos omadused
Individuatsioon	Individuaalsus
Taasäratundmine	Mälu
Himu	Väärtus
Sugutung	Armastus
Teadvuse piiratus	Tähelepanu
Tung	Tahe

Weiningeri järgi paiknevad naiselikkus ja mehelikkus skaalal, mille ühes otsas on absoluutne naine ja teises otsas absoluutne mees. Absoluutne naine on loomalik olevus, kel puudub võime mõelda, armastada, puudub mälu, moraal ning tahtejõud. Küll aga on tal sugutung, instinktid, vaistud ja võime meenutada igapäevaseid pisiasju. Absoluutne mees on jumala sarnane geenius, kelles on inimlikku lihalikkust väga vähe säilinud. Naine saab endaga tööd tehes muutuda mehe sarnaseks, kuid isegi sel juhul on kõige viletsam mees temast ikka üle (Weininger 1903). Niisiis, naistel prevaleerivad enamasti esimese lahtri omadused, kuna

mehel, kelles on alati killuke geeniust, on lisaks kõigile esimese lahtri omadustele ka teise lahtri omadused. Weiningeri arvates on naine puhas seksuaalsus. Kogu tema mõttemaailm on seksuaalsusest läbi imbunud. Seetõttu ei suuda ta selgelt mõelda. Naise olemuses on midagi taime- ja loomalaadset. Mees naudib naise kehavõlusid samamoodi nagu ta naudib pehme liiva ja sooja merevee tervistavat toimet. Seksuaalfantaasiad on ainus naiseliku loomingu väljendus. Tõeline luule, vaba seksuaalsest pingest, saab idaneda üksnes mehe teadvuses. Moraalne saab Weiningeri arvates olla vaid siis, kui ollakse teadlik sellest, mis on moraal. Moraal pärineb intelligentsest „minast”. Seega pole naine mitte moraalitu, st ei riku moraali vaid moraalita (M. Hinrikus 2005:111-112). Niisiis juhivad naist tajud ehk vaistud. Weiningeril on selle kohta oma teooria. Ta paigutab teadvusseisundid skaalale, kus ühes otsas on teadvustamata tajud ehk heniidid ja teises otsas ideaalne teadvusseisund, kus tajud on läbipaistvad ja teadlikud. Naise teadvus jääb enam-vähem kogu aeg heniidide staadiumisse, kuna mees mõtleb pigem selgete ideede kaudu. Heniidi mõiste on kreeka keelest tuletatud. Weininger kasutab seda aistingutest ja tunnete ühtsusest rääkides. Heniidi puhul on tegu tuhmi eimiskiga, selgelt välja joonistamata aimdusega (Hinrikus 2005:105).

Vastupidiselt Weiningerile peab Beauvoir „ürgnaiselikkust” majanduslike ja ajalooliste põhjuste tulemuseks. Mingit „sisemist ürgnaiselikkust” pole olemas. Naiseks ei sünnita vaid õpitakse. Beauvoir kirjutab: „Olgu tegemist rassi, seisuse, klassi või sugupoolega, keda hoitakse alluva seisundis, õigustatakse seda ikka ühtemoodi. „Iginaiselik” vastab „neegri hingeelule” ja „juudi iseloomule”. [...] Naiste ja mustanahaliste olukord on sarnane: mõlemad on vabanemas eestkoste alt (tänapäeva läänemaailmas juba rohkem, kui siis, kui B selle teksti kirjutas), kuid endine valitsev klass tahab neid omal kohal hoida, ülistades nende voorusi nagu „hea neegri” lapselikku puhast rõõmsameelset hinge ja allaheitlikku meelt ning „tõelise naise”, mehele alistunud naise kergemeelsust, lapsikust ja vastutustundetust. Mõlemal juhul tulenevad valitseva klassi väited tema enda loodud olukorrast. Bernhard Shaw on pilklikult öelnud: „Valgenahaline ameeriklane paneb mustanahalise kingapuhastaja ametisse ja otsustab selle järgi, et mustanahaline kõlbab vaid kingi puhastama.” (Beauvoir, 1997:24-25). Aarma kirjeldab aasiamaades valitsevat olukorda, kus majapidamised on eraldatud nii kõrge müüri, et sellest üle ei näe. Naisi on lapsest saadik õpetatud tegutsema ja valitsema müüri sees ja mehi väljaspool müüri (Aarma 2000). See on tugevalt seotud binaarsete opositsioonidega,

millest räägin pikemalt järgmises peatükis. Valitsev klass, st mehed paigutavad domineeritud klassi, st naised müüri sisse, lõikavad nad ära välismaailmast ja selle tulemusel hakatakse ajapikku kõike sisemist, salapärast ja varjatut seostama naiselikkusega ja kõike avalikku ja välist mehelikkusega. Tekib „ürgse naiselikkuse” ja „tõelise naise” idee. Naine kui koduhaldjas, koldes tulehoidja ning sünnitaja.

Olen vaielnud mitmete naiste ja meestega, kes on külastanud aasiamaid ja väidavad nagu sealsed naised ise tahaksidki kodus müüride vahel toimetada ja 10 last sünnitada. Tai Chi treener Mart Parmas on korduvalt rõhutanud, et kui naine lapsi ei saa, hakkab tal paha. Naisel peab olema laps (eravestlus Parmasega 2006). Samuti pooldavad nii mõnedki eesti mehed haaremisüsteemi, uskudes, et haareminaistel on kerge ja muretu elu ja et neid ei saa küll mingiteks süsteemi ohvriteks lugeda. Siinkohal pean märkima, et ma ei saa kahjuks kõikidele nimedele viidata, kellega olen antud teemal vestelnud, sest mulle tundub, et eestlaste teadvusesse on sooidentiteet nii tugevalt kinnitunud, et nad tunnevad end ohustatuna, kui on sunnitud oma seisukohti sooküsimuses avalikult ja oma nime all avaldama. Niisiis on mitmed traditsioonide pooldajad keelanud mul nende nime avaldamast.

Beauvoir kirjutab haareminaiste kohta: „Haaremisse kinni pandud orjatar ei ole haiglaselt roosimoosimais või lõhnavannihull: tal lihtsalt tuleb kuidagi aega surnuks lüüa. (Beauvoir, 1997:422). Haareminaiste võimalused on piiratud. Gunnar Aarma ülistab küll idamaade naiste tarkust, küll nende seksuaalseid oskusi (Aarma, 1998), aga unustab, et olla rikkale mehele seksiori ongi paljudel juhtudel sealse naise ainus ja seepärast ihaldusväärseim väljund, kui ta ei taha elada vaese mehe naisena ja talle palju lapsi sünnitada. Kui indiviidi hoitakse alaväärtuslikus seisundis, siis järeldeb sellest, et ta ongi alaväärtuslik (Beauvoir, 1997:25).

Müüt, et naine on kui metsik loodus, kes peab olema mehe järelevalve all, pärineb juba Vana-Kreeka ühiskonnast. Põhjus, miks naist vastandatakse kultuurile ja ratsionaalsusele, on osaliselt naise kehas. Sünnitamine ja menstruaaltsükkel muudavad naise keha irratsionaalseks: ta ei saa seda ise valitseda. Naise müstilisus väljendub tema teistsugususes. Kõik teavad, et füüsiliselt on naine mehest erinev, aga probleem tekib siis, kui seda erinevust hakatakse mütologiseerima, näiteks naise loomuseks nimetama, piirates sellega naiste

eneseteostamisvõimalusi. Aristotelese arvates pidid naised olema meeste järelvalve all, sest oma loomuse poolest ei olnud nad võimelised piisavaks moraalseks enesekontrolliks ja olid seega mitteusaldatavad nii seksuaalkäitumises kui rahaasjades (Vähi 2003:162)

„Naine püherdab immanentsuses”, väidab Beauvoir. Naine on olnud kord vabam, kord rohkem ikke all ja vabamatel aegadel pole naisele antud võimalust end teostada, mille tulemusel too pole osanud oma vabadusega midagi peale hakata. Hoolimata pinnapealsetest muutustest antiikajast tänapäevani on naise olukord samaks jäänud. „Naises on protestivaimu, ta on ettevaatlik ja arvestav, tal pole tõe- ega ajataju, tal puudub kõlblustunne, ta on väiklaselt praktiline, valelik, silmakirjalik, omakasupüüdlik... Need jooned ei tulene naise hormoonidest ega ajukäärudest vaid tema olukorrast (Beauvoir, 1997:413). „Naine suletakse kööki või buduaari ja imestatakse siis tema piiratuse üle. Talt lõigatakse tiivad ja kahetsetakse, et ta ei oska lennata. Avage tema ees tulevik, et ta ei peaks enam klammerduma olevikuhetkesse” (Beauvoir, 1997:424).

Teisalt on naiselik poolus kardetav ja meespoolusele ohtlik. Egiptuse mõtetera kinnitab, et naiste jumalik vägi on nii suur, et kui poisid seda tunda saavad, tuleb neil lihtsalt surra. (Bly, Woodman 2005:29). Selles on hirmuga segatud imetlust.

1.3 Dualism

Soouuringutes on haru, mis uurib, miks ja kuidas meie kultuur eelistab teatud tüüpi väärtusi ja mõtlemise kategooriaid. Selle haru nimetus on radikaalne feminism. Radikaalsus ei pruugi tähendada radikaalseid muudatusi ühiskonnakorralduses. Radikaalsust tuleb mõista siin juurteni mineku tähenduses: põhjusi otsitakse sügavalt läänelikust dualistlikust mõtteviisist. **Dualism tähendab ühe kategooria defineerimist teise, vastandliku kategooria kaudu, kusjuures on üht neist läbi ajaloo enam väärtustatud.** Subjekti on vastandatud objektile, kultuuri loodusele, vaimu kehale, aktiivsust passiivsusele, mõistust tundele, mis lõppkokkuvõtteks on taandunud mehe ja meheliku vastandamiseks naisele ja naiselikule (Fox Keller 2001:6). Dualism esineb kõikjal: teaduses, kirjanduses, kunstis, filosoofias, psühholoogias, esoteerikas, religioonis jne. Kuna maailm on dualismist läbi imbunud, ei pääse

sellest ka argimõtlemine. Võiks lausa öelda, et vastandites mõtlemine on meile emapiimaga kaasa antud.

Pierre Bourdieu on uurinud traditsioonilist Kabiili ühiskonda. Kabiilia asub Hispaania lähistel, Vahemere aladel. Tegemist on mägedes elava karjakasvatavate ja maaviljelejate kogukonnaga, kus veel 20. sajandi 60te aastatel olid säilinud vanad kombes (Bourdieu uuris Kabiiliat 60tel aastatel). Kabiilia on läbinisti patriarhaalne ühiskond. P. Bourdieu leiab, et seal valitsev hierarhia ning kord laieneb varjatud kujul kogu läänemaailmale. Sealse maailmapildi eelduseks on dualism. Naiselik ja mehelik on seal paigutatud binaarsete opositsioonidena: külm-soe, pikk-lühike, märg-kuiv, sees-väljas, all-ülal jne. Kõik naiselikuna mõistetav on halb ja häbiväärne, kuna kõik mehelikuna mõistetav on positiivne (Bourdieu 2005:25). Asjade ja tegevuste jaotamine meheliku ja naiseliku vastanduse alusel, mis on eraldi võetuna meelevaldne, muutub sarnaste süsteemide opositsiooni kuulumise tõttu objektiivselt ja subjektiivselt vajalikuks (Bourdieu 2005:20). Kui terve maailmapilt on vastanditele üles ehitatud ja sellest on otseses sõltuvuses igapäevaelu, ellujäämine, põllutööd ja viljakus siis tundub olevat võimatu sellest läbi murda. Bourdieu kirjutab: „Sugudevaheline jaotus tundub olevat „asjade loomuses”, [...] kõneldes millestki normaalsest, loomulikust, peaaegu vältimatust: see esineb ühtaegu objektiivsena asjades (nt majas on kõik osad „soopõhiselt määratletud”), kogu ühiskonnas ning kehasse sisse kodeerituna, agentide *habitus* 'tes, toimides taju-, mõtte- ja tegutsemisskeemide süsteemidena” (Bourdieu 2005:21). Agendid on siin ühiskonnaliikmed ning *habituded* on õpitud käitumismallid ja mõtteviisid.

Beauvoir kirjutab, et mõnikord vastandatakse naiste maailm meeste maailmale, aga naised pole kunagi moodustanud iseseisvat ja suletud ühiskonda: nad kuuluvad meeste ühiskonda, kus neil on alluva seisund (Beauvoir, 1997:414). Sellepärast pole korrektne vastandada naiste maailma meeste maailmale, millest tulenevalt ei saa ka vastandada naiste mõtlemist meeste mõtlemisele.

Rorty arvates keel teeb mõtlemise ja mõtlemine teeb maailma (Rorty 1999). Beauvoir'i ja Bourdieu väidetest järeldub, et naised mõtlevad meeste kaudu, sest nad elavad meeste poolt loodud ühiskonnas. Me sünnime keelekeskkonda ja õpime rääkima juba olemasolevat keelt.

Nii on väga raske mõista, et toimub vanade rollide taastootmine või et naised ise kasutavad keelt enda vastu. Radikaalsed feministid püüavadki tungida nende põhjusteni. Naiseliku ja meheliku vastandamine hõlmab kõiki eluvaldkondi, ka naiste ja meeste aega. Julia Kristeva on oma essees „Naiste aeg” kirjutanud, et naistel on monumentaalne aeg, meestel aga lineaarne. Naine = ruum, emakoda, kust sünnitakse ja mees = aeg, milles liigutakse ja luuakse kultuuri (Kristeva 2003). Beauvoir seostab naiste teistsugust aega koduste töödega. Ta kirjutab, et naiste kodused tööd on ajas korduvad. Need ei loo uut vaid säilitavad olemasolevat. (Beauvoir 1997:416).

Kuigi naistel oma maailma ei ole, on sel teemal palju fantaseeritud. Lapsepõlves nähtud Poola film „Uued amatsoonid” (*Seksmisja* 1984) avaldas mulle sügavat muljet ja oli üks esimesi stiimuleid, mis pani mõtlema naiste-ja meeste maailmade üle. Sellised filmid ja raamatud näitavad minu meelest meeste hirmu naiste võimu ees. Selle ees, et naised võtavad juhtimise üle ja teevad oma ühiskonna, kus sünnivad ainult naisjärglased ja mehed surevad välja. Kaasaajal on naiste olukord parem, kui 100 aastat tagasi, kuid nagu Bourdieu mainib, näen ka mina, et ühiskonnas valitsevad siiaamaani varjatud meestekesksed filosoofiad, mille üks avaldumisvorm on näiteks pärast abiellumist naisele mehe perekonnanime andmine ja isegi, kui naine endale oma nime jätab, pannakse lapsele mehe nimi, sest „alati on nii olnud”. Vanarahvas ütleb: „Ega nimi meest rikub”. Aga kas nimi naist rikub, see ei huvita kedagi, sest naise nimi on alati vaid ajutine olnud, naine võib (mõnes ühiskonnas lausa peab) nime vahetada mitu korda elu jooksul. Bourdieu kirjutab: „Me näeme, et Otto Weininger polnudki end kantiaaniks kuulutades päris valel teel, kui ta heitis naistele ette kergust, millega nad loobuvad oma nimest ja võtavad oma abikaasa nime, ning järeldades sellest, et „naine on loomult nimetu ja seda seetõttu, et tal loomu poolest puudub isiksus.” (Bourdieu 2005:104).

Läbi ajaloo on mehed normi ja naised teise rollis. „Inimene on asjade mõõt“, tähendab, et mees on asjade mõõt. Naine on kõrvalt tulija, võõras, kes mehe mõõduni ei küüni. Vanarahvaski juba ütles, et mehele tuleb anda mehe mõõt, midagi põhjalikult tehes tehakse seda mehe moodi ning kõik kaunid, üllad ja vaprad teod on meheteod. Kui naine sooritab kangelasteo, nimetatakse sedagi meheteoks. Mehelikud omadused annaksid naisele nagu midagi positiivset juurde, kuna naiselikud omadused nagu võtaksid mehelt midagi ära. Mees

on nii positiivne kui ka neutraalne poolus, sest näiteks prantsuse keeles tähendab *les hommes* nii mehi kui inimesi ja sõna *vir* kattub sõna *homo* tähendusega (Beauvoir 1997:14). Paljudes teisteski keeltes on mees võrdsustatud inimesega. Näiteks inglise keeles *man* tähendab nii meest kui inimest, *woman* aga ainult naist. Ladina keeles tähendab *vir* meest, *virtus* mehisust, tublidust, vooreslikkust. „Naine on naine teatud omaduste puudumise tõttu,” ütles Aristoteles. Aquino Thomas väitis, et naine on ebaõnnestunud mees, juhuse läbi sündinud olend. Mees on subjekt, absoluut, naine on Teine (Beauvoir 1997:15). Nii kreeka filosoofid kui ka hiina ja aasiamaade mõttetargad on rääkinud naiselikust ja mehelikust printsipiist. Aristotelese arvates oli naisalge passiivne ja ainult paljunemisele orienteeritud, meesalge ehk *logos* aktiivne. Loode pärib emalt ainult materia, aga isalt vormi ja hinge. Muhamed arvas, et naistel puudub hing ja seepärast ei saa naised paradiisi. Hiina kultuuris on ürgprintsipiid naiselik *yin* ja mehelik *yang*. *Yin* tähistab ööd, pimedust, kuud, vett ja negatiivset poolt, *yang* päeva, valgust, päikest, positiivset poolust. Hiljem tulen selle juurde tagasi. Ajaloolane ja esoteerik Villu Põldma kirjutab: „Põhjalas valitseb igavesti naine- Põhjala Eit nimega Louhi. Arvatakse, et nimest Louhi pärineb meie lendmao nimetus „lohe”. Muinasajast on teada, et on olemas kaks põhidraakonit, must ja valge. Naiselik Põhjala valitseja on must draakon, kurja sümbol.” (Põldma 1997:85). Ristiusk on teinud palju selleks, et naisi alavääristada. Püha Paulus põhjendab, miks naine peab mehele alluma: Sest mees ei ole naisest vaid naine on mehest. Meest ei loodud naise pärast vaid naine loodi mehe pärast.” (Beauvoir 1997:80) Selle kohta ütleb A. Heintalu nõrdinult: ”Naisterahvas tehti ju pärast sitikaid kristlikus filosoofias! Kõik muud sitikad ja mardikad ja põrgusitikad tehti valmis ja siis varastas jumalus Adamalt öösel küljeluu ja sellest tegi naise. Varganägu ju!” (intervjuu 2007). Tertullianus kirjutab: Naine, sina oled Saatana värav. Sina keelitasid seda, keda Saatan ei julgenud otse rünnata. Sinu pärast pidi Jumalapoeg surema. Sina peaksid alati leinarüüs ja kaltsus käima.” (Beauvoir 1997:80). Johannes Chrysostomus: „Kõikide metsaliste hulgast on naine see kõige kurjem.” (Beauvoir 1997:81)

Kuigi öeldakse, et vastandlikud mehelik ja naiselik poolus on omavahel harmoonilises koosluses, näitab tegelik elu midagi muud. Tõelist võrdõiguslikkust, rääkimata matriarhaadist ajaloos ei tunta. Naispoolus on meespoolusele allutatud isegi Hiinas, kust *yin* ja *yang*-ideoloogia pärineb (Ortner 2004:128-129). Prantsuse feminist H. Cixous on määratlenud

naiseks olemist olemuslikkuse seisukohast ilmaolekuna, negatiivsuse, tähenduse puudumisena, kaosena, pimedusena, mitte-olemisena. Ta juhindub J. Derrida vaadetest selle kohta, et lääne mõtlemine püsib binaarsetes vastandites, mis viivad alati tagasi fundamentaalse paari – meessugu/naissugu – juurde ja on väitnud, et see paar on seotud patriarhaalse väärtussüsteemiga, kus naiselikku poolt nähakse negatiivse ja jõuetuna. Bioloogilist sugu kasutatakse negatiivsete naiselike (*feminine*) väärtuste konstrueerimiseks, mis naissoole peale surutakse ja temaga ära vahetatakse (Vähi 2003:159).

Ajalooliselt on naist peetud pühaks, aga ka ebapuhtaks ja ohtlikuks seoses kehaga. Naine on sünnitaja, tema keha ei ole piiritletud nagu mehel vaid seda on võrreldud katkise anumaga. Mehe keha esindab sümbolset korda ja naise keha piiride hägusust. Rasedust ja menstruatsiooni on peetud ohtlikuks, sest selle kaudu võisid deemonid pääseda naise kehasse ja hinge, kahjustades sealt nii naist kui kaasinimesi (Vähi 2003:159). Kurje naisdeemoneid kujutatakse kaosesse langenuina. Rooma mütoloogias lendas öösiti ringi Strix-lind, kes söi meeste seksuaalset energiat. Antiigis on naised sageli passiivsed hävingu katalüsaatorid, näiteks Trooja Helena või esiknaine Pandora. Naine on müütides sageli kurjuse, hädade ja surma maailmatooja. **Naise müütiline pahelisus väljendub uskumises naise etteantud loomusesse – naine on paha a priori!** (Vähi 2003:160-161).

Paljude eestlaste poolt guru ja õpetajana austatud Gunnar Aarma tõmbab sugupoolte vahele kindla piiri. Ta ei halvusta kumbagi sugu, aga kui tema teksti tähelepanelikult lugeda, kumavad sealt need ideed naise allutamise kohta, mis said alguse juba kreeka ajal ja taasavastati valgustusajal. Aarma toetub rangele dualismile. Ta kirjutab: „Naine on konkreetsem, mees abstraktsem. Naine on intuiitivne, mees deduktiivne. Naisel on mõtted, mehel ideed. Naine on impulsiivsem, mees loogilisem. [...] Mehele annab mõtteainet tema elukutse, naisele perekond ja sugulased. Mees räägib meelsamini asjadest, naine isikutest”. (Aarma 1998:65). Dualistlikust retoorikast on lihtne välja arendada teooria, milline peaks olema naise roll ühiskonnas. Aarma teebki ettepaneku „võtta naine uuesti meessoole kaitse alla ning võimaldada tal täita neid üllaid ülesandeid, mis talle loodus määranud”. (Aarma 1998:121).

Intervjuus (Lindistanud Ellen Arnover 16.05.2000) räägib Aarma: „Kui minna usbeki, tadžiki või turkestani asulasse, siis kõigepealt on seal religioossed ehitised, aga kui ääre poole minna, näed põhiliselt müüre. Müüridega on piiratud väikene maavaldus. Müür on küllalt kõrge, nii et sellest ei näe üle, ja seetõttu jääb sisemine elu möödakäijale nägematuks. Müüri sees oli aga naiste võimuala. Kõik, mis oli seespool müüri, kuulus naise valdusesse, st naise käsu alla. See ei paistnud väljastpoolt välja. Mees oli kasvatatud maast madalast tegutsema väljaspool müüri, väljaspool kodu. Naine tegeleb seal põhiliselt selle müürisiseselega kuni tänase päevani.” (Aarma 2000). Aarma kirjeldab puhtakujulist dualismi, mis on leidnud väljenduse ühiskonnakorralduses. Eespool kirjeldasin Bourdieu uurimust kabiili mägiküladest, kus valitses samasugune dualistlik maailmapilt. Lääne inimene kipub eksootilisi rahvaid ja nende eluolu idealiseerima, kuid tuleb siiski endalt küsida, kui palju me saame teada neid rahvaid küllastades ja kuivõrd nad end avavad. Minu arvates suutis Bourdieu kabiili elanikke analüüsivamalt vaadelda kui Aarma usbekistanlasi ja kõrbeasukaid. Aarma kirjeldab nähtut ja seob selle oma dualistliku maailmavaatega, kus naistel prevaleerib vaist ja meestel mõistus ja kus on kindlaksmääratud soorollid. Bourdieu läheneb nähtustele sotsioloogi ja radikaalse feministi positsioonilt, analüüsides põhjusi, mis on ühiskonna teatud elukorralduse aluseks.

Kuigi dualismi lätted on õhtumaade kultuuri hällis, Aristotelese, Pythagorase, Platoni, Herakleitose jt. filosoofilistes õpetustes ja ristiusus, ei ole dualism valitsenud alati ja igal pool. A. Heintalu väidab, et soomeugri hõimude maailmapilt pole kunagi olnud must-valge. Selles ei eksisteeri absoluutset naist ega meest. Puudub täielikult halb ja täielikult hea. Universumis on kõike enam-vähem parasjagu. Enne kristlust olevat soomeugrilastel valitsenud matriarhaat. (intervjuu 2007).

Nais- ja meespooluse ühendamisest räägivad ka R. Bly ja M. Woodman raamatus „Kuningneitsi”, kus nad analüüsivad iidset vene muinasjuttu ning toovad selles esile naisalge positiivse külje. Pean ütlema, et nende mõttekäik üllatab mind, sest ma olen siamaani kohanud kaht vastandlikku arvamust: 1. naiselik alge koos naiseliku vaistuga on paha ja seostub loomalikkusega, kaosega, ohuga. 2. naiselikku vaistu kui midagi naise loomuse juurde kuuluvat pole olemas. See on keeleline nähtus, mis tekkis naise sotsiaalsest seisundist. Väidet, et naiselikkus kogu tema vaistude ja müstikaga on positiivne, tuleb võtta väga

tähelepanelikult. Eriti oluline on, et see idee on meieni kandunud vene ennemuistse muinasjutu kaudu. Patriarhaalselt Venemaalt on tulnud ka laialt tsiteeritav vanasõna „Kui peksab, siis armastab”. Bly ja Woodman on dualismi vastased ja nende soov on **ühendada lääne inimeses lahus olevad naiselik ja mehelik poolus**. Nad kritiseerivad surnud soostereotüüpe, mida kultuur meile peale surub. Nad rõhutavad, et nende raamatus ei tähenda mõisted mehelik ja naiselik bioloogilist sugu vaid sümboleid. Kujunditeilmas ei ole sugude vahelist võitlust (Bly ja Woodman 2005:13). Seepärast väidavad nad, et kui naine ja mees on koos, siis on alati kohal neli. Neid on ka siis neli, kui on kokku saanud kaks naist või kaks meest (Bly ja Woodman 2005:14). Nimelt on igas naises meespoolus ja igas mehes naispoolus. Binaarsetele opositsioonidele ehitatud maailmas aga peetakse naispoolust halvaks ning sugudele surutakse peale vanu ja kitsaid rolle, nii et inimene ei saa ise aru, kes ta tegelikult on. Sarnase idee ütles välja Marianne Mikko: „Iga kaotatud inimene, selle mõttes, et keegi mängib rolli, mis talle ei kuulu ehk ütleme, andekas naine mängib kõõgitüdrukut oma andetule mehele, siis mina leian, et see on ikkagi ühiskonnale väga kahjulik tendents.” (Intervjuu 2006).

1.4 Mõtlemine

Kreeka ajast saadik on usutud, et naised ei suuda mõelda nagu mehed, st. loogiliselt ja ratsionaalselt. Käibetõdedesse on imbunud arvamus, et naised on emotsionaalsemad, mehed ratsionaalsemad, mehed tegelevad „kõvade teadustega” (reaalteadused nagu matemaatika, keemia, füüsika, IT jne) ja naistele sobivad „pehmed teadused” (humanitaarteadused nagu keeled, kunstid, ajalugu, sotsiaalteadused jne). Kõige selle põhjuseks peetakse bioloogiat: naistel ja meestel olevat väga erinev ajuehitus, hormoonidest rääkimata. Kõigepealt vaatleme, mida peetakse silmas mõtlemise all üldiselt ja siis liigume juba soopõhise mõtlemise juurde.

E. Koemets on öelnud: „Mõtlemine on ülesande lahendamine”. J. Piaget’ uurija F. Kubli on väitnud ka, et mõtlemine viib üldisele seoste loomisele” (Leppik, 2000:51). Leppik liigitab mõtlemist järgmiselt:

Sõnalis-loogiline mõtlemine. Seda peetakse inimese põhiliseks mõtlemisliigiks. Selle aluseks on mõisted ja loogilised struktuurid, mis saavad toimida vaid tänu keelele. Seega saab

abstraktsest mõtlemisest rääkida alles siis, kui laps on omandanud piisavalt sõnavara ja mõisteid.

Kujundlik või näitlik mõtlemine. See on mingi olukorra või selle muutuste ettekujutamine.

Näitlik-efektiivne mõtlemine. See on omane nii loomadele kui inimestele. Seotud on see nägemistajuga. Jälgides näiteks mingi keha jms. liikumist reaalses olukorras, saadab seda inimese (looma) lihtne mõttetegevus. Lapse mõttetegevus algabki just näitlik-efektiivsest mõtlemisest, aga ainult juhul kui tal on, mida näha, jälgida, kompida, kuulata jne. (Leppik 2000:51-52). Mõtlemine jaguneb veel analüüsiks, sünteesiks, võrdlemiseks, üldistamiseks ja abstrahheerimiseks.

Analüüs on eseme või nähtuse mõtteline jaotamine osadeks.

Süntees on vastupidine protsess: osad ühendatakse mõtteliseks tervikuks. Analüüsile ja sünteesile eelnevad lapsel konkreetsed tegevused: mänguasjade ja teiste esemete lahti võtmine ja kokkupanek. Näiteks võiks tuua Lego- taolised konstruktorid. Nende kokkupanek arendab lisaks analüüsile ja sünteesile ka nägemistäpsust, käelisest tegevusest rääkimata. Tooksin siinkohal ära, et eelarvamus nagu naised ei suudaks loogiliselt analüüsida põhineb asjaolul, et paljudes kodudes kasvatakse lapsi liiga piiratud soorollide järgi: poistele antakse konstruktorid ja tüdrukutele nukud. Nuku lahtilõhkumine ja kokkupanek ei nõua erilist pingutust: siin on vähem detaile kui Legos. See ei stimuleeri analüütilist ja sünteetilist mõtlemist. Anne Fausto – Sterling toob näiteid, et kui tüdrukutel koolis arendada analüüsivõimet, jõuavad tüdrukud kiiresti selles osas poistele järgi. Naiste ruumilis-visuaalne mõtlemine on tugevaim ühiskondades, kus naistele on rohkem vabadust antud ning kõige nõrgem sellistes ühiskondades, kus tema vabadust piiratakse. (Fausto –Sterling 1985:35). Leppiku järgi on mõtlemise osadeks veel **võrdlemine ja klassifitseerimine, üldistamine (võrdlemise tulemus) ja abstrahheerimine** (Leppik 2000:pt 7.1).

O. Weiningeri järgi ei ole naised võimelised nähtusi omavahel seostama (Weininger 1903). Järelikult puudub naisel võime mõelda inimese moodi ehk sõnalis-loogiliselt. Samuti ei suuda ta analüüsida ega sünteesida. Ka kujundlik ja näitlik mõtlemine on naiste puhul kahtlane, sest see nõuab millegi ettekujutamist ja selle üle mõtlemist, aga kuna naisel on mõtted ainult ähmaste heniidide kujul, siis ei suuda ta selgeid pilte esile manada. Kui siit loogiliselt edasi minna, siis jääbki naiste pärisosaks vaid loomadele ja väikelastele (kuid ka inimestele) omane

näitlik-efektiivne mõtlemine. Weiningeri teooriaga jõuame absurdini ja naine tõepoolest osutub lemmikloomaks või toataimega samasse liiki kuuluvaks isendiks.

Aristotelese arvates oli naine ebatäiuslik mees, kes suudab küll mõelda, aga ei suuda ratsionaalselt tegutseda ja on seetõttu määratud alluva ja teenija rolli (Vähi 2003:162)

Rääkides mõtlemisest ei saa mööda minna kahest olulisest punktist: signaalsüsteemidest ning ajupoolkeradest. Inimesed jagunevad I ja II signaalsüsteemiga mõtlejateks. I signaalsüsteemiga inimesed võtavad infot vastu eeskätt meeltega (eriti nägemisega). Neile on tähtis terviku tajumine ja nad mõtlevad valdavalt konkreetset. Nende mälu on kujundlik. Ajalooliselt on see süsteem vanem ja lihtsam. II signaalsüsteemiga inimesed on analüüsivamad. Infot võtavad nad vastu verbaalselt. Mõtlemine on abstraktsem, kujundlik mälu võib puududa, aga neil on hea mehhaaniline mälu. Tasakaalustatud (keskmisel) tüübil on sünnipäraselt arenenud mõlemad infostrateegiad. Neid peetakse suurte potentsiaalsete loominguliste võimetega inimesteks (Leppik 2000:135).

Signaalsüsteemidega on seotud peaaegu funktsionaalne assümmeetria. Ajul on vasak ja parem poolkera. Vasakut on uuritud 19. saj lõpust, paremat ainult paar viimast aastakümnet. Vasakus poolkeras paiknevad kõne, abstraktne, loogiline ja ajaline mõtlemine, matemaatilised protsessid, mehhaaniline mälu jne. See poolkera on paremini arenenenud II signaalsüsteemiga inimestel. Paremas poolkeras paiknevad meeled, kujundlik mälu, üldistavad protsessid, integratsioon, intellektuaalne intuitsioon jne. See poolkera on paremini arenenud I signaalsüsteemiga inimestel (Leppik 2000:136). Nii esoteerikas kui aju-uuringutes on meeste ja naiste ajupoolkerade erinevus „kuum” teema. Üldine arvamus on, et naistel on parem ajupoolkera rohkem arenenud, kui meestel, kel on vastupidi, vasaku poolkera ülekaal. See on tugevasti lihtsustatud teooria, mis ei sobi tänapäeva keeruka ajuneurobioloogiaga.

1.5 Müüdid naise ja mehe ajuerinevuse kohta

Aju-uurijad on alati tahtnud innukalt näidata, kuidas naise ja mehe aju erinevad mehe kasuks. Üks esimesi uuringuid väitis, et kuna mehe aju on naise omast suurem, on mees intelligentsem. Avastus lükati ümber „elevandi probleemiga”: kui suurus loeks, siis peaksid

elevandid ja vaalad inimestest targemad olema. Järgmisena jagati aju suurus kehakaaluga. Seegi idee hüljati, kui selgus, et selle järgi oleksid naised intellektilt meestest kaugelt üle. Prantsuse teadlane G. Cuvier otsustas, et intellekti saab hinnata kolju ja näo luustiku suhteliste proportsioonide järgi. Nüüd tekkis „linnuprobleem”: selle teooria järgi oleksid linnud ja sipelgaõgijad kõrgema intellektiga kui inimesed (Fausto-Sterling 1985:38). Alates 1960test aastatest on aju-uuringud uue hoo sisse saanud ning teooriaid tuleb ja läheb pidevalt. Fausto-Sterling kritiseerib ajakirjandust, mis kuulutab iga uue hüpoteesi püstitamises kisa ja käraga, kuid vaikib sama hüpoteesi läbi kukkumisest (Fausto-Sterling 1985:39).

USA Browni ülikooli bioloogia- ja meditsiiniprofessor Anne Fausto-Sterling näitab, et enamuse hüpoteese naise ja mehe aju erinevusest on läbi põrunud. Näiteks hüpotees naise ja mehe aju erinevast poolkeradele spetsialiseerumisest. 1972. väitsid Buffery ja Gray, et naise aju on rohkem spetsialiseerunud kui mehe oma ja suurem spetsialiseerumine takistab ruumilist mõtlemist. Samal aastal väitis Levy vastupidist: naise aju on vähem spetsialiseerunud kui mehe aju ja see takistab ruumilist mõtlemist. Täpsemalt tähendab see, et naise keeleline mõtlemine toimub mõlemas poolkeras. Kui verbaalne mõtlemine tungib paremasse poolkerasse, sekkub see ruumilisse tajusse. Mehed lahendavad aga ruumilisi küsimusi ainult parema- ja keelelisi ainult vasaku poolkeraga. Buffery ja Gray hüpotees on ammu ümber lükatud ning Levy hüpotees on küsimärgi all, kuna puudub piisav tõestusmaterjal (Fausto-Sterling 1985:40, tabel 2.4). Alguses, kui ajupoolkerade erinev funktsioon avastati, ei tehtud selles osas sugude vahel vahet, aga õige varsti hakkas teadlasi naise ja mehe erinevus huvitama. R. Sperry, tuntud neurobioloog, kes sai Nobeli preemia ajupoolkerade uurimise eest, rõhutas: „Parema-vasaku dihhotoomia on idee, millega on väga kerge ummikusse minna”. Ta selgitas, et aju on keeruline tervik ja uurides selle üksikuid funktsioone, ei suuda me mõista kogu aju tööd (Fausto-Sterling 1985:48-49). Paraku on just juhtunud see, mida Sperry kartis. Meil tarvitseb vaid heita pilk populaarteaduslikku kirjandusse ja rääkida tavaliste inimestega tänavalt, kui märkame õudusega, kuhu on viinud parema ja vasaku ajupoolkera dihhotoomia ettevaatamatu propageerimine massides. Inimesed tsiteerivad J. Gray’ raamatut „Mehed on Marsilt ja naised Veenuselt” ning Allan ja Barbara Pease’de „Miks mehed ei kuula ja naised ei suuda kaarti lugeda”.

Fausto-Sterling demonstreerib metaanalüüside kaudu vanade ja kõlbmatuks tunnistatud ideede pidevat esilekerkimist uues kuues. Metaanalüüs on korduvuurimuste tulemuste läbi töötamine. Kokku võetakse mitme sarnase uurimuse tulemused, arvutatakse keskmine ja analüüsitakse nende uurimuste nõrku ja tugevaid külgi. Ilma metaanalüüsita ei pääse ligi nn „teaduslike” väidete varjatud ebateadusliku ja eelarvamusliku allteksti juurde. Naiste ja meeste aju on uuritud 150 aastat ja kuigi olulisi erinevusi pole leitud, ei kao lootus neid leida. Näiteks väidab üks teadlane 1991. aastal: „Kogu aju ongi seksuaalne erinevus”, üritades näidata, et suurema ajuga inimestel on suurem IQ- järjekordne vana teooria taastulek magnetresonantsuuringu näol. Üheks halvasti läbi viidud uuringu näiteks on Swaabi ja Hofmanni katse mõõta aju suurust lastel, kandes tulemused üle meestele ja naistele. Kuna lapse keha on välja arenemata, ei ole mõtet sellist katset teha, eriti veel tulemuste järgi täiskasvanute kohta järeldusi teha. Selles katses leiti, et naiste aju suhteline suurus on väiksem (Fausto-Sterling 1985:226). Hiljem tehtud uuring täiskasvanutega ja suurema valimiga näitas teistsuguseid tulemusi, ka seda, et vananedes kaotab meeste aju 2,5% rohkem oma kaalust kui naiste aju. See näitab, et aju suhteline suurus ja mass on väga keerulised nähtused, mida peaks uurima palju põhjalikumalt kui siiani on tehtud ning järeldustega peaks olema väga ettevaatlik. Ühe suurima katse tulemused (valimis üle 4000 mehe ja naise) näitasid, et keskmiselt erines mehe ja naise aju kaal kõikides vanustes 9,8 %. Aju suhtes kehapiikkuse või kaaluga aga puudus sugudevaheline erinevus täiskasvanueas. (Fausto-Sterling 1985:227).

Teadlased on püüdnud uurida *corpus callosumi*- tohutut närviteede kimpu, mis ühendab paremat ja vasaku ajupoolkera. Seda võib võrrelda telefoniliinidega, mis ühendavad Euroopat Ameerikaga. Kõik liinid asuvad ühes ja samas kaablis. Lõika kaabel keskelt pooleks ja tee kindlaks, milline liin näiteks ühendab New Yorki Helsingiga või vaata, millise telefonikeskjaamaga ühendus katkeb, kui mingi kindel liin läbi lõigata. Teadlastel on aju närviteedest vaid üldine ülevaade, kuid täpsed andmed puuduvad. Seda imelikum on, et just sealt otsitakse seksuaalseid erinevusi. Erinevusi on üritatud leida sealt juba 1908. aastast alates. Tüüpiline mõttekäik, et suurem aju on parem aju on üle kantav *corpus callosumile*: arvati, et mida suurem on *corpus callosum*, seda parem on mõtlemisvõime. Juba jõuti sealt otsima hakata põhjendust kaukaasia rassi ülimumslikkusele, kui 1909. aastal F. Mall, kasutades uutset mõõtmistehnikat, selle ümber lükkas, väites, et *corpus callosum* on väga

individuaalne, erinedes inimeseti nii suuruse kui kuju poolest. 1982. aastal ilmus vana teooria uuesti päevavalgele ning ühes väikese valimiga katses (9 meest, 5 naist) näidati, et naistel ja meestel on erinev *corpus callosumi* kuju. See avastus seostati kiiresti hüpoteesiga ajude erinevast spetsialiseerumisest ja see omakorda ideega naiste ja meeste erinevast ruumilis-visuaalsest ja matemaatilisest võimekusest (Fausto-Sterling 1985:229-232). 1992. aastal „Time” ajakirjas seisis pealkiri: „Miks on mehed ja naised erinevad? See pole ainult kasvatus. Uued uuringud näitavad, et nad on nii sündinud.” (Fausto-Sterling 1985:258). Üllatus-üllatus - meieni oli tagasi jõudnud 1854. aastal leiutatud teooria, et mees on *homo frontalis* ja naine *homo parietalis*. Nimelt arvati tookord, et aju otsmikusagar (*frontal lobe*) on seotud intelligentsusega. Meestel olevat see muidugi suurem ja seega oli tõestatud meeste ülimuslikkus naiste suhtes, kellel olevat aju tagumine, kiirusagar suurem. Õnnetuseks aga avastati peagi, et intelligentsus asub hoopis kiirusagaras! Tulemus: „Naiste otsmikusagar ei ole väiksem, aga on suhteliselt suurem. Naiste kiirusagar on mõningal määral väiksem.” (Fausto-Sterling 1985:37). 1992. aasta artikkel räägib, et naistel asub keeleline mõtlemine otsmikusagaras ja meestel kiirusagaras. **Taasavastatud on ka *corpus callosum*, mille struktuuriline erinevus naistel mängivat rolli intuitsiooni kujunemisel** (Fausto-Sterling 1985:258). Kui kaugelt on võimalik minna absurdsuses? Kas seal paiknebki naiselik vaist? Kui tagasi tulla ajaloo somatiseerimise juurde (pt. 1.2), siis võib tõesti oletada, et pikaajaline sotsiaalne mõjutamine on naiste ajudes tekitanud reaalse muutuse: nn vaistu keskuse. Enamus siin viidatud autoreid (näiteks Ortner, Beauvoir, Bourdieu ja Fox Keller) arvavad, et mõisted naiselik vaist nagu ka naiselik psüühika ja -loomus on kultuurilised nähtused, mida ühiskond taastoodab. Kuid võib-olla seesama taastootmine surubki ajudesse pitseri, pannes naisi ja mehi käituma sellisel moel nagu ühiskond neilt eeldab. Võib öelda, et füüsilised muutused pole olemas *a priori* vaid tekivad pika aja jooksul järjekindla psüühilise töötlemise tulemusena.

A. Heintalu räägib intervjuus, et meeste ja naiste üks ajuerinevus on, et meestel on mäluosa paremini arenenud (Heintalu 2007). Kuuldes sellist ideed esmakordselt, arvasin, et see on ta enda väljamõeldis, kuid siis lugesin, et nõnda arvab ka O. Weininger. Ta kirjutab, et kuna naistel puudub jätkuv mälu- nad mäletavad vaid oma elu ükskuid hetki, aga mitte elu kui tervikut- siis nad ei suuda ka loogiliselt arutleda (Weininger 1903).

Uuringud sugudevahelistest ajuerinevustest on vasturääkivad. Intervjuusid ja Delfi kommentaare analüüsid olen selle probleemi juurde tagasi. Heintalu ilmselt toetub sarnaselt esoteerikute ja poliitikutega sellele samale massidesse paisatud infole, mida Fausto-Sterling kritiseerib. Kõige ilmsem järelalus aju uuringutes, mis on siiani suudetud teha, näitab hoopis, et ajuehitus on individuaalsem kui sõrmejalg ning siin võivad inimestevahelised erinevused olla sugudevahelistest suuremad (Fausto-Sterling 1985:51)

Põhjus, miks sajandeid on otsitud meeste ja naiste vahelisi ajuerinevusi võib olla selles, et on tahetud bioloogiliselt põhjendada naiste intellektuaalset alaväärsust meeste suhtes. Aju uuringutega on püütud muuhulgas vastata küsimusele, miks on rohkem meessoost geeniuse. Vanad hüpoteesid ilmuvad siamaani uues kuues esile, et varsti jälle kaduda.

Arutlenud naiseliku mõtlemise ja -vaistu küsimust erinevate autorite valguses esoteerikast filosoofiani, siirdun nüüd empiirilise analüüsi juurde.

II Empiiriline osa

2.1 Delfi naistelehe kommentaaride analüüs

Olen Delfi kogunud Delfi kommentaare 2005- 2007 aastani. Mu huvi oli keskendunud naistelehe kommentaaridele, kus vaatlesin nii artiklitele tulnud kommentaare kui ka foorumeid „Feministi nurgake” ning „Šovinisti nurgake”. Mõnikord algatasin ise teemasid. Kogusin töösse kõik kommentaarid, mis on seotud naiseliku ja meheliku aru, mõtlemise ja vaistuga. Järgnevalt analüüsin neid eelnevalt kirjeldatud teooriate valguses.

2.1.1 Sissejuhatus

Üks tähtis sotsiaalne põhivajadus on vajadus suhelda ja mõtteid vahetada. Vanas Kreekas oli asjade arutamise kohaks foorum. Sinna kogunesid haritud mehed ühiskonna valupunktide üle vaidlema. Tänapäeva foorumid asuvad internetis, kuhu koonduvad igas vanuses, kõikvõimaliku haridustaseme, soo, rassi ja seksuaalse orientatsiooniga inimesed. Sõna võtta võib nii oma nime all kui ka anonüümselt. Delfi foorumid, mida uurisin, on põhiliselt

anonüümsete päralt. Varjunime all esinemine erineb avalikust oma nime all sõna võtmisest selle poolest, et puudub vastutus oma sõnavõtu eest. Mitte keegi ei saa tänaval sulle näpuga näidata, sind süüdistada ega sinu sõnu su enda vastu kasutada. Anonüümne sõnavõtt on turvaline, ohutu ja teraapiline. Inimene saab n.ö. auru välja lasta, ilma et kaaskodanikud teda selle eest karistaksid. Internetis saab oma identiteeti muuta. Piret Reiljan kirjutab oma küberruumi- teemalises BA töös: „Tihti kehastuvad mehed naisteks ja vastupidi. Meest huvitab, mis tunne on olla naine või januneb ta tähelepanu järele, mis reeglina naistele osaks saab. Naine omakorda tahab välistada seksuaalse ahistamise ning tunda, et võib vabalt olla pealetükkiv”. (Reiljan 2005 ref Kessler & McKenna).

Mitte kõik inimesed ei osale nn. virtuaalses mängus. Paljud suhtuvad kommenteerimisse negatiivselt. Nad ei käi mitte kunagi kommentaare lugemas ega ise kirjutamas. Delfi portaali nimetatakse rahvasuus peldikuseinaks. Arvan, et inimestele ei meeldi sealne lahmiv keelekasutus, solvangud ja pealiskaudsus, aga samas paljud ei näe selles peituvad potentsiaali. Mu isiklik seisukoht on, et Delfi-sarnased anonüümised foorumid näitavad midagi nii kommenteerijate kui ka valdava avaliku arvamuse kohta, mis ühiskonnas hetkel valitseb. Kuna tegu on anonüümsusega, on raske kindlaks teha, millist tüüpi rahvas seal sõna võtab, aga oletada võib, et tegemist on inimestega, kes istuvad palju arvuti taga või kelle töö on seotud arvutiga. Töö pole neil kuigi intensiivne, sest esimesed kommentaarid hakkavad ilmuma juba hommikul. Mõned teemad kütavad enam kirgi kui teised, nii tuleb teemale vahel üle 1000 kommentaari, milliseid lisandub 24 tundi ööpäevas. Kuna ma uurin sellist teemat, mille kohta puuduvad teaduslikud faktid ja liigub palju uskumusi, on Delfi kommentaarium minu jaoks nagu laboratoorium. See ei näita kogu rahva arvamust, sest kõik ei käi kommenteerimas, aga samas ma ei usu, et kogu rahva seas läbi viidav uuring meile tõepärasema pildi annaks. Sel juhul peaksime keskmise välja arvutama, kuid keskmine ei anna midagi muud kui teadmise, et see on meie rahva keskmine. Uuringuid tehakse piiratud valimiga. Delfit võibki võtta kui piiratud valimiga katsegruppi. Ma pole selles grupis alati passiivne pealtvaataja vaid esitan ise küsimusi. Olen „Lase aur välja” foorumites teemasid püstitatud. Kasutasin mehenime, sest eesmärgiks oli esineda naistelt nõu küsiva mehena, kellele naised ise asju selgitaksid. Huvitav oli aga see, et kasutades sellist sooneutraalset nime nagu Krapplakk, peeti mind meheks. Kommentaaride valikul lähtusin teemast „Naiselik

vaist”. Valisin siia ainult sellised sõnavõttud, kus oli puudutatud naiste ja meeste mõtlemist, mõistust, vaistu ja loomust ehk loomulikku ülesannet (vt. lisa 1). See polnud kerge ülesanne, sest paljudes sõnavõttudes on neid teemasid puudutatud kaudselt. Mõnedest väga pikkadest kommentaaridest noppisin põhiidee välja.

Järgnevalt analüüsin kommentaare teemade kaupa. Lisas on toodud kõik kommentaarid täispikkuses koos internetilinkidega, siin aga esitan ainult kõige iseloomulikumat kärbitud näited. Kõige rohkem kommentaare on minu valitud teemadest tulnud järgmistele: „Naistega koos pissimine käib närvidele” 517 kommentaari. „Sooline võrdõiguslikkus- mis see on” 244, „Eestis võiks sookvoote kaaluda” 337. „Eesti Nokiaks sünnitav kodumasin” 496. „Keskeas mees teisel ringil: + ja –, 554. „Irja Tähismaa: Naised, saatke töö p.se!” 663, „Kiri: Irja Tähismaa — kõrgharitud koristaja?” 223 „Kati Murutar: Miks mul palju lapsi on?” 729 „Kati Murutar: Armastame, karistame mehi” 680.

2.2 Teemad, kus võrreldakse naise ja mehe mõistust

Huvitav oli tõdeda, et kui püstitasin teema „Meeste ja naiste tarkus” kahte foorumisse „Feministi nurgake” ja „Šovinisti nurgake”, tuli mulle vihane kommentaar:

Näide 1

Autor: zzz

Aeg: 11-12-06 11:06

ära topi seda teema igasse kohta. aitab ühest. kui sul on probleeme oma mehelikkusega, siis otsi abi psühholoogilt.

Niisiis arvab zzz, et kui mees naistelt küsib tarkuse kohta, on tal mehelikkusega probleeme.

Võimalik, et meest nähakse naisest targemana, kes ei pea naistelt nõu küsima.

Mehelikkus=tarkus.

Teisi vastuseid minu küsimusele vaata lisast. Feministi nurgakeses sain 35 postitust ja ise esitasin kaks vahekommentaari. Mitme vastaja vahel tekkis dialoog. Šovinisti nurgakeses sain seitse vastust ja esitasin ühe lisaküsimuse. Üldiselt arvati, et mehed on reaalinetes naistest üle, naised jälle on paremad suhtlejad. Mainiti mehe „ümber sõrme keeramist”. Palju arutleti ka selle üle, mida tarkuseks pidada, kas õpitud teadmisi ja -fakte või oskust elus läbi lüüa.

Üks kommentaator, kes väidetavalt sel teemal magistritööd kirjutas, teadis, et meeste ja naiste seas on ühepalju geeniusi.

Näide 2

Naised, naised (vt. lisa 1)

Siin torkab silma mitu tendentsi. Esiteks weiningerlik lähenemine, kus meest võrreldakse järjest suuremaid vaimseid kõrgusi vallutava geeniusiga ja naine paigutatakse mõistuse järgi lapse tasemele. Teine suund rõhutab naiste materiaalsust ja võimetust luua midagi uut. Esoteerikud Tõnu Aru, Villu Põldma ja mitmed teised väidavad, et naise energia on maaenergia. Naine näeb praktilisi (pisi)asju, on materiaalsem kui mees, kes „hõljub” vaimsetes kõrgustes (intervjuud T. Aru ja V. Põldmaga 2007). Tundub, et mees on selle peale tulnud iseseisvalt, mitte loetud raamatute põhjal, aga see mulje võib ka ekslik olla. Vastaja nimega Ükskõik kiidab naiste tarkust. Siin tekib jälle seos esoteerikutega. T. Aru: „Naistel on seitse väge ja meestel ainult kolm”. V. Põldma: „Mees on sisemiselt väga nõrk ega kannata ebaõiglast näägutamist. [...] Naised on psüühiliselt väga tugevad ja järjekindlad.” (Põldma 1997:89). Müüt meessoos psüühilisest nõrkusest ja naissoos vastavast tugevusest on juurdunud ühiskonna alateadvusse. Sellest võib lugeda esoteerikaraamatutest, see tuleb välja vestlustes ja internetikommentaaris. Mulle tundub, et naiste oletatavat, tema „loomusest” tulenevat „sisemist” tarkust kasutatakse ettekäändena naiste allasurumiseks ja nende raamides hoidmiseks. Kuna naised selle teooria järgi on niikuinii meestest juba olemuselt targemad, kuigi füüsiliselt nõrgemad, siis tuleb neid ohjeldada nagu loodusjõude, muidu haaravad nad võimu ja mehed lihtsalt surevad välja. T. Aru: „[Sai Baba] hoiab rohkem mehi kui naisi, naistega ta on palju karmim, sest ta näeb ju olemuslikult, kes need naised on, naised on tõesti väelised.” (intervjuu 2007). Selle teooriaga õigustatakse ka meeste vägivalda naiste suhtes. Seda teevad nii esoteerikud kui kommentaatorid. T. Aru: „Mees on sellepärast füüsiliselt tugevam, et ta suudaks naisele peksa anda.” (intervjuu 2007). V. Põldma on välja arendanud teooria abielunaiste ohjeldamiseks: neid tuleb kas vitsa või piitsuga karistada. Ka mehi võib nuhelda, aga Põldma arvates on enamasti naine see, kes tüli alustab või mehega „mängib” (intervjuu 2007). Tänapäeval rõhutavad poliitikud pehmete väärtuste esiletõusu ja just meeste emotsionaalsust koos nn naiseliku tarkusega. Varem naiselikuks peetud omadused kanduvad

üle meestele ja arvatavasti hakkavad omandama positiivsemat värvingut, sest kõik, mis on seotud maskuliinsega kannab positiivsemat alatoonit.

Näide 3

Jätaks naiste hala! (vt. lisa 1)

Autor: olen lahe

Aeg: 07-31-06 14:17

Naised, jätaks nüüd oma ülemõtlemise ja hakkaks mõtlema nagu mehed! Mis te arvate, mis lõpuks saaks...:))

Autor: ph

Aeg: 07-31-06 14:19

*mina olen juba tükk aega tagasi hakanud mõtlema nii nagu ma arvan teadvat mehi mõtlevat. Ja muide, elu on palju **lihtsam, loogilisem ja efektiivsem**. Mis saab? ei tea, veel pole midagi hullu juhtunud*

Autor: naine

Aeg: 07-31-06 14:44

*ei lõpeta naiselikku mõtlemist (mis kusjuures ei võrdu halaga), sest siis ma oleksin juba **kesksoost - naise keha, mehe aju**. Tänan, kuid ei, tänan! Liiga palju on seda segapudru juba. **Püre ei loodud niisama.***

Autor: toss

Aeg: 07-31-06 15:06

*....naised, kui te soovite mõelda nagu mehed siis te oleks pidanud nendeks ka sündima..... te olite , olete ja jääte selleks milleks-kelleks **on loodus teid ja teie rollid siin maamuna peal määranud**..... ja kõige jubedam on see kui naine näitab oma rumalust....*

Aeg: 07-31-06 15:28

*Me võime ju proovida, aga ega see meeste moodi mõtlemine meil välja ei tule. Oleme **pabistajad**, mõtleme tunnetele ja kõigele liiga palju ette.*

Autor: Punktike

Aeg: 07-31-06 15:53

ei, mitte hädaldamine ja vingumine ei võrdu naiseliku mõtlemisega;)

*Naiselik mõtlemine **käib läbi südame ja intuitsiooni**. Seda on ilmselt kõik kogenud, **et naise***

loogika erineb mehe omast, olenemata mitu kõrgharidust on omandatud. Mees mõtleb kalkuleerivalt, pikaajaliselt, 9 korda mõõtes, tunnetest ja emotsioonidest puutumatusena.

Sellest foorumist kerkib esile idee, et naised ja mehed mõtlevad erinevalt: naised kipuvad ülemõtleva, pabistama ja on emotsionaalsemad. Mehed lülitavad tunded mõtlemisest välja. Heintalu väidab ka, et naiste mõtlemises on emotsioonid sees (intervjuu 2007). Nii naised kui mehed hindavad mehe moodi mõtlemist kõrgemalt. Naised arvavad, et nii on lihtsam. Samas on siin paar naist, kes eelistavad jääda naiseliku mõtlemise juurde ning peavad naiselikkust/mehelikkust jumala kätetööks, mida on võimatu muuta. *Punktike* toob esile intuitsiooni. Naised kuulavad nn südamehäält. Mõned mehed väidavad, et naistel pole piisavalt mõistust, et mõelda nagu mehed. Vaadates keelekasutust, näeme, kuidas naistele omistatakse emotsioone, intuitsiooni, ülemõtlemist, pabistamist ja vingumist, aga meestele kainust, külmust, kalkuleerivust ja konkreetsust. Mehe moodi mõtlemaid naisi võidakse pidada külmadeks ja kalkideks. Selleks, et südamesoojust oleks, peaks naine ikka naiselikult mõtlema. Hoiatus „Piire ei loodud niisama!” mõjub kui tahe iga hinna eest raamides püsida, hirm lõhkuda neid kultuuriliselt loodud piire, mis eristavad sugupooli nagu juhtuks midagi hirmsat, kui piire nihutada. Mitmed kommenteerijad näivad uskuvat, et sugu on midagi looduse või jumala poolt antut. Kuigi naisel on võimalik viljeleda mingil määral mehelikku mõtlemist, on tal lootusetu päriselt ja igavesti mehe moodi mõtlema jääda. O. Weininger väidab, et naine võib küll proovida oma arengus edasi minna, et natuke rohkem mehe moodi mõelda, kuid isegi kõige mehelikum naine on kõige haledamast mehest arengus mõõtnatult allpool. (Weininger 1903).

Näide 4

Naine., 08.11.2005 11:56

Rääkida mehega- kas võib midagi tobedamat soovitada, mees järgib ju mõistusehääle asemel oma alakeha kutset, nii on elu aegade hämarusest seatud.. ja selle vastu ei aita ei mingid soovitused.

tiku to ka minu, 02.08.2006 14:00

Äkki veel on mehi, kelle elu juhib siiski targem osa inimesest , mis asub kõrgemal püksivärvlis.....Meeste ülesandeks on külvata seemet nii laialt kui võimalik, et elu ikka Maa

peal jätkuks! See on instinkt, sugutung - selle vastu on raske võidelda! Siin pole tegemist nii lihtsa valikuga nagu sina pakud: kui tahab keppi -on loll mees , kui ei taha keppi- siis on tark mees

Need kommentaarid valisin välja kui vähesed, kus naised alavääristavad meeste mõtlemist. Kõik need toetuvad väitele, et nagu looduses ette nähtud, peab mees levitama seemet ja see segab tal selgelt mõtlemast. Esoteerikud ega teised intervjueritavad midagi sellist ei rääkinud, küll aga olen kuulnud samasuguseid mõtteavaldusi eravestlustes kas sõprade- või perekonnaringis. See on ka ainus punkt, kus instinkti ja irratsionaalsust seostatakse meestega. Seda teooriat tuuakse mõnikord vabanduseks meeste liiderlikkusele. Arvan, et see on seotud müüdiga kannatlikust naisest, kes talub oma mehe kõiki üleastumisi rahulikult nagu tema „staatusele” kohane. Tegu on kodanliku topeltmoraaliga, mis on tänapäevalgi inimeste keeles ja meeles. Muidu on mees ratsionaalsem ja geniaalsem kui naine, aga niipea, kui on tarvis tuua vabandusi tema liiderlikkusele, muutub mees kohe vaistude võimuses siplevaks kaastunnet tekitavaks olevuseks.

Kommentaariid, mida järgnevalt analüüsin, on lisas, kuid tooksin siinkohal paar markantsemat ära. Teemaks on endiselt naiste ja meeste mõtlemine ning loomus. Peatükis Naiselik vaist kirjeldan ajaloo somatiseerimist. Järgnevad kommentaarid ütlevad otseselt, et ebanaiselik käitumine tekitab kehalisi muutusi. Nende keelekasutust jälgides usun et kommentaatorid on lugenud pigem esoteerilist kirjandust, mitte Bourdieud. Nagu olen juba maininud seostatakse naist loodusega just tema kehalisuse tõttu. Kuigi looduse ja kultuuri vahele pole võimalik väga selget piirjoont tõmmata, võime lugeda poliitikat kultuurinähtuseks ja tselluliiti loodusnähtuseks. Selle problemaatikaga tegelen ka töö loomingulises osas.

Näide 5

FöönX, 01.12.2006 17:35

tsell tekib vaimsest rahuldamatusest!!! kuid naised juu "ei omagi mingit vaimsust...?" ja kui ikkagi omab, ja seda ei akseptita, siis ongi tsell majas. ja põmm.
rasvatu naise keha on pigem, energeetiliselt just emaarmastuse puudumise tagajärg!!!
luustikku toetab isaarmastus.

uitaja, 02.12.2006 10:06

Eks selle tselluliidiga ole nagu kõigi asjadega siin ilmas, kui seda liiga palju on, siis võib ikka kole ka olla. Kõike peab olema parajalt. Iva võib selleski sees olla, et naised meheks tikuvad, viimasel ajal trügib nii palju naisi poliitikasse ja võimu juurde, mis tegelikult ei ole ju naisele omane.

Huvitav on märkida, et tselluliidi kohta on siin avaldatud nii energeetiline teooria kui ka poliitiline teooria. Ühel juhul tekib tselluliit emarmastuse puudumisest ja teisel poliitikasse „trügmisest”. „Naistel ei ole vaimsust” kõlab väga weinigerlikult. Tselluliidi tekkepõhjused on siin viidud meditsiinilisest paradigmast väga erinevatesse paradigmadesse, kust käib läbi mõte nagu naised oma ühiskonnas mitte aktsepteeritud käitumisega tekitaksid endale tselluliiti. Kui naine läheb poliitikasse, tekib tselluliit. Kui tema peaaegu olematut vaimsust ei tunnustata- tselluliit. Meditsiiniline probleem on müstifitseeritud. Et naistel polegi vaimusust, võib olla ka seotud esoteerilise teooriaga, et naine on nagu hing ja mees nagu vaim. „Hing peab olema väga tark. Ta teab, mida on vaimul vaja” (intervjuu Aruga 2007). Selles teoorias kannab hing vaimu eest hoolt. Naist on läbi ajaloo seostatud teenija- ning vahendajarolliga. Naine on alati meest teeninud, olles koduperenaine, lõbutüdruk või haareminaine. T. Aru räägib teenimise printsiibist energeetilisel tasandil. Intervjuus jutustab ta loo, kuidas perele süüa tegev naine saab teenimise printsiibi energiast ehk praanast söönuks ega tahagi enam süüa. Selle peale vastab Aru vestluskaaslane Eve Roots, et tema arvates on naine söögi tegemisest nii tüdinunud, et tal ei ole isu. Kui ma Arule ütlen, et meie peres teeb süüa mu abikaasa, mitte mina ja küsin, kas mehed ka praanast söönuks saavad, vastab Aru spontaanselt, et eks igasugused kõrvalkaldeid või erandeid on. T. Aru veendumus, et naised ja mehed on tänapäeval aina sarnasemaks muutumas läheb eelnevaga vastuollu. See on näide, kuidas naist alateadlikult nähakse teenijana isegi vaimsel tasandil, kuna meest ei kujutata veel selles rollis ette.

Näide 6

arvamus, 06.10.2006 22:35

Naised võiksid jääda oma pottide-pannide ja solaariumide ning maniküüri-pediküüri ja pesu,

parfüüimide, 'pahade päevade' ja raseduse juurde. Mehed, nende õnn või selle puudumine käib naisisenditel ikka väga kõrgelt üle pea

Mõistuse teemas on valdavalt naisi peetud rumalateks ja mehi tarkadeks, kusjuures tarkuseks peetakse siin analüüsivõimet ja loogikat. Vanad käibetõed naiste väiksemast ajumahust ja nende suuremast suhtlemisioskusest on siin näha. Naiste tarkus on mehe ümber sõrme keeramine. Neile teadus ei sobi, sest neil on väiksem ajumaht. Mehe õnn on naistele liiga keeruline teema. O. Weininger märgib, et naine ei saa olla ei õnnelik ega õnnetu, sest ta ei taju maailma selle sügavuses nagu mees. Järelikult ei saa naine iial mõista ka seda, mis teeb mehe õnnetuks või õnnelikuks (Weininger 1903).

Mõni üksik kommentaator arvab, et mõistus soost ei sõltu. Mehelikult ehk ratsionaalselt mõtlemaid naisi peetakse hakkajateks. Hakkaja naine on positiivsem kui passiivne ja naiselik mees. Kui naine mõtleb n-õ mehelikult, siis on see korraga nii hea kui halb: kord süüdistatakse sellist naist külmuses, siis kiidetakse tema pealehakkavust ja teravat analüüsivõimet. Valdav seisukoht on siiski meheliku mõtlemise kasuks. Materialism tekitab samuti segadust. Esoteerikud väidavad, et naise mõte liigub materiaalses maailmas. „Ta teab, mida on vaja” (intervjuu Aruga 2007). Tavateadvuses on seotud materiaalse maailmaga just mees. Meestel peab olema maja, auto, naine jne. Naine on hajevil ja emotsionaalne, seega ei suuda püsida asjade maailmas, kus vajatakse loogilist kalkuleerimist. T. Aru väidab, et naine teab, **mida** on vaja ning mees teab, **kuidas** neid vajalikke asju saada. Naine on intuiitivne, aga samas näeb praktilist tasandit mehest paremini. Ta ise ei saa aru, et on intuiitivne. Samuti ei saa mees aru, et tema näeb paremini vaimset tasandit. (Aru 2007). Mis vahe on siin vaimsel ja intuiitiivsel, jääb selgusetuks nagu ka hinge ja vaimu erinevus. Aru mõttekäiku arendades leiab, et mehel on ühiskondlik surve raha teenida, tegutsedes materiaalses maailmas. Siit edasi minnes ta ehk tõesti ei näe endas potentsiaali või ei leia aega tegelda vaimse valdkonnaga, mida iganes see siin ei tähendaks. Naine oma traditsioonilises rollis pisisjade keskel ja igapäevase eelarvega tegeledes ei pruugi ise näha, et tal on intuiitiivsed võimed.

Näide 7

vedaja, vedaja@nail.ee, 02.10.2006 10:40

Naised, me oleme tegelikult ikkagi lollid. Minu vanaema ütles mõnikord, et naist peab

vahest juukseidpidi mööda hoovi ringi vedama, muidu lähevad tähtsaks, et neil kolmnurk kahe jala vahel on. *Nendes peredes, kus naine on vait ja mehe meele järele, on pereelu õnnelikum kõigil. Liiga tarkade naiste peredes ma pole näinud, et keegi rahul seal oleks. Olen hakanud üha enam uskuma, et naised peavadki natuke lollimad olema kui mehed. Ja seda me ju tegelikult olemegi nagunii. ja mis sellest?*

Silma jääb vägivaldsuse tendents. Kommentaator *vedaja* annab edasi oma vanaema tarkust, kus naist peab juukseidpidi mööda hoovi vedama, et too liiga uhkeks ei muutuks. Samasse kategooriasse kuulub *pihlaka* veendumus, et lolle naisi peabki peksma (vt. lisa 1). Ühiskonnas on nii naisi kui mehi, kellele tundub tark naine ohtlik. Tarka naist kahtlustatakse oma rollile mitesobivas käitumises ja oma rollile määratud ülesande mittetäitmisel. Tark mees vastupidi, on igati lugupeetud ja tunnustustvääriv. Et targad ja edasipüüdlikud naised mõnedes meestes ja isegi naistes vihkamist tekitavad, on selge, kui lugeda kommentaare artiklitele, mis räägivad teemal „rohkem naisi poliitikasse” ning tööhõivest ja emadusest. Rõhutama hakatakse naise „loomulikku” rolli, st laste sünnitaja-kasvatajana ning koduhaldjana. Kirutakse naisülemusi, süüdistades neid liigeses emotsionaalsuses. Naise mõtlemist seostatakse igakuise tsükliga. Hea näide on, kus oletatakse, et meessuguhormoonide hulk naisel muudab tema mõtlemise **seisusele** ebakohaseks, st ebanaiselikuks (vt. lisa 1). Naissugu nimetatakse siin seisuseks. Bourdieu arvab, et meesugu on võrreldav aadliseisusega. Beauvoir nimetab naisi meeste vasallideks.

2.3 Teemad naiselikust vaistust

Näide 8

Mida tähendab naiselik vaist? (vt. lisa)

Autor: Alar (mina)

Aeg: 11-10-05 23:24

Ilmas räägitakse mõnedest asjadest iseenesest mõistetavalt, kuigi tegelikult pole keegi neid sõnastanud. Üks nähtus on naiselik vaist. Kas keegi valgustaks mind, mida see tähendab? Kas meestel ka vaist on? Kas vaistu jagatakse mehelikuks ja naiselikuks, aga üldist vaistu ei ole? Millest see jaotus tuleb, kas naiste ja meeste erinevast ajuehitusest või kasvatusesest?

Autor: to Alar

Aeg: 11-10-05 23:30

Naistel on ainult vaist, mehed on myhakad, neil mingit vaistu pole. Ausalt kah. Mul on see täielikult olemas, selline nagu **7 meel**, tunnetan kohe ette kui midagi on valesti.

Autor: beib40

Aeg: 11-11-05 00:55

See on **kõhutunne. ja ei seletata. ei defineerita.on sihuke tunne.** Ega sa sellest valgemaks ei saanud, aga ilmas on palju asju, mida me ei saa kunagi teada...

Autor: naine

Aeg: 11-11-05 08:57

naised on emotsionaalsemad, mehed ratsionaalsemad. naised näiteks loevad kehakeelt paremini kui mehed. seda muidugi **alateadlikult.** näide: kuidas naine aru saab, et **mees petab.**

Autor: m&m

Aeg: 11-11-05 08:41

ilmselt naised on intuiitsemad, mehed rohkem mõistusepärased...

samas kipuvad naised asju **ülemüstifitseerima-** omistama asjadele tähendusi, tagantjärele seoseid looma, võimatuid ja võimalikke...

seda, et meestel vaistu ei ole, see on jura...vaadake mehi ja pange neid rohkem tähele, see, kui asjadest kõvahäälselt ei räägita, ei tähenda, et seda olemas ei oleks...

Autor: eneL

Aeg: 11-11-05 10:13

Selle kehakeele kohta oli üks saade, kus väideti, et **naistel on ühendus parema- ja vasaku ajupoolkera vahel parem** ja seetõttu oskavad nad paremini ja kiiremini näoilmeid ja liigutusi analüüsida ning tõlgendada.

Pakun, et naiselik vaist on tegelikult ebateadlik analüüs, mis annab õige tulemuse ;-)

Autor: meha

Aeg: 11-11-05 10:21

Need, kellel on eneseväljendusoskus ja analüüsivõime madal, need arvavad endal olevat väga hea vaistu.

Autor: alu

Aeg: 11-11-05 11:00

lyhidalt võiks seda väljendada nii, et **sa mees ei oska aimata ka mitte, et kus sind vahele tõmmatakse:)**

Autor: ..ö..

Aeg: 11-11-05 11:26

mina aga käisin laavakivimassaazis või tshakrateavamismassaazis, nimetage kuidas tahate ja hakkasin tundma et mehega on midagi valesti, seletada ei osanud aga midagi hakkas tunduma väga vale ja ei läinudki kaua aega, kui selguski, et oli jah probleeme.

Minu küsimusele tuli kahe päeva jooksul 13 vastust, ilma et ma oleksin pidanud ise dialoogi edasi arendama. See on hea tulemus. Dialoog tekkis mitme vastaja vahel. Kuigi *beib40* ei anna lootust küsimusse selgust saada, üritab enamusi siiski vaistu probleemi lahata. *m&m* ja *naine* seostavad vaistu naiste ja meeste erineva mõtlemisega: naised on emotsionaalsemad, mehed ratsionaalsemad. Meestel on ärivaist, naised loevad kehakeelt paremini.

Et ärivaistu eristatakse naiselikust vaistust, väärib tähelepanu. Kuigi naised on mõnedes intervjuudes peetud äris isegi meestest paremateks, on äritippudeks tõusnud enamasti mehed. Öeldakse „ärimees” ja „tippärimees”, kuna „tippärinaine” kõlab võõralt. Ortner'i arvates on selles, et naised üheski eluvaldkonnas tippu ei jõua, midagi sügavat ja visa, mida ei saa välja juurida jaotades lihtsalt ümber mõned rollid või kujundades ümber majandussüsteemi (Ortner 2004:127).

Massimeedia mõju tuleb välja *eneL*'i kommentaarist, kus ta kirjeldab telesaadet aju *corpus collosumi* teemal. Vastused haaravad nii esoteerikat (*..ö..*), suhteid (*alu, naine*), teaduslikke uuringuid (*meha, eneL*) kui traditsiooniliste soorollidega seotud müüte emotsionaalsest naisest ja ratsionaalsest mehest (*naine, m&m*). Vaist on sageli eksitav ja *alu* arvates ei juhindu tänapäeval keegi ainult vaistust. Vaist tundub olevat vanaaegne ja oma aja ära elanud nähtus. Loogiline mõtlemine kuulub kaasaega.

Vaistust enam küttis kirgi feminismiteema, kus esitasin küsimuse, millist meest hindab feminist. Kuna see ei lähe otseselt hetkel käsitletavasse teemasse, siis mainin ainult ära, et

naiste ja meeste vahel tekkis tõeline sõnasõda, mis jätkus veel ühe teise kommentaatori algatatud foorumis ja tulemuse võib kokku võtta kommentaator *maimu* sõnadega:

Autor: maimu

Aeg: 11-18-05 16:19

vau! diskussioon delfis, kus keegi ei sõimagi teist idikaks ja muudeks loomadeks, vaid toimub arukate inimeste väitlus:) lausa lust lugeda.

Näide 9

Pahade tüdrukute külgetõmme

oh teid, 19.07.2006 21:05

mehekesi, egas fuuriad pole avalikult fuuriad, -kavalamad neist valdavad hoopis perfektselt nippe, kuidas meestega manipuleerida. See ongi pilotaazi kõrgem tase, kui mees isegi ei saa aru, et temaga manipuleeritakse ning teeb kõik suurest armastusest naise vastu! See nõuab naiselt aga oskusi, teadmisi ning suurt egot ennast mahedalt maksma panna.

malle muld, 20.07.2006 01:27

ükskõiksus, märkamatu manipuleerimisoskus, kerge hullumeelsus, ülbus, pisike nahhaalsus võib õiges proportsioonis naise vaatevinklist kasuks tulla, eriti kui sellele lisandub teatud annus kiisulikku armsust ja ilu.

malle muld, 20.07.2006 01:35

see tähendab, et oma kapriise ja soove peab naine õigel toonil ja viisil serveerima (nagu raja teele). vingumine või kisamine ei tee kellestki paha tüdrukut ning kisub naiselt viimsegi atraktiivsuse.

Viimase näite põhjal järeldub, et naise puhul hinnatakse kavalust ja manipuleerimisoskust, mille seos naiseliku vaistuga on välja tulnud teistest kommentaaridest ja intervjuudest. On ka märgitud, et naiselik vaist tähendab, et naine saab aru, kui mees teda petab. Sellest räägin pikemalt järgmises peatükis.

2.4 Järeldused

Vaistust rääkides kalduetakse sageli suhetesse. See mõte on välja öeldud ka mitmes intervjuus. Nimelt saab naine vaistuga jälile, kui mees teda petab. Naiselik kavalus ja meeste „ümber

sõrme keeramine” on üks olulisi aspekte suhetes (vt. lisa 1). Meestega manipuleerimise oskus on midagi kunstiga võrreldavat. Seda nagu peaks õppima. Kommentaatorid näites nr. 9 on meestega manipuleerimisoskust välja toonud positiivsena, kuid samas ainult ilusatele naistele lubatavana. Tagasihoidlikuma välimusega naised nagu ei tohiks või ei oskaks meestega manipuleerida. Naiste ja meeste vaheline siiras ja otsekohene suhtlus oleks nagu midagi ebasoovitavat. Otsekohese suhtlemise näiteks on toodud vingumine või kisamine. On levinud arusaam, et meestega peaks rääkima nn ümbernurgajuttu ning neid peaks „õrnalt” suunama mingi tegevuse või idee juurde, jättes neile mulje nagu nad ise oleksid selle idee autorid. Vaist on siin vastandatud mõistuspärasusele. Peatükis 1.2.2 viitan Beauvoire’le, kes väidab, et naiseks ei sünnita vaid õpitakse. Järeldan, et nn naiselik kavalus ja manipuleerimine on naiste staatuse tulemus. Ajaloos on poliitilisi otsuseid ja seadusi teinud mehed. Kuna naistel polnud seaduslikku sõnaõigust, ei jäänud neil muud üle, kui arendada välja meisterlik taktika meeste mõjutamiseks, nii et see kaaskodanikes pahameelt esile ei kutsuks. Nõnda mehi suunates said naised ühiskonda mõjutada. Tänapäeval puudub naistel alus nõnda käituda, kuid mingil põhjusel räägitakse sellest ikka veel ja naised, kes suudavad mehi eelmainitud viisil mõjutada, teenivad ära teiste naiste imetluse. Millegipärast on ühiskonnal endiselt vaja, et naised ei ütleks kõike otse välja.

Intuitsioon seostub müstikaga. Peale laavakivi- või tšakrate avamise massaaži tundis kommentaator ..ö.., kuidas tema vaist tööle hakkas. Ühelt poolt halvustatakse naiselikku vaistu, kuna see võib ummikusse viia ja paneb olematuid seoseid tekitama, teisalt jälle peetakse vaistust ilma jäetud mehi mühakateks. Nende mühakatega on „targal ja kavalal” naisel võimalik edukalt manipuleerida. Vaistu saab rakendada omakasu eesmärgil. Ühtäkki on ratsionaalne ja loogiline mees hoopis mühkam, kes laseb naisel end ära kasutada. Ka intervjuudest tuli välja, et ühelt poolt on vaist halb. A. Heintalu väidab, et vaist on tühjas kohas kobistamine. „Intuitiivne tähendab ju reaalsust tundmata.” (intervjuu 2007). A. Heintalu leiab, et mehelik ja naiselik ei tähenda head ja halba, aga samas mainib: „Ega siis blondid alati lollid ole.” Ta peab silmas, et vahel mõtleb naine nagu mees ja vastupidi. Väärtustatud on mehelik mõtlemine (intervjuu 2007). T. Aru mainib, et meie intuitiivne tajumine ei ole nii puhas vaid nagu „ei liha, ei kala”. „See puhas intsuitsioon on ikkagi see, kui sa oled teadvel täiesti sellest, kes sa oled ehk sa oled ühenduses oma kõrgema minaga” (Aru

2007). Aru meelest ei ole inimkond veel nii kõrgele teadvustasandile jõudnud. Siit järeldeb, et vaistlik tajumine pole just kõige täpsem tajumise viis, mida kinnitab ka Weiningeri heniidide teooria peatükis 1.2.2. V. Põldma väidab, et naiselik vaist tajub maailma nagu elektrivalgus, mis valgustab ainult ümber iseenda, aga kaugemale ei ulatu. Naine näeb lähiümbrust detailselt. Mees on päikeseenergia olend ja kuna päike valgustab kõike ühtlaselt, näeb mees kõikjale ja tegeleb globaalsete probleemidega. Põldma mainib: „Ega seda ei saa öelda, et see halb on, eluks on see vajalik, sest naiste läbi sünnivad ka mehed ju.”(intervjuu 2007).

Järeldan, et kuna läbi naiste sünnivad mehed, siis ei saa naisi väga hukka mõista. Tundub nagu see vabandaks välja naiste rumaluse ja lühinägelikkuse. Emadus ongi ajaloos sageli naiste austamise ainsaks põhjuseks olnud ja vaistu omistatakse tihti naistele just selletõttu, et nad on järglaste ilmaletoojad. Naiselikku vaistu on sageli seostatud emainstinktiga. Peatükis 1.2 viitan S. Ruddick’le, kes väidab, et emainstinkti pole olemas vaid emad rakendavad loogilist mõtlemist. Emasid ajendab elu alalhoidlikkuse loogika. Tavakeeles nimetatakse seda aga vaistuks ja seostatakse loomariigiga, kus emasloomad peavad olema intuitiivsemad kui isasloomad, selleks, et ohtu ette aimata ja järglasi kaitsta. (intervjuud T. Aru, E. Roots 2007).

Puudutamata ei jää ka ajupoolkerade vaheline ühendus, millest räägin peatükis 1.5.

Massimeedia ning populaarteaduslik kirjandus hoolitseb ajupoolkerade müüdi jätkumise eest. Nii on see kinnistunud tänapäeva inimese teadvusse ja keegi ei hakka uurima, kas teabevahenditest edastatud infol on alust või mitte. **Ühiskonnal on tarvis teadmist, et naised ja mehed on loodud erinevateks.** Ma ei oska öelda, miks seda on vaja tänapäeval, kus naised meestega võrdsetena kõiki ameteid suudavad pidada. Eesti ajakirjanduses avaldatakse aeg-ajalt paanilisi artikleid teemal miks on ülikoolides nii vähe mehi. V. Põldma vastus on lihtne: hetkel valitseb maakeral teoreetiline matriarhaat kuni 2029. aastani (pt. 3.4). Sealtmaalt hakkame tasapisi patriarhaadi suunas liikuma ja mehed muutuvad naistest tähtsamaks (intervjuu 2007). Küsimus, mida see halba teeb, kui ülikoolides on naiste ülekaal, kõlab vist üldsuse jaoks kohatuna. Mina ei näe selles küsimuses midagi imelikku. Kui mees tahab, on tema jaoks kõikide koolide ukсед valla, aga naised said loa haridust omandada alles hiljuti. Kuid ühiskond näeb seda probleemina. Alateadvuses on müüt, et loll naine targal mehel on normaalne, aga kui mees on naisest lollim, siis on tegu õnnetusega. Fausto-Sterling seostab haridust ka palga maksmisega. Eestis on laomehe palk teadlase omast kõrgem, kuid läänes on

siiski vastupidi. Nii räägib Fausto-Sterling, kuidas tüdrukutele sisendatakse, et neile sobib rohkem sotsiaaltöö (väiksem palk ja olematu karjäärivõimalus) ning poistele reaallained (suurem palk, karjäärivõimalus). (Sterling, 1985). Naised ise kaitsevad erinevuse müüti (kommentaar: naised, me ju olemegi lollid ja see ongi hea... vt lisa 1). Psühholoog Jüri Uljas konverentsil „Naise koht- pliit või poliitika?“ esitas eesti tudengite hulgas tehtud uurimistulemused, kus nii naised kui mehed ülekaalukalt peavad olulisemaks, et mees peaks teenima naisest rohkem, sest muidu tundub mees tossike ja tallaalne. (vt. filmi „Naiselik vaist“ 2007). Nii kindlustatakse maskuliinse rolli ülimumuslikkuse jätkumine põlvest põlve.

Veel tuli välja, et kui Delfi foorumis küsida, mis on naiselik vaist või kuidas naiste ja meeste tarkus erineb, tulid viisakamad ja läbimõeldumad kommentaarid kui muudel juhtudel. Artiklites poliitikast või emadusest tuleb kõige selgemalt esile, mida sootsium tegelikult arvab naiste arust ja naiste ülesandest (vt. lisa 1).

Kui võrrelda Delfi kommentaare ehk nn. tavainimeste spontaanseid arvamused esoteerikute ja poliitikutega, kes esinevad intervjuudes, siis torkab silma mitu suundumust. Oletan, et naiseliku vaistu idee ning - teooriad ja see keelekasutus on massiteadvusse jõudnud läbi esoteerika ja massimeedia. Esoteerikast massidesse jõudnud ideed on lihtsustunud ning mustvalgeks muutunud. Kui esoteerikud püüavad sellist muljet jätta, et absoluutset naist ega meest ei eksisteeri ning et naiselik ei tähenda negatiivset ja mehelik positiivset, siis tavainimeste teadvuses on need nähtused vastandlikud ning omandanud väärtushinnangud.

kuusk, 03.05.2006 06:25

...ahh ärgem heitkem meelt...see on minumeest ajutine nähtus kus tutloomad end upitavad...lugesin hiljuti nostradamuse ennustust kus ta näeb ette naiste valitsemis ajastut...ja see kestis mingi 12-15 aastat...lõppema piaks see 2012 -a'la midagi sinnakantti oli ..kui nüüd vaadata praeguste asjade kulgu siis viitab jah kõik sellele et nad lihtsalt saaavad oma tahtmise...kuid siis mõne aasta pärast on bakk tu kittsen peibi...haaaaaaahaaaa

Segu isiklikust suhtumisest ja loetust. Iseenesest humoorikas, kuidas mees lohutab teisi mehi, et pole viga, küllap naised kord oma iidse rolli juurde naasevad... Üllatav oli muidugi kuulda umbes sarnast juttu V. Põldmalt, kelle arvates Pluuto liikumine taevaskeral kontrollib teoreetilise matriarhaadi ja –patriarhaadi vaheldumist Maal. Matriarhaat olevat nagu talv,

paratamatus, mis tuleb üle elada, oodates suvist patriarhaati. Sel ajal lokkab kuritegevus ja moraalitus. Naised ei ole süüdi, et talv on, keegi pole süüdi. Küllap patriarhaadi ajastul elu jälle paika loksab (intervjuu 2007). Samas ei ole kõik esoteerikud ühel meelel. Tõnu Aru ootab huviga, mis sugudevahelisel rindel edasi saab ja tunnistab, et igas inimeses on nii naine kui mees. Homoseksuaalid on Aru väitel paarikümne aasta pärast tavaline nähtus ega ei häiri kedagi. Aru peab Põldmad ja teisi sarnaseid mõtlejaid nn. vana energia inimesteks, kes hoiavad traditsioonidest kinni. Ennast peab ta uhkusega indigolapseks, kes on avatud uuele energiale (intervjuu 2007).

2.5 Esoteerikute võimalik mõju üldsuse maailmavaatele

Miks ma üldse seostan naiselikku vaistu esoteerikutega? Miks ma ei pöördu psühholoogi poole, kui mul on isiklik probleem oma naiseliku vaistuga või miks ma ei lähene probleemile tõsiteaduslikult? Nimelt on vaist läbi uurimata nähtus ja kuulub *new age* valdkonda. Teadlased ei tea sellest piisavalt palju. *New age* õpetus on rajatud intuitsioonile, kusjuures ratsionaalset lineaarset mõtlemist peetakse ebaefektiivseks. Sellest lähtudes uurisingi, mida arvavad eesti tuntumad esoteerikud. Eestis on juba aastaid tegutsenud Intuitiivteaduste kool Ingvar Luhaääre juhendamisel. Seal saab õppida *new age* praktikaid: astroloogiat, reikit, ravitsemist jne. Meil ilmuvad hetkel järgmised parateaduslikud ajakirjad: Kolmas Silm, Avanemine ja Tervendaja. Kunagi ilmusid ka Paradoks ja Päikesetuul. Igal aastal toimub Tallinnas Maaema mess, mille moto on „Maa on meile emaks”. Seal müüakse loodusravimeid, *new age* kirjandust ja -esemeid. Messi idee on eluterve keskkonna hoidmine. Seega näiliselt toimub aktiivne tegevus, mille järgi võib oletada, et enamik inimesi tunneb parateaduste valdkonda ja saab sealt mõjutusi oma maailmapildi, kaasaarvatud soorollide kujundamiseks. Teisalt aga puudub siiski korralik info nii kooli kui ka ajakirjade ja ürituste kohta. Intuitiivteaduste koolil pole kodulehekülge ning nad reklaamivad end ainult esoteerikaajakirjades või *new age* laagrites. Ometi peaks just taoline kool rahva teavitamise enda kanda võtma. Esoteerikute endi vahel puudub kommunikatsioon. Formeerunud on erinevad koolkonnad. Tõnu Aru ümber on koondunud põhiliselt tartlastest koosnev reiki-huviliste grupp, kes jagavad Aru maailmavaadet. Villu Põldmal selline grupp puudub. A. Heintalul on maausulistest huvilised. Gruppide vahel toimub „hõõrumine”, näiteks räägib Aru, et teda mõnedes ringkondades ei sallita. Ta jagab esoteerikud vana- ja uue energia

inimesteks. Ennast nimetab ta uue energia inimeseks. Uue energia inimesed usuvad, et naised ja mehed muutuvad aina sarnasemaks nii vaimselt kui kehaliselt ning vanad soorollid on kadumas.

Vahepalana julgen arvata, et tegemist pole energiaga vaid keelekasutusega. R. Rorty kirjeldab vana ja uue keelekasutuse vastuolusid. Vana kõnelemisviisi viljelejad peavad uutmoodi rääkijaid mässumeelseteks, uue keele kasutajad aga peavad vana keele kõnelejaid ebausujaks ja mineviku surmakrambi ohvriteks (Rorty 199:93). T. Aru ütleski intervjuus, et vana energia inimesed surevad niikuinii varsti ära, aga nad surevad, et tulla tagasi indigolastena- uue energia kandjatena (Aru 2007).

V. Põldma kritiseerib mitmeid teisi esoteerikuid. Tema ümber ei saagi gruppi tekkida, sest ta hoiatab, et paranähtustega tegelemine olevat nii ohtlik, et enamus, kes on alustanud, on õige ruttu ka järgi jätnud (eravestlus 2007). Järeldub, et eesti esoteerikute ja gruppide kohta on raske infot saada. Vaadeldes delfi kommentaare, tundub pigem, et ideid ammutatakse kirjandusest, mitte otsesest suhtlusest esoteerikutega. Gunnar Aarma, Luule Viilma, Ingvar Luhaäär ja teised on kirjutanud mitmeid populaarseid raamatuid, kus on puudutatud ka soorolle. Kõige tuntumad on ilmselt Aarma ja Viilma, kes on Aru järgi vana energia inimesed. Nad mõlemad lähtuvad soorollide maskuliinsest diskursusest, kus naisel ja mehel on kindel ülesanne. Naist nähakse laste sünnitaja ja koduperenaisena ning meest leivateenija ning perekonnapeana. Kõike seda esitavad autorid nn. energeetilise paradigma võtmes. Kõik, mis toimub jämemateeria tasandil on enne toimunud energiatasandil. Nais- ja meesprintsipid, *yin ja yang* on vastandlikud energiad, mis esinevad tasakaalus ja on võrdselt vajalikud. Viilma oli arst ja seega on tema õpetuses olulisel kohal füüsilise keha aspekt. Keha parem pool on naisenergia ja vasak meesenergia. Pehmed koed, hing ja tunded on naisenergia, luustik, vaim ja mõistus aga meesenergia. Vaadates tselluliidi kohta käivat kommentaari (näide 5) usun, et kommentaator on saanud ideid Viilmalt. Gunnar Aarmat ma tsiteerin eespool. Tema õpetuses on tähtsal kohal õige hingamine, - mõtlemine ja - toitumine ning õiged suhted sugupoolte vahel.

Naine on materialistlikum ja praktilisem ning naist seostatakse maaemaga, kes meid toidab. Samas on naine mehest intuiitsem ja vaimsem. Sellegipoolest võrreldakse naist hingega ja meest vaimuga. Need on läbivad mõtted esoteerikas. Ka teistest rahvustest inimesed usuvad naiste suuremat vaistu ja samas nende ratsionaalsust. Ungarlane Zita Gurmai, PES Women president arvab samamoodi, et perekonnas on naine ratsionaalsem, sest ta tegeleb eelarvega (intervjuu 2006). Kuna poliitiku arvamus kattub esoteerikute omaga, peab laiemalt kogu ühiskonnas, mitte ainult Eestis valitsema mingi ühtne diskursus. Kuna esoteerika on põimunud kristliku maailmavaatega, võib järeldada, et lääne kultuuriruumis mõeldakse paratamatult sarnaselt. Naise ja mehe loomise küsimus on kerkinud esile nii intervjuudes kui ka kommentaarides, kus käib vaidlus, kas hiljem loodud naine on mehe täiustatud mudel, st mehest parem või mehele teenijaks mõeldud „lisavidin” (vt lisa 1). Usk, et jumal on naise ja mehe erinevaks loonud ja neid piire ei tohi inimene lõhkuda, on päris valdav (vt. lisa 1). Sageli kohtab ka sellist teooriat, et naise ülesanne on armastada oma meest ja mehe ülesanne on elu materiaalse poolega tegelemine, laste sigitamine (vt. lisa 1). Jälle põrkun vastuolusse. Kas esoteerikud ei öelnud vastupidist, et naine näeb materiaalselt poolt, eneselähedasi asju ja mees filosoferib suurematel teemadel? Tegelikult nii ja naa. Nii esoteerikute kui poliitikute jutus puudub loogika. Ühelt poolt on naine praktilise meelega, teiselt poolt vaistlik ja emotsionaalne. Maskuliinne diskursus näeb mõlemaid omadusi pigem halbadena. Ilmselt on nii nagu paljud feministid on juba kirjutanud, et olgu tegemist ükskõik, millise omadusega, aga niipea, kui me iseloomustame sellega üht sugupoolt, omistab see väärtuse. Kõik meestele omistatav on meie kultuuris positiivne ja kõik naistele omistatav negatiivne. Siin ei aita ka esoteerikute püüded öelda, et heal ja halval ei ole sugupoolte seas kohta, sest juba järgmises lauses räägivad nad endale vastu.

Et esoteerikute, poliitikute, teadlaste ja nn. reakommentaatorite omavaheline mõju on vastassuunaline, on näha peatükis 1.5. Teadlased proovivad pidevalt vastu tulla ühiskondlikule tellimusele. Hetkel kannab tellimus nime „Näidake, et naised ja mehed on erinevateks loodud ja seda ei saa muuta”. Kiiresti leitakse mingeid tulemusi, mis kohe massidesse paisatakse. On alust arvata, et teaduse väljalt on info jõudnud esoteerikuteni, kes kasutavad aju-uuringute tulemusi oma teooriate toetamiseks (intervjuud Aru ja Heintaluga 2007). Tekivad nii esoteerilised kui ka populaarteaduslikud kõited, mille sihtrühmaks on nn

massi-inimesed, kellele kirjeldatakse lihtsas arusaadavas keeles sugudevahelisi erinevusi. Kui tänapäeval mõjutavad masse pigem huvigrupid, siis kuni 20.saj. alguseni võis suurt hulka mõjutada üksainus inimene, näiteks Otto Weininger, kellest oli eelnevalt palju juttu. Pärast tema traktaadi ilmumist tituleeriti Weininger mitmes ringkonnas geeniuseks ning tal on tänapäevalgi oma fännid. Mõnede poliitikute püüe naisi ja mehi väga erinevateks tunnistades tasakaalu saavutada nagu teeb Zita Gurmai naiste tööhõive ja võrdsete palkade nõudmise näol, ei anna tulemusi, sest nad ei teadvusta endale, et soorollide süsteemis on erinevused laetud väärtushinnangutega. Et kaoks sugudevaheline kihistumine, peaksime välja selgitama, milles naiste ja meeste erinevused tegelikult seisnevad või kas neid üldse on. A. Fausto-Sterling arvab, et reaalsed sugudevahelised erinevused peaaegu puuduvad nii mõtlemises kui isegi kehaehituses (Sterling 1992). Minu arvates pole ühiskonnas vaja ei maskuliinset ega feminiinset diskursust vaid tõelist tasakaalu, et suudaksime üksteist võtta eeskätt inimestena, mitte kas naiste või meestena.

III Loominguline osa

3.1 Installatsioon

Intervjuudest koosnevat filmi näeb installatsiooni sees. Et edasi anda seda meeletut mõistete ja müütide rägastikku, mis on punutud ümber soorollide ning millega on võimalik panna inimesi käituma ühel või teisel viisil, otsustasin ehitada totaalse ruumi. Ka materjalid, millest ruumi ehitati, on seotud müütidega. Kabakov toob ära totaalse ruumi ehk installatsiooni omadused: 1. Totaalne installatsioon on individuaalne maailmapilt 2. installatsioon on autori otsustus välismaailma kohta. 3. installatsioon on suletud, andes seega täieliku, lõpetatud maailmapildi. 4. installatsioon apelleerib vaataja kultuuritaustale ja ajaloolisele mälule (Kabakov 1995:261). Vaataja peab sisenedes leidma end uuest maailmast (Kabakov 1995:296). Vaataja peab tundma, et pidevalt juhtub midagi: miski juba on juhtunud ja kohe juhtub veel midagi (Kabakov 1995:284). Kuna minu installatsioonis näeb vaataja filmi, siis on viimane nõue täidetud. Samuti ka teised nõuded: ruum on minu nägemus maailma kohta, millele iga siseneja lisab oma kultuuritausta ja võtab sinna kaasa oma mälu. Ta tunneb end seal olevat teises maailmas, aga samas on ta teadlik, et see on ainult installatsioon, kust saab kohe väljuda turvalisse galeriiruumi. Kui küsida, et milleks totaalne ruum tavalise *blackboxi*

või teleka asemel, siis kui vaadelda Kabakovi nõudeid installatsioonile ja neid võrrelda muude variantidega, kus veel saaks filmi näidata, selgub, et vaatajale kõige tugevama ja meeldejäävama mõjuga peaks olema totaalne ruum. Vaataja kõik meeled on selles ruumis aktiveeritud. Ta saab kombata materjale, tunneb materjalide lõhna, kuuleb filmiheli ja näeb liikuvat pilti. Soovi korral võib ka rakendada maitsmismeelt, sest film jookseb söödavast seapekist ekraanil.

Installatsioon tuleb seapekist ning autorehvidest (vt pilt 1). Esmapilgul tundub, et sellistel materjalidel seos temaga puudub. Tegelikult on see olemas. See, et seos kohe jälgitav pole, näitab naiseliku vaistu ümber valitsevat müstikaga võrreldavat segadust.

Naine ja mees on eelkõige bioloogilised kehad. Nende ühiskondlikud rollid, milline peaks olema naine ja milline mees, on kasvatuse tulemus. Sageli aga aetakse bioloogiline sugu ja sotsiaalne sugu segi, näiteks räägitakse, et naise ainus eneseteostus on laste saamine ja isegi, et naistel on paremad eeldused kodu koristamiseks kui meestel (vt. lisa 1). Samuti peetakse naisi lollideks just selle tõttu, et nad on sootunnustelt naised ja mitte mehed. Ei võeta arvesse, et naised said alles suhteliselt hiljuti õiguse kõrgharidusele ja muutusid nn. ühiskondlikult täiskasvanuteks. Ei arvestata P. Bourdieu järgi ajaloo somatiseerumist, mis pikaajaline naiste allasurumine kehas on esile kutsunud (pt. 1.2). N. Wolf kirjutab, et kehade kaudu avalduvad kultuurilised müüdid (Wolf 1991). Tselluliiti näiteks ei ole alati ja kõikjal probleemseks peetud. See sõltub hetkel valitsevast iluideaalist ja ettekujutusest normaalsest kehast. Aju on väga aldis survele alluma ning pikaajaline töötlemine tulemusel saab inimesi panna käituma soovitud viisil, nii et nad peavad seda inimloomusele olemuslikuks. Mina olen radikaalse feministi positsioonil ning minu jaoks on sugu eeskätt bioloogiline. Seepärast kasutan materjale, mis seostuvad naise ja mehe füüsilise kehaga. Autorehvide ja inimkehas esineva rasva struktuur on sarnane (vt pilt 1). Rasv kinnitub naise ja mehe lihaste külge erinevalt. Naistel on see nahale lähemal ja sidemed, mis teda nahapinnaga koos hoiavad on paralleelsed. Seetõttu võib tekkida nn. apelsinikoorenahk: tselluliit on kühmudena näha. Eriti nähtavaks saab rasv vanuse kasvades, kui nahk õheneb ja lõdvene. Meestel on sidemed ristuva kujuga, rasv asub sügavamal naha all ning on lihastega rohkem kokku kasvanud. Seetõttu pole meestel enamasti kunagi apelsinikoorenahka. Naise rasva ehitust võib võrrelda

radiaalrehvide ehitusega, kuna sidemed, mis rehvi pealispinda koos hoiavad, on paralleelsed. Radiaalrehvid on suhteliselt uus leiutis. Kuigi Michelin'i firma hakkas neid tasapisi tootma ja müüma juba 1948, paisati need suure reklaamikampaaniaga turule alles 1968. aastal. Samal aastal toimusid Pariisis tudengite rahutused, mille kaasalööjaks olid feministid. J. Kristeva peab neid rahutusi äärmiselt oluliseks naiste iseseisvumisel (Kristeva 2002). V. Põldma järgi oli sel ajal meie planeedil üleminek teoreetiliselt patriarhaadilt matriarhaadile. Termin tselluliit võeti kasutusele prantsuse arstide poolt 1960. aastal. Niisiis toimusid 60tel suured ühiskondlikud muutused. Radiaalrehvid on pehmemad ja mugavamad, aga rasketes teeoludes võib juhtuda, et niidid katkevad ja aluspind hakkab välja punnitama nagu vanematel naistel tselluliit. Diagonaalrehvid sarnanevad meeste rasvaehitusele: sidemed on diagonaalsed. Halval teel on need rehvid vastupidavamad, aga üldiselt on nad jäigemad ja ebamugavamad: suurema hõõrdumise tõttu kuumenevad ja seega kuluvad need radiaalrehvidest kiiremini. Kui nüüd naised ja mehed võrrelda läbipõlemise seisukohast, on üldteada, et meie ühiskonnas põlevad mehed kiiremini läbi ning surevad varem, põhiliselt südamehaigustesse (infarkti) kui naised. Põhjuseks näen ikka neidsamu vanu ja mittevajalikke soorolle, kus mees peab naisest enam teenima jne. Diagonaalrehvid, isegi kui nad on väiksemad, suudavad kanda raskemat koormat kui radiaalrehvid. Need rehvid leiutati 1898, kui avastati vulkaniseerimine. V. Põldma järgi valitses sel ajal teoreetiline patriarhaat (intervjuu 2007). Radiaal- ja diagonaalrehvide kohta liigub rahvas seas palju müüte. Küll arvatakse, et radiaalid ei sobi vanaaegsele autole ja et diagonaalrehvid on radiaalidest kvaliteetsemad. Rehvitootjad on need müüdid kummutanud (vt. internetilink 4). Rattakummid on tehismaterjal ja seostub kultuuriga (mees ja tema leiutised). Orgaaniline seapekk seostub loodusega (naine). Platon, Bacon, Weininger ja paljud teised on instinkte omistanud naisele, kes mehe suhtes on metsik loodus, mida peab taltsutama. Läbi ajaloo on arvatud, et naine ei suuda ratsionaalselt mõelda. Siiaamaani on meie keeles vanad uskumused. R. Rorty ütleb, et maailm ei kõnele, kõneleme meie. Me oleme end keelega programmeerinud (Rorty, 1999:27).

3.2 Film

Filmis on kokku monteeritud intervjuueeritavate mõtted, et tekiks loogiline tervik. Film algab erinevate vaistu lahti mõtestamisega, seejärel võtab pessimistlikuma tooni, tuues esile negatiivsed arvamused naise suhtes, mis põhinevad naisel kui tarbijal ja lõpus jõutakse

järeldusele, et mehed on naistest emotsionaalsemad ning et 21. sajand on naiste sajand. Liigendustena kasutan lõike Delfi kommentaaridest ja ühe anonüümseks jääda soovinu sõimu naiste aadressil.

Film algab sissejuhatusega. Esiteks näeme Delfi kommentaari, kus öeldakse, et tselluliit tekib vaimsest rahuldamatusest, aga naistel polegi vaimsust. Seejärel teeb Tõnu Aru ühele naispatsiendile reikit ja ütleb, et naised huvitavad vaimsed tehnikad rohkem kui mehi. Siis räägin ma ise sissejuhatuseks ning tutvustan tähtsamaid filmitegelasi. Edasi tulevad juba tegelased ise oma teooriatega, millest igaüks on nagu väike piiritletud maailm. Rorty nimetab keelt tööriistaks uute teooriate ehitamisel (Rorty 1999:37). Kõik filmitegelased on leiutanud või leidnud endale sõnavara ehk tööriistad, millega nad on oma maailma „kokku klopsinud”. Selle filmi tegemine arendas minus tolerantsust teistsuguste maailmapiltide suhtes, mis esmapilgul võivad tunduda liiga vägivaldsed või liiga ulmelised.

3.3 Intervjueeritavate valiku põhjendus

Esoteerikud

Kuna naiselik vaist on teaduse poolt läbi uurimata nähtus ja on müüdistunult inimeste alateadvuses, siis otsustasin pöörduda esoteerikute poole, kes maailma lahti mõtestamiseks kasutavad intuiitvset lähenemist, näiteks kätega ravimist, šamanismi, mõtlust, ennustamist jne. Samas on igal esoteerikul oma isiklik teooria ja sõnavara. Tõnu Aru ja Villu Põldma on vastandlikud esoteerikud, kuna Aru tegeleb nn. uue energiaga ja Põldma nn. vana energiaga (pt. 2.5). Esoteerikutelt lootsin saada kinnitust oma hüpoteesile, et nende kaudu on idee naiselikust vaistust massidesse jõudnud. Järeldasin, et osaliselt on ideed kandunud massidesse mitte otseselt nende suu läbi vaid kirjanduse kaudu, teisalt aga ka neilt endilt, sest Põldma on koolides loenguid pidanud ja Arul käib koos reiki grupp. A. Heintalu valisin tema kirjutiste järgi, kus tal on eelkristlikele Soome-Ugri naistele omapärane vaade. Teiseks tegeleb ta pigem naiste kehalise kirjeldamise kui hinge ja vaimu küsimustega, mis tekitab huvitava vastanduse Aru ja Põldmaga.

Poliitikud

Poliitika tundus mulle esoteerika vastand ja kuna filmis peaks alati olema mingi vastandamine, siis teadsin algusest peale, et vastasrindeks saavad olema poliitikud. Nad on maised, asised ja ratsionaalsed, vastandina intuiivsetele ja inglitesse uskuvatele esoteerikutele. Ühelt poolt tõesti tundus, et need kaks poolust on teineteise olemasolust vaevu teadlikud. Näiteks polnud Arul aimugi, et naised on eesti poliitikas alaesindatud. Põldma arvates tehakse poliitikat naisenergia arvel ja kui mees teeb poliitikat, siis järelikult peab ta pidevalt naistelt energiat saama. Naine, kelle energiat mees võtab, ise poliitikat teha enam ei suuda. Poliitikutel on seevastu statistilised andmed, mis näitavad eestlaste suhtumist naistes 21. sajandil. Kahjuks pole see suhtumine just kõige positiivsem. Enamus eestlasi arvab näiteks, et mehed on naistest paremad poliitikud. Teiseks on levinud uskumus, et mees peab naisest enam teenima. Kui naine teenib mehest rohkem, võib abielu puruneda ja selline vähem teeniv mees tunduks tossike. Ka naised ise arvavad nii. Huvitav vastandus tekkis, kui intervjueerisin Ungari poliitikut Z. Gurmaid ja eesti poliitikut M. Mikkot. Gurmai vaated naistele on pigem traditsioonilised, kuid samas võitleb ta võrdõiguslikkuse eest. Minu arvates on siin lõks. Kui naise meestest väga erinevaks pidada, langeme dualismi ja nagu kirjeldan peatükis 1.3, pole vastandid kunagi võrdsed. Mikko seevastu rõhutab, et naised on Eestis ise liiga allaheitlikud ja soorollid on meil liiga kivilinenud. Tema arvates peaksid ka mehed suutma nutta ja oma vaistu kasutada.

Poliitikute- esoteerikute liinil tuleb ilmsiks see naise materiaalsus, idee et naine on seotud tarbimiskultuuriga. Gurmai selgitab, et peres on naine eelarve tegija ja poes käija. Tema jutust ei tule välja, et seda peaks muutma. Ta väidab lihtsalt, et tänu sellele rollile on naine mehest ratsionaalsem. Et paljud naised tahavad, et mehel oleks suurem palk, võib ka olla seotud naise kui tarbijaga. Siin esineb üks suur vastuolu, sest olles intuiivne ja emotsionaalne selles negatiivses mõttes, mida dualism rõhutab, väites, et mees suudab loogiliselt mõelda ja naine mitte, ei saa olla ratsionaalne ja tegelda eelarvega. Kui saab, siis oleks see inimene väga võimekas ja väärriks imetlust nagu kirjeldab Leppik peatükis 1.4, kus ta seostab vaistu parema- ja loogikat vasaku ajupoolkeraga.

Kunstnikud

Mind on alati ärritanud, kui mind kirjeldatakse „naiskunstnikuna” (samamoodi häirib poliitikuid nende nimetamine naispoliitikuteks). Seepärast valisin kaks kunstnikku. Üks neist on naissoost ja teine kusagil poole peal, transvestiit ehk. Nad mõlemad on poolakad, sest viibisin sel ajal Gdanskis residentuuris, kus kasutasin võimalust kohalikke küsitleda. Poola pärineb postsovjetikust idablokist nagu Eesti, seega lootsin näha, mille poolest sarnaneme või erineb. Tulemus ei üllatanud, sest välja öeldi umbes samu mõtteid nagu kodumaalgi. Ewalt küsisin, kas tema arvates ei esine vastuolu selles, et naiselikkust nähakse kui pehmet ja sooja (positiivset) ning samas kui külma ja märga (negatiivset). Ta ei pidanud seda probleemiks. Inimesed suudavad elada vastuoludega ega tee endale sellest mingit küsimust. Pjotr elab naiseliku energia maailmas, olles ise enda sõnul *machomees*. Ta avastas enda jaoks naisenergia 8. märtsil, naistepäeval. Naiselik vaist on teda palju elus aidanud, kuna enne kartis ta kõrgust, aga pärast enam mitte. Üldse olevat naiselik energia muutnud ta suhtumise tasakaalukamaks. Pjotris avaldub dualismi kontseptsioon väga puhtal kujul. Temas on ühinenud mees- ja naispoolus nagu seda kirjeldavad Bly ja Woodman „Kuningeitsis” (pt. 1.3). Filmis seostas ta V. Pöldma teooriaga, mis väidab, et naisenergia on maaenergia, meesenergia on päikeseenergia ning kui inimene on juba palju taaskehastusi läbi teinud, on temas maaenergiat päikese omast rohkem ning ta saab sündida ainult naisena. „Mees muutub naiseks” (Pöldma 2007).

Michael

Kuna mu töö keerleb esoteerika ümber ja puudutan vaimu ja keha, kus naine kui kehaline olevus on rüve ning mees kui vaimne olevus, kultuurne, siis tegin interneti jututoas intervjuu kehatu olevusega, kes asub meist kaks astet peenemas materias. Ta pole ei mees ega naine, aga kuna ta oli viimases kehastuses mees, on tal on mehenimi. Michael räägib vaistu kultuurilisest ja struktuurilisest aspektist. Hingena räägib ta ka hingedest. Ma pole võtnud seisukohta, kas usun Michaeli eksistentsi või mitte, sest leian nagu Rorty, et inimene ei saa selliseid asju teada. Tean ainult, et istusin kella neljast kuueni öösel ülal ja esitasin oma küsimuse kanalidajale nimega Shepherd Hoodwin, keda peetakse maailma kõige kogenumaks Michaeli kanalidajaks. Kas vastajaks oli Michael, Sheperd või mõni kuri vaim, jäägu igati enda otsustada, aga vastus oli suhteliselt intelligentne.

3.4 Intervjueeritavate kirjeldus

Kõiki intervjueeritavaid ei ole lisatud filmi vaid on tsiteeritud teoreetilises osas. Samas puuduvad siit loetelust mõned tegelased, keda olen filminud konverentsil „Naise koht- pliit või poliitika“.

Tõnu Aru

Tõnu Aru on arhitektiharidusega esoteerik. Ta tegeleb reikiga. Reiki on kätega ravimine. Aru leiab, et reiki õpetuses on usk inglitesse otsustava tähtsusega. Ta usub, et 2002. aastal saabusid siia Krayoni-nimelised tulnukad, kes ehitasid Maa ümber magnetvõre.

Nad tegutsesid silmale nähtamatult, aga Aru väitel on maailmakorra muudatused, mis võre ehitamine kaasa tõi, juba näha. Sellega seotud uue energia teke muudab lisaks kõigele ka naised ja mehed omavahel sarnasemaks kui kunagi varem. Me siseneme uude ajastusse ja liigume teiselt teadvustasandilt kolmandale ehk kristusteadvuse tasandile.

Villu Põldma

Villu Põldma on ajaloolase haridusega esoteerik. Kogu tema maailmapilt on üles ehitatud energiatele. Energiat saab koguda, kulutada ja varastada nagu raha. Naistel on maaenergiat rohkem kui päikeseenergiat, aga meestel vastupidi: päikeseenergiat rohkem. Naiselikku vaistu võrdleb Põldma elektrivalgusega, mis valgustab enese lähedalt. Naine seega tajub ainult endale lähedasi asju. Mees, kelle päikesevalgust on terve ilm täis, tajub kaugusi ega pane pisiasju tähele. Pluuto liikumine kontrollib teoreetilise matriarhaadi ja teoreetilise patriarhaadi vaheldumist Maal. Pluuto madalseisu ajal on matriarhaat, mil lokkab kuritegevus ja silmakirjalikkus. Pluuto kõrgseisu ajal valitseb patriarhaat ja maakeral on õiglus, rahu ja ausus.

Aleksander Heintalu (Vigala Sass)

Heintalu on põllumajandusdoktor. Alates 70test aastatest on ta uurinud erinevate rahvaste riitusi ja maagiat. Intervjueerisin teda sellepärast, et ta kirjutab raamatus „Estide hingestatud ilm“ naiste rollist kristluse-eelses soomeugris. Naisi kirjeldab ta aktiivsete külakogukonna liikmetena, kes käisid meestega sõjakäikudel. Naise austava staatuse pälvis inimene alles siis, kui tal oli sündinud tütar. Tal võis olla 10 poega, aga ta oli ikka neitsi.

Marianne Mikko

Sotsiaaldemokraat, Euroopa Parlamendi liige. Mikko peab Eestit naisküsimumes Bütsantsi või Nõukogude Liidu tasemel olevaks. Ta kritiseerib mõttetute traditsioonide jätkumist. Tema soov on kaasata rohkem naisi poliitikasse ning kaotada meeste ja naiste palgavahe. Ta usub, et naised kasutavad vaistu meestest rohkem kultuurilistel põhjustel, kuid peab ideed „naiselikust tarkusest” jaburaks.

Zita Gurmai

Euroopa Sotsiaaldemokraatliku Naisühenduse (PES Women) president. Gurmai peab väga oluliseks naiste tööhõivet. Ta eesmärgiks on saavutada naistele meestega samaväärne palk ja tuua rohkem naisi poliitikasse. Gurmai peab 21. sajandit naiste sajandiks, kuna kõik eelmised sajandid olid meeste päralt. Samas usub ta naiste ja meeste küllaltki suurde erinevusse, pidades naisi emotsionaalseteks ja samas ratsionaalseteks. Naised, väidab ta, hoolitsevad kodus vanurite ja laste eest ning vastutavad majapidamisraha eest, teevad sisseoste ja maksavad arveid. Seepärast on naised ratsionaalsemad kui mehed. Gurmai tõdeb, et „klaaslae fenomen”, mille järgi naised ei jõua tippu, on ikka veel kehtiv ning sellest vabanemiseks peaksid naised ise aru saama, et nad on ise selle loonud ja ise saavad selle ka hävitada.

Michael

Michael ei ole lihast ja luust inimene vaid 1050 hingest koosnev tervikolemus. Michaeli õpetus on üks spiritualistlikest õpetustest, kus meedium kirjutab üles vaimolendi mõtteid. 1980ndtel ilmus Michaeli õpetustest raamat „Michaeli sõnumid” (meedium C.Q. Yarbro). Paar aastat tagasi tehti Californias USA-s Michaeli veebilehekülg, kust saab infot ning kus kaks korda kuus pühapäeviti toimub spiritualistlik *online* seanss. Erinevad meediumid, keda hüütakse kanaldateks, edastavad seal tervikolemuse mõtteid inimkonnale. Küsida võib kõike. Nii otsustasin küsida Michaelilt, mis on naiselik vaist. Michael on intelligentne ning räägib keerukate, isegi kohmakate lausetega. Loomulikult lähtub ta sellest, et inimesel on hing. Vastavalt, kummas soost keha hing valib, ta kas elab rohkem sissepoole (naine) või väljapoole (mees). Vaist on Michaeli järgi nii kultuuriline kui ka struktuuriline nähtus. Eesti aja järgi algavad seansid esmapäeva hommikuti kell 04.00. Inglisekeelset kärpimata transkripti saab lugeda siit: http://www.michaelteachings.com/shep_chat_01-07-07.html

Pjotr Jahotkowski

Pjotr on Poola kunstnik, kes mõnikord paneb pähe naiseparuka ja mängib šamaanitrummi. Ta avastas endas naisenergia, kui esmakordselt naise parukat kasutas, nimelt 8. märtsi paiku. See muutis ta kurvaks ja viis tõdemuseni, et naisenergia on väga tähtis elus toimetulekuks. Varem elas ta *machomehe* elu.

Ewa Ciepielewska

Ewa on Poola kunstnik. Ta leiab, et vaist on sisehäääl, mis sunnib inimest tegutsema kindlas suunas. See on nii naistel kui meestel, aga kuna mehed ei taha seda välja näidata, omistab ühiskond vaistu rohkem naistele.

4. Loomingulise ja teoreetilise osa järelused

Töö eesmärk oli analüüsida mõiste **naiselik vaist** kasutust keeles ja allikaid, kust see võis keelde tulla ja sinna tänapäevani pidama jääda. Elame kultuuriruumis, mida võib võtta kui piiritletud aegruumi, kus kasutatakse keelt. Keeles tulevad välja hierarhiad ja väärtushinnangud, mida inimesed ei teadvusta. Avastasin muidki korduvaid mõisteid peale vaistu. Märkimisväärne on, et 60- leheküljelises intervjuude väljakirjutuses kordus sõnatüvi „mäng” erinevatel viisidel 43 korda. See viitab, et soorolle tajutakse alateadlikult mänguna, mis on kunagi selgeks õpitud ja mida nüüd mängitakse. Tõnu Aru märgib, et sugudevahelised mängud on hetkel suures muutumises. Villu Põldma räägib energiamängudest.

Ühed ja samad mõtted kordusid intervjuust intervjuusse ning ka netikommentaaries. 1. **Naine on tarbimiskultuuri kandja.** Naise energia on maaenergia ja naiselik vaist näeb eneselähedasi asju. Siit järelus, et naine on kehalisusega seotud instinkti-inimene. Mees näeb globaalset tervikut ja tema energia on päikeseenergia. Tarbimiskultuuri ja surmakultuuri vahele paneb üks anonüümne intervjuueeritav võrdusmärgi, süüdistades otseselt naisterahvast kõigis maailma hädades. 2. **Naine on mehest lollim.** Seda mõtet öeldi välja ainult anonüümselt. Oma nime all esinedes ütles näiteks Villu Põldma, kes raamatus „Eesti ajalugu...” naissugu otseselt solvab, et naistest ja meestest rääkides ei räägi ta heast ega halvast. Põldmad intervjuuerides ja temast täiesti vastupidine mulje kui tema raamatut lugedes. Arvan, et siin mängib kaasa inimeste vaheline otsene suhtlemine. Kas üks soliidne

vanem härrasmees hakkaks naissugu söimama, kui teda intervjuerib kena noor naine? Just sellepärast pean anonüümseid netikommentaare tähtsaks allikaks. Sealne info on kirjutatud hetkepuhangu ajal, nii nagu alateadvusest ilmub ja tulemusi kartmata. Naise lollust seostati tema vaistuga, instinktiga ja tarbimisega. Naised ise samuti nimetasid end meestest lollimateks. Lolli naise peksmine tundus olevat aktsepteeritav. Naise lollust on sageli põhjendatud tema aju ehitusega, mis mehe omast erineb ja vastupidi: teadlased on püüdnud ajuerinevusi nõnda esitada, et see kinnitaks uskumust meeste ülimuslikkusest naiste suhtes. Naise lollust seostati ka ainult lähima ümbruse tajumisega, mis näitab kitsast silmaringi ja muudab inimese umbusklikuks kaugemate probleemide suhtes. Põldma väitel tekitab see vihkamist ja paljud netikommentaariid süüdistavadki naisi vingumises, pahurluses, halamises ja näägutamises. 3. **Naine on mehest targem.** Anonüümselt öeldi seda palju harvemini kui intervjuudes, kus kordus see mõte Tõnu Aru jutus, kes väidab, et naine mõtleb mõlema ajupoolkeraga, mees ainult ühega. Naise oskus olla emotsionaalne, intuiitiivne ja samas praktiline on Aru meelet naise tarkuse näitajaks. Aru sõnab: „Naine on rohkem inimene kui mees”. (intervjuu 2007). Marianne Mikko peab nn. „naiste tarkust” „jaburaks”. Tema jaoks seostub see naiste allaheitliku rolliga tänapäeva Eestis ja ta julgustab naisi „ahelad maha viskama ja kodanikeks hakkama”. (intervjuu 2007) Delfis oli ka selliseid, kes arvasid, tark naine ei näita mehele oma tarkust välja ja et õigel ajal vait olemine on ka tarkus (vt lisa 1).

Nendes järeldestes on näha, kuidas omavahel põimunud esoteerika ja teadus tavakeeles kokku saavad, tekitades uusi kombinatsioone ja lähtudes Fausto-Sterlingi analüüsist järeldest, et need uued kombinatsioonid leiavad tee teaduslikku mõtlemisse, kus nad mõjutavad uurijaid, kes toodavad ühiskonnas oodatud uurimistulemusi. Nii on see kestnud juba kreeka ajast, jätkudes valgustusajal, mil müstiline alkeemia läks üle tänapäevaseks teaduseks (Fox Keller 2001).

Kokkuvõte

Analüüsides selliseid autoreid nagu Beauvoir, Ortner ja Bourdieu, selgus, et mõiste naiselik vaist on tekkinud naise sotsiaalsest olukorrast. Samale järeldestele jõudsin Fausto-Sterlingi metaanalüüsides kaudu, kus ta veenvalt näitas, et teadus ei ole vaba uskumustest ja müütidest. Vaistu mõiste püsimine keeles on pidevalt jälgitav interneti foorumites ja argisuhtlemise tasandil. Esoteerikud näevad naiselikku vaistu objektiivse reaalsusena, mis ühel juhul (kui

naised kasutavad lisaks vaistule ka loogikat) muudab naised meestest „väelisemaks” ja teisel juhul (kui naised ainult vaistust lähtuvad) näitab nende piiratust. Sotsiaalsed tegurid on esoteerikute meelest lihtsalt energeetilisel tasandil juba toimunu peegeldus. Naiselikku vaistu seostatakse emainstinktiga, kuigi S. Ruddick on seisukohal, et emad kasutavad loogilist mõtlemist.

Minu oletus, et naiselik vaist on sotsiaalne konstruktsioon, leidis kinnitust. Samas olin enne kirjutama asumist aju-uuringute osas kahtleval seisukohal. Ma ei olnud kindel, kui tõsiselt neid võtta, aga mul puudus ka neid ümberlukkav info. Arvasin, et intuitsiooni võti võib peituda meeste ja naiste ajude erinevuses. Nüüd olen kindel, et praeguse seisuga teadlased vaistu asukohta ajus avastanud siiski ei ole, kui aga Bourdieu ajalooline somatiseerimine osutub tõeks, siis pole võimatu, et see kunagi avastatakse.

Teine nähtus, mis veidi üllatas, oli kui tugevalt siiski on eestlased traditsioonilistes soorollides kinni. Enne tundus mulle, et ühiskond on liikumas soolise ühtsuse poole, kuid nüüd arvan, et kui see ka mujal läänes peaks juhtuma varem, läheb Eestil sellega veel palju aega. Ma isiklikult näen lahendust dualismist loobumises, aga kardan, et see on võimatu. Dualism on aastatuhandeid vana ja sellest pole kerge vabaneda. Kui ühiskond hülgaks vastandites mõtlemise, muutuksid ka seadused mõlema soo kasuks, sest muutunud oleks suhtumine. Nõustun S. Ortneriga, kes väidab, et ühiskondlike institutsioonide muutmine peaks käima kooskõlas kultuuri ja keele muutumisega (Ortner 2004:141). Enne keele ja mõtlemise muutumist tekitaks riigikorra ja seaduste ümber tegemine rahutusi ja esialgu isegi süvendaks sugupoolte vahelist lõhet nagu Eestis hetkel on näha. Leian, et sugupoolte vaheliste erinevuse rõhutamise asemel peaksime hakkame otsima sarnaseid jooni, sest erinevus tähendab hierarhiat ja hierarhia tähendab ebavõrdsust.

Kasutatud kirjandus

- Aarma, Gunnar *Mõtlemise salapära* AS Trükk Pärnu 1998
- Asimov, Isaac *The Complete Robot* Harper Collins Publishers 2005
- Bourdieu, Pierre *Meeste domineerimine* Varrak 2005
- Bly, Woodman *Kuningneitsi. Nais- ja meespooluse taasühinemine* Huma 2005
- Day, Laura *Practical Intuition* Broadway Books New York 1997
- De Beauvoir, Simone *Teine sugupool* Vagabund 1997
- Fausto-Sterling, Anne *Myths of Gender* BasicBooks 1985/1992
- Fox Keller, Evelyn *Mõtisklusi soost ja teadusest* Tartu Ülikooli Kirjastus 2001
- Hinrikus, Mirjam *A.H.T. ja Weininger naisküsimesest* Vikerkaar 1-2/2005
- Kabakov, Ilja *On the Total Installation* Ostfildern: Cantz 1995
- Kristeva, Julia *Naiste aeg* Ariadne lõng IV aastakäik 1/2, 2003
- Kristeva, Julia *Revolt, She Said* MIT Press, Cambridge, Mass 2002
- Leppik, Peep *Lapse arendamine ja õpetamise probleeme koolis* Tartu Ülikooli Kirjastus 2000
- Ortner, Sherry *Kas naise ja mehe suhe on sama, mis looduse ja kultuuri suhe?* Ariadne lõng V ½ 2004
- Põldma, Villu *Eesti ajalugu ja tulevik kosmilistes rütmides* AS Trükiekspert Viljandi 1997
- Rorty, Richard *Sattumislikkus, iroonia ja solidaarsus* Vagabund 1999
- Ruddick, Sarah *Maternal thinking* Boston: Beacon Press 1987
- Võõrsõnade leksikon* Tallinn Valgus 1979
- Vähi, Tiina *Kuidas naistest said nõiad õhtumaade mütoloogiates, demanoloogiates ja nõiaprotsessides?* Ariadne lõng IV aastakäik 1/2, 2003

Internetilingid

1. Delfi Naisteleht (2005-2007) <http://woman.delfi.ee/foorum/list.php?f=15>
2. Michael Teaching (jaan. 2007) <http://www.michaelteachings.com/>
3. Mille poolest naine on targem kui mees – intervjuu Gunnar Aarmaga (jaan. 2007) <http://woman.delfi.ee/archive/article.php?id=12195449>

4. Radiaal ja –diagonaalrehvid. Ajalugu ja müüdid (mai 2007)
[http://www.businessweek.com/autos/content/may2006/bw20060504_512529.htm?
chan=autos_classic+cars+index+page_insight](http://www.businessweek.com/autos/content/may2006/bw20060504_512529.htm?chan=autos_classic+cars+index+page_insight)
5. Weininger, Otto 1903 (apr. 2007) <http://www.theabsolute.net/ottow/>

Intervjuud

1. Aleksander Heintalu (6.02.2007)
2. Villu Põldma (22.02.2007)
3. Tõnu Aru (12.03 ja 3.04.2007)
4. Marianne Mikko (nov.2006)
5. Zita Gurmai (nov.2006)
6. Ewa Ciepielewska (nov. 2006)
7. Pjotr Jahotkowski (nov. 2006)

LISA 1

Delfi Naistelehe kommentaarid

Teemad, kus võrreldakse naise ja mehe mõistust

Naised, naised

<http://woman.delfi.ee/foorum/read.php?f=16&i=103771&t=103771>

Autor: mees3

Aeg: 06-11-05 12:49

Ma mõtisklesin siin praegu, et miks räägitakse kogu aeg, et pubeeas on naised küpsemad kui mehed, et mehed on lapsikud jne. Aga kui asja jälgida pisut, siis torkab silma, et naised pole ütleme 13aastaselt sugugi küpsemad kui poisid. Sama lapsikud tegelikult. Kust see jutt tuleb siis? Tegelt on põhjus selles, et 13aastane tüdruk pole tegelikult vaimselt arengult poisist ees, vaid lihtsalt samal tasemel nagu ütleme 20aastane naine. Naised ei arene lihtsalt. Naised saavad kähku valmis, et lapsi sünnitama hakata ja kuna naine ei tohi lapse arvelt areneda, siis peab ta 13aastase tasemele püsima jääma. Samas kuna mehed arenevad kogu aeg ja saavutavad vanuse kasvades üha suuremaid vaimseid kõrgusi, siis loomulikult on nad 13aastaselt arengus maha jäänud, aga mitte tüdrukutest, vaid vanematest meestest. Selles on vahe. Sooviks mõnede naiste arvamust asjast kah kuulda

Autor: mees3

Aeg: 06-11-05 13:20

Loomulikult ei ütleks ma oma naisele, et ta 13aastase mõistusega on, kuigi ma seda temast mõtlen. Ega kõike ei peaks ju välja rääkima, või kuidas? Naised on ilusad küll, aga rumalad samuti. Ilu vist tulebki teil mõistuse arvelt. Suht loogiline kah. On ju vist? Ega ma ei taha provotseerida, ma mõtlen päris tõsiselt seda juttu.

Autor: mees3

Aeg: 06-11-05 14:07

Tähendab, ma polegi abielus vms. Ma kirjutasin, et ma ei ütleks oma naisele kunagi, et ta rumal on, kuigi ma seda temast võib-olla mõtleks. Lihtsalt olen tähele pannud, et naised on tegelikult halvas mõttes palju praktilisemad kui mehed ja näevad ainult asju, mis otseselt nendega seotud on. Aga elus on ka rohkem väärtusi kui mingi poodides tuulamine või muu taoline. Et loomulikult on ka erandeid, aga tundub küll nii, et te kasvategi umbes sellises vaimus, et materiaalsed väärtused on tegelikult kõige olulisemad. Ja mis puutub töökohtadesse või haridusse, siis on ju ka see tõsi, et naised on peamiselt kas sekretärid või rahade liigutajad, ülikoolis õpivad kah korralikult tuupides, aga mingeid uusi väärtusi nad enamasti ei loo ega vist tahagi luua. Suht abstraktne jutt tuli. Enamasti see ei häiri mind ka, aga lihtsalt vahel on kuidagi kõle naiste seltskonnas..

Autor: kiks

Aeg: 06-11-05 14:20

kle mees, lao lagedale need väärtused, mis sa ise loonud oled! alahindad naisi.

Autor: ükskõik

Aeg: 06-11-05 15:28

See käis arenemise kohta. Mis puutub naiste tarkusesse, siis pole ju mingi saladus, et naises on tarkust, mida mees ka kogu elu pingutades ja arenedes ei saavuta...Hea, kui mees niigi kaugele areneb, et seda näha suudab.

Naistega koos pissimine käib närvidele

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/article.php?id=11223471>

Kuna naisvalijaid on teoreetiliselt rohkem kui mehi, siis tänu taevale on enamik neist siiani siiski veendunud meeste suuremas võimes genereerida ideesid ja üldse kainelt mõtelda, leiab Käsper.

Taat, 20.09.2005 08:47

Nujah. Ammu teada, et enamiku naiste mõtlemises puudub loogika. Ärgu nüüd ennasttäis feministid tulgu kaagutama, et neid jälle ahistatakse ja tehakse liiga.

loogilised naised, 20.09.2005 10:16

kui seda viimast lauset uskuda, siis olen ma mees. aga nendele meestele kes naiste loogikat sarjavad ütleks, et loll tunneb loll... mõelge veel 1 kord.

tibu, 20.09.2005 11:01

Need naisõiguslased lugegu ajalugu... juba jumal lõi esmalt mehe ja siis alles naise... kuidas saavad mees ja naine üldsegi võrdsed olla???

Ly, 20.09.2005 11:10

kulla TIBU, saan aru, et sina oled selline mõnus mees, kelle jaoks on meeste ja naiste vaheline võrdsus täiesti taunitav...sinu lause kohta ütleksin nii palju, et naine loodi mehe puusaluust (võin luuga eksida, piiblit pähe ei õppinud), seega oli see ainuke asi mehe juures, mis ei vajanud täiustamist, ülejäänud aga pidi uuesti vorpima...ja mehe täiustatud variant ongi naine...nii, et tõesti, kuidas saavad mees ja naine üldsegi võrdsed olla!!!

PS! Isegi jumal ei ole nii loll, et hakab teisel korral looma halvemat isendit, kui ta juba teinud on...alati püütakse ju eelnevaid loominguid täiustada:)

arvaja, tsitaat ühest delfi kunagisest artiklist, 20.09.2005 18:02

Küsimus: Miks järjekord naiste tualetti on alati pikem kui meeste omasse?

Versioon: Vastus sellele küsimusele polegi nii lihtne. Võimalik, et see ongi Peamine Naiste Saladus. Millega nad küll seal tegelevad?

Mõeldes, et seelikut üles tõmmata on hulga lihtsam, kui pükse lahti nõõpida... On olemas ju ka veel füsioloogilised eripärad, mis annavad naistele eelised: nad ei pea raputamiseks aega kulutama.

Võibolla on siin tegu hoopiski mitte anatoomia, vaid psühholoogiaga, mis näitab naiste võimetust organiseerida ükskõik millist protsessi. Seal, kus on kokku saanud enam kui viis naist, on ummikud möödapääsmatud. Seejuures pole üldsegi tähtis, millega need naised

tegelevad: loomulike vajaduste rahuldamisega, äri- või feministliku võitlusega (sellespärast polegi see neid kusagile välja viinud).

Jätaks naiste hala!

Autor: olen lahe

Aeg: 07-31-06 14:17

Naised, jätaks nüüd oma ülemõtlemise ja hakkaks mõtlema nagu mehed! Mis te arvate, mis lõpuks saaks...:))

Autor: ph

Aeg: 07-31-06 14:19

mina olen juba tükk aega tagasi hakanud mõtlema nii nagu ma arvan teadvat mehi mõtlevat. Ja muide, elu on palju lihtsam, loogilisem ja efektiivsem. Mis saab? ei tea, veel pole midagi hullu juhtunud

Autor: olen lahe

Aeg: 07-31-06 14:22

Jesh...a huvitav, kas niuksed naised kunagi mehele ka saavad?:))

Autor: ph

Aeg: 07-31-06 14:27

vabalt, pole kunagi puudust meestest olnud. Pigem vastupidi, mehed austavad ja võtavad sind tõsiselt ja kuna ei ripu neil küljes, siis oled oodatud

Autor: naine

Aeg: 07-31-06 14:44

ei lõpeta naiselikku mõtlemist (mis kusjuures ei võrdu halaga), sest siis ma oleksin juba kesksost - naise keha, mehe aju. Täna, kuid ei, täna! Liiga palju on seda segapudru juba. Piire ei loodud niisama.

Autor: ..

Aeg: 07-31-06 14:45

kes piirid löi;))

Autor: TAVAI

Aeg: 07-31-06 15:03

kui naised mõtlex nagu mehed, siis hakkaks kõik naised teisi naisi piiluma ja nendega oma meest petma:S samas oodates mehelt sooja sööki ja et õllet alati kapis olex. Ei mingit vingumist kaa ICCCC:D:D:D no aga on juu nii:)

Autor: toss

Aeg: 07-31-06 15:06

tüüpiline, algus nagu hakkab minema ja siis lõpp on kurat teba mis teema.....naised, kui te soovite mõelda nagu mehed siis te oleks pidanud nendeks ka sündima.....
te olite , olete ja jääte selleks milleks-kelleks on loodus teid ja teie rollid siin maamuna peal määratud.....
...ja kõige jubedam on see kui naine näitab oma rumalust....

Autor: olen lahe

Aeg: 07-31-06 15:07

haloo haloo...see oli vastus mitte teemaarendus.

To TAVAI:

ega sellepärast sugu kohe muutma ei pea!:)Ja seda ka mitte,et kohe hakkaks õlut jooma jne...jutt lihtsalt sellest,et naised mõtlevad ikka kõõõvasti üle ja ajavad asja suuremaks ja filosoferivad ja arutavad mõttetult ja mõtlevad ennast lolliks. Konkreetsemat mõttelaadi ja vähem tarbetut mõtlemist, see vist rohkem mehelik...

Autor: vott

Aeg: 07-31-06 15:15

teil ei jätku mõistust niipalju, et mõelda nagu mehed

Autor: to olen lahe

Aeg: 07-31-06 15:17

ühesõnaga tekitavad teistele probleeme ja käivad närvidele.

Vaja on realistlikku mõtlemist, muud midagi.

Autor: mauk

Aeg: 07-31-06 15:28

Me võime ju proovida, aga ega see meeste moodi mõtlemine meil välja ei tule. Oleme pabistajad, mõtleme tunnete ja kõigele liiga palju ette. Ühe inimpõlvega seda välja küll ei juuri. Ise olen proovinud ja edu on olnud ainult palgaküsimisega. Mõtlesin, et olen nüüd ülbe ja mehelik, ladusin silmagipilgutamata oma palgasoovi ette. Töötas!

Autor: Punktike

Aeg: 07-31-06 15:40

naine ei saa mõelda nagu mees, sest ta ei oska ega suuda. Jah, ta suudab mõelda küll samal tasemel, kui teisi teid pidi ning teistmoodi ja nii peabki olema!

Et kes piirid löi? Jumal:) Siis kui ta eristas mehe ja naise ning tegi neile erineva välimuse ja funktsiooni. See, et on tekkinud trend mõelda nagu mees, no selle tulemused on näha ju - kõikjal valitseb raha ja seks. Naised hülgavad lapsi ja mehi, teevad karjääri, tõmbavad ringi jne. Mina tunnen end hästi igastahes naisena mitte pool-mehena, kes võibolla suudab (kui ta hästi püüab) ka õite pea püsti pissida, sest nii on ju võrdne.

Autor: Punktike

Aeg: 07-31-06 15:53

ei, mitte hädaldamine ja vingumine ei võrdu naiseliku mõtlemisega;)

Naiselik mõtlemine, see on kuidas nüüd öelda, et see liigset pahameelt ei koguks, naiselik mõtlemine käib läbi südame ja intuitsiooni. Seda on ilmselt kõik kogunud, et naise loogika erineb mehe omast, olenemata mitu kõrgharidust on omandatud. Mees mõtleb kalkuleerivalt, pikaajaliselt, 9 korda mõõtes, tunnetest ja emotsioonidest puutumatusena.

Autor: Punktike

Aeg: 07-31-06 16:17

Et kuidas suudaks mees tasakaalustada naise mhh...emotsionaalsust?

Ma võin öelda, et minu puhul vähemalt mõjub see kui mees ei allu mu provokatsioonidele (ei tea ühtegi naist, kes ei üritaks meest ümber sõrme keerata või mõjutada muul moel - see naiselik lihtsalt), on raudne oma sõnas ja ei emotsioonitse nagu naine (s.t ei hädalda, ei vingi, ei klatši jne; see ei tähenda tundevasust muide, tunded on meestel vägagi olemas ja neid võib väljendada loomulikult;)

Autor: Punktike

Aeg: 07-31-06 16:34

"naine võib mõelda mehelikult kui ta muus osas jääb naiseks!"

Autor: Punktike

Aeg: 07-31-06 16:43

just, kui mingigi südamesoojus on säilinud, siis on veel lootust:)

Autor: night

Aeg: 08-02-06 19:22

Olen ka püüdnud hakata arendama seda "mehelikku" käitumisviisi. Ja tõsi on, et nii on lihtsam. Võtad asju külmemalt, kainemalt, vastutustundetumalt. Uue suhte puhul saab sellist rida ajada niikaua, kuni teine inimene sulle veel sügavale hinge pole jõudnud pugeda. Aga kui juba tõelised tunded tekivad, siis muutun jälle naiselikuks tagasi - ülemõtlemissed, - filosoferimised, teinekord asjata vingumised...

Autor: 6ige jah

Aeg: 08-06-06 19:18

Nõustun alg-autoriga. Mina juba ammu mõtlen nagu mees. Meestes hindan kodu koristamise ja sõõgitegemise oskust. Oma kohta peab ta kah teadma ja vait olema. Mulle nii kohe meeldib.

Sooline võrdõiguslikkus — mis see on?

http://woman.delfi.ee/varia/huvitav_teada/article.php?id=11554395

to L, 08.11.2005 11:09

Naised on vaimsed ja mehed füüsilised - kas see tähendab seda, et mehed on lollimad ja kõlbavad füüsilisele tööle? Minu teada on teadlased kindlaks teinud, et mehed on mõtlemisvõime poolest 10% võimekamad, füüsilisest tööst ei saa rääkidagi... Muidugi on ka erandeid. Siit tulevad vist need paljuräägitud palga erinevused, kuigi mina küll pole seda täheldanud.

naised juhtima?, 08.11.2005 12:33

mul on enamus minust kõrgemal seisvaid isikutest tööl naissoost. ei ole hea nende all töötada ja nendega suhelda, liiga emotsionaalsed, nende endi vahel on pidevalt pinged ja palju lolle uuendusideid tuleb neilt. mehed aga on külmad ja ratsionaalsed ja nendega saab konkreetsest probleemist rääkida.

AEIOU, 08.11.2005 13:20

Raamatus on kirjas, et inimkond on olemas, kui on naine ja mees. Selles tervikus peab olema kord. Endast lugupidav inimene teab enda kohta ja peab lugu teise kohast ja ülesannetest perekonnas. Kui pole perekonda, siis lakkab olemast inimkond. See on selle tsivilisatsiooni tasand. Praegune inimkonna kriis on materialismi kriis. Materialism on naise valitsemine ja naiselik valitsemine. Mis on mehe ülesanne looduses, perekonnas? Mehe ülesanne on minna, ainult minna ja mitte kunagi peatuda. Kui mees on mineja, siis tema minekus on mehelikkus loomupäraselt olemas ja ta teeb ilma käskimata ning sundimata kõike, mis on mehelik. Mehelik on mõistuse töö, majanduslik elu korraldamine, laste sigitamine. Mees saab minna, kui temas on jõud, millega minna. Jõud tuleb naise südamest. Mis on naise ülesanne looduses, perekonnas? Naise ülesanne on armastada oma meest. Kõigepealt oma meest. Keegi ei pea olema enne meest, ka laps mitte. Mees ei ole tähtsam kui laps, kuid ta on esimene, keda naine peab armastama. Kui ta teisiti teeb, siis kannatab ise ja paneb kannatama ka oma lapsed.

RW, 08.11.2005 16:54

Teada on, et naised mõtlevad vi.uga. Reprodktiivses eas on naise tunde ja mõttemaailm menstruaaltsükli ja sellest tuleneva hormonaal-emotsionaalse segadiku lükata-tõmmata.

Hilisemas eas hakkab lisaks bioloogilisele faktorile üha enam maad võtma mingi naistele ainuomane õelus ja tigidus ning pahurlus, vingurlus.

Vaadake ümberringi - Eesti on täidetud mingite pahurate ja vingus muttidega.

Nojah, ja need ülejäänud on, millest alul juttu - "eatud" (puberteedist keskkeani) ajuvabad, vi.uga mõtlevad, li.sina riituvad (ja pahatihti käituvad) naised... Kuidas saavad säärased olla võrdsed meestega?!?

anonüümne, 08.11.2005 18:24

Teadlased on ammu kindlaks teinud, et naised pole nõnda arukad kui mehed. Tavainimesed näevad seda aga iga päev

Peksmine

<http://woman.delfi.ee/foorum/read.php?f=16&i=118945&t=118945>

Autor: pihlakas

Aeg: 12-08-05 18:57

vot ei tea, kuid küsiks siis vastu et mis naine see selline on keda peab peksma. ma tean et lolle pekstakse, ju siis selline naine on loll ja polegi probleemi.

Autor: pihlakas

Aeg: 12-08-05 22:01

õnneks pole veel maailm nii ära feminiseerunud et naisele on abs kõik lubatud, täna saab naine siiski veel peksa kui oma lolli keelt ei talitse.

Autor: pihlakas

Aeg: 12-09-05 15:05

naine ei tohiks meest avalikkuse ees mõnitada, alavääristada - kui ta seda teeb, siis võib ta peksa saada

Autor: pihlakas

Aeg: 12-09-05 15:12

ma nagu korduvalt olen end selgelt väljendanud et mehel pole sellist andekust vaimseks vägivaldaks nagu naisel ja mees mingi hetk enam ei hakkagi naisega vaimselt mõõtu võtma vaid paneb tou ära ja vägivald on tema jaoks läbi. muidugi mitte naise jaoks, tema jaoks alles algab, aga kes selles siis süüdi on. mis sa siis lähed viid teise nii endast välja et ta sulle kallale tuled???

Kas mees peab naisest targem olema?

<http://woman.delfi.ee/foorum/read.php?f=15&i=484956&t=484956>

Autor: Kaukasus (mina)

Aeg: 11-25-05 13:16

Mis te arvate? Kas peab nii olema? Kui abielluma hakkate, kas mõtlete ka sellele? Minu vanaema näiteks arvas, et mees peab olema naisest vanem ja targem. Mina ei tea, kuidas mõõta, kumb on targem.:(

Autor: Margit

Aeg: 11-25-05 13:18

Ta ei pea olema targem, aga ta ei tohiks ka lollim olla ;)

Autor: vanaema

Aeg: 11-25-05 13:23

Mõttele selle peale, et mõistuse pärivad lapsed isalt. Lollid lapsed on ikka tõeline õnnetus.

Autor: irma

Aeg: 11-25-05 13:26

Mõistuse pärivad lapsed ALATI emalt, see on terve pika rodu teaduslike uurimustega kindlaks tehtud. Võib kasvõi internetiotsingut kasutada.

Autor: sädemeke

Aeg: 11-25-05 13:29

irmal on õigus. intelligentsus... emalt. a füüsiline on isalt pärit.

Autor: sädemeke

Aeg: 11-25-05 13:38

autorile:

ei pea targem olema. kui mõni mees (või naine) nii nõuab, siis näitab see ainult rumalust. ja selle varjamist. sry, mehed. a nii see on. et vanem ja targem vanaema arvates? noh, igaks juhuks. tegelt seda sellepärast, et naine ei oleks üle, ei mõtleks iseseisvalt, ei teeks järeldusi ja otsuseid, et ta austaks ka lolli meest. lollilt.

Autor: alu

Aeg: 11-25-05 13:47

yldiselt on vist keeruline leida naist, kes oma meest mingil hetkel/mingil põhjusel lolliks pidama ei hakka. vot sellise naisega võiks abielluda:)

Autor: sass

Aeg: 11-25-05 13:52

Muidugi võib targem olla aga tark naine ei too seda esile. Kui armastad meest siis ju ikkagi mingi põhjus on. Tarkusel ja tarkusel on ka vahe:))

Autor: alu

Aeg: 11-25-05 14:05

Tarkade naiste juures paneb vahel lausa hämmastama, et on õpitud ja omandatud igasugu kraade-meest aga ei kusagilt. et nagu liiga tark ja erudeeritud. lõpuks leitakse keegi ja püstitakse foormis kyss, ala et mida teha, kui mees petab.

Autor: Margit

Aeg: 11-25-05 14:06

Taaskord näen, et tarkust seostatakse vaid kaadide ja diplomiga. Kulla naised, tarkus on midagi üldisemat, alates oskusest rahaga majandada ja suhelda inimestega.

Autor: aga

Aeg: 11-25-05 14:09

tegelikult peaks ikka naine targem olema, kohe nii palju targem, et ta seda mehele välja ei näita.

Autor: maimu

Aeg: 11-25-05 14:55

feministi nurgakeses ja mingid arvamused, et naine ikka ei tohi tark olemist välja näidata??? no tere talv. loomulikult normaalses suhtes ei käida üksteisele nina peale viskamas, et küll ma tean ikka sinust rohkem ja vaat kui loll sa oled. aga ma küll ei taluks sellist meest, kellele meeldimiseks ma pean lolli mängima. õnneks on mehed siiski hinnanud, et mul on ka midagi kahe kõrva vahel ja minuga saab vestelda, vaielda, arutada.

Autor: irma

Aeg: 11-25-05 15:01

Jah, võib-olla 19. sajandil tõesti kaval naine ei näidanud välja, et ta mehest targem/kavalam on, sest nii sobitus ta paremini ühiskonnaga ja seetõttu oli tal vähem jamasid. Aga see polnud mingi tarkus, see oli ja on kõige labasemat sorti omakasupüüdlikkus ja konformism.

Kuid tänapäeval sama teksti panna - halleluuja.

Tänapäeval just tunnebki lolli, aga samas põhjendamatult kõrge enesehinnaguga mehe selle järgi ära, et ta teeb tarku naisi maha. Tark ja normaalne mees just hindab tarka naist, sest temaga saab mõtteid vahetada, uusi ideid genereerida, temaga ei hakka igav, jne. Tegelikult enamik mehi lollust ei hinda, nagu ka enamik naisi, isegi lollid tahaks tegelt targad olla.

Mees — ebamõistlik olend

<http://woman.delfi.ee/suhted/suhted/article.php?id=11963636>

Kui, 20.01.2006 09:54

naisel on mehearuga peas, siis ta on mõistlik naine, ilma mehearuta naine on üks mõtetu emotsioonipundar...

vot, 20.01.2006 12:23

Naised on sõnakuulelikumad, konservatiivsemad, teevad seda mida neile on pähe tambitud, uut välditakse. Sealt ka see näiline "mõistlikus"

eneL, 20.01.2006 14:23

N ja M erinevad ja mulle lausa meeldib, et nad erinevad. Kas mees peaks olema naiselik ja naine mehine? See, et meestele sobivad rohkem reaalsed on ka fakt ja mitte naiste mahamaterdamise tulemus. Võiks ju väita, et pikaajaline allasurumine jne, aga tegelikult ju koolis ka läheb poistel füüsis paremini ja igasuguseid mootorid panevad silmad särama. Mis me siis ütleme, et on olemas soo geneetiline mälu, mille me võtame klassiruumi kaasa? Samuti see, et naistele enamasti sobib teenindussfäär enamasti rohkem kui meestele. Suhtlemine just. Kumb see tark on ja kumb see rumal. Tarkus on lihtsalt erinev ja tähtsaks peavad ka erinevaid asju.

Haige, 20.01.2006 16:12

Mehed ei ole nii lollid kui naised, kes tulevad koju ja hakkavad oma hädadest vinguma. Naistel ikka puudub mõistus !!!

ma, 20.01.2006 16:14

meeste ajakirjades näiteks ei kohta kunagi selliseid kirjutisi naiste kohta. tähendab meestele pole seda vaja, meestele on vaja mõistusega teemasi, näiteks teemad autodest. naistele jälle vaja tunde teemalisi teemasi, ainult tunnetega ei tee suurt ära midagi ja naised teavad seda, sellepärast üritatakse alati meest maha teha nõ endatasemele kiskuda.

loogiline mees, 20.01.2006 17:57

Vaadake need sugude erinevused on millegi jaoks head. Naised ei tegele tunnetega oma lõbuks. Mehed ei tegele ressursside kokku ajamisega oma lõbuks. Naine ja mees peavad koos tagama, et ühes peres oleks nii emotsionaalne kui materiaalne heaolu. Looduses kehtib iga

asja puhul võlusõna - "tasakaal". Kui seda ei ole, siis pole ka elu. Naine vastutab pere mikrokliima eest. Ta peab oskama näha, mida teised pere liikmed tunnevad. Mees peab metsast mammuti koju tooma. Kui mees hakkab selle koha peal kartma, siis sureb pere nälga. Mees PEAB suutma oma tundeid välja lülitada! Naised, miks on mehe tundeelu alaarenenud? Aga sellepärast, et see on väga suur takistus mehe rolli täitmisel. Tänapäeva mees peab iga hinna eest vähemalt keskmise palga kätte saama, muidu ei ole ta ei naiste ega meeste silmis mees. Ja see on absoluutselt õige - ta ei saa hakkama materiaalse heaolu tagamisega. Ma ei tea, millest sõltub naiste enesehinnang, kuid meestel sõltub see ainult kahest asjast - sellest, mis asju mees omab ja mis on tema saavutused. Tegu pole mitte mingi kompleksiga vaid see lihtsalt on nii olnud aegade algusest peale. Mehed hindavad ennast ja teisi mehi ainult läbi nende kahe omaduse. Tunded ja kõik muu pask on mehe elus ebaoluline. Võiks isegi öelda, et tunded on mehe vaenlased.

loogiline mees to Liisu, 20.01.2006 19:18

Üksikemad teevad oma poja elu põrguks. Tulemus on "naise ajudega" mees. Teised naised põlgavad ära selle sinu kasvatatud poja. Ilma isata kasvanud mees on 99 protsendilise tõenäosusega ajuinvaliid. Arvake mida tahate, kuid ükski ema ei suuda ka kõige parema tahtmise juures asendada meest. Kõik need viletsad mehed, kellega te naised rahul ei ole on naiste poolt kasvatatud.

ärme sega kõike kokku, 20.01.2006 20:07

Üldiselt, ükski normaalne naine ei taha elada koos naiseliku mehega, ja vastubidi.

Vastasel juhul "elaks" maailmas ainult BI(homo)seksuaalsed inimesed

toretidruk, 20.01.2006 21:29

kõigile ja loogilisele mehele,

lugeda oleks hea "mehed on Marsilt, naised Veenuselt".

ma soovitaksin seda teost gümnaasiumi 1. klassi õppematerjaliks.

Päris asjalik tutvustus meeste ja naiste erinevustest, ja muide, õpetlik.

Naisemees, 20.01.2006 23:11

Tegelikult on nii, et mees uuendab ja püüab elu edasi viia, naine aga hoiab paigal, säilitab ja katsub igati hoogu maha võtta.

kriimu, 21.01.2006 00:40

ratio on meeste pärusmaa ok, ülikoolides on tehtud uurimusi ka naiste loogika kohta, sest see erineb meeste omast ja Jumal tänatud!! Kui me kõik toimiksime ühtemoodi, siis oleksime ju kõik ühesugused masinad. Kurb on see et osad mehed ja naised ei suuda leppida, et naine pole loodu nii nagu mees ja vastupidi.

Kui mees oleks selline nagu naine ja vastupidi, siis oleksime kõik ju homopaarid...st samasoolise mõtlemisega paarid.

Kullakesed, leidke endale kaaslane kes saab aru et naine on haldjas, kes peret hoiab ja mees on see kangelane, kes peret kaitseb ja kõik on ok. Kui üks paarilistest ei ole hoidmist või kaitsmist väärt, siis pere laguneb ja ei aita siin mingid tabletid.

M-45, 21.01.2006 11:59

TO Kõverpeegel

Aga miks siis inimkonna saavutuste eesotsas nii vähe naisi on ? Ainult Marie Cyrile ja veel mõned. Mehed otsivad väljakutseid, on liiga laisad, et mingit nüridat tööd järjepannu teha ja leiutavad igasuguseid nippe ja masinaid, mille abil elust lihtsamalt läbi triivida. Siit nähtubki, et mehed kasutavad oma loomingulist mõtlemist pigem elu lihtsustamiseks ja mõnusa äraolemise tagamiseks.

naine - mõttetü, 21.01.2006 12:28

olend. Õnneks valmistatakse juba päris häid kumminukke ja probleem kaob ära. Lõi jumal sellise olendi, oleks võinud talle natuke mõistust ka anda.

mees 31, 21.01.2006 15:19

naine toodab armastust, mees säilitab ja tagastab selle, (eranditest ma ei räägi)

Uuring: Eestis võiks sookvoote kaaluda

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/article.php?id=12793091>

jama, 02.05.2006 13:13

Muutke , jah , naised mingiteks kesksost mõttetuteks olevusteks , kes köögis ei toimetata , sest ei sobi - torusi ei paranda , sest ei oska ; küll aga olesklevad kõiksugu volikogudes , et grupipilt kenam välja näeks.

no, 02.05.2006 13:18

naised tehku oma riik, siis võivad nad kaitseministriks valida kasvõi 6 naist kui soovivad.

vello, 02.05.2006 13:20

Täiesti haige jutt...sellest tuleb välja, et mehed tuleb ära lõigata naisteks ja naised teha meesteks....tule taevas appi!

fjodor, 02.05.2006 13:23

eesti naine õppigu kõigepealt ära kuidas oma meest rahuldada. ja alles siis ronigu poliitikasse või kuhuiganes

eesti mees, 02.05.2006 13:27

Arenvates riikides, kus on vaja teha kiireid ja riskantseid otsuseid, naised lihtsalt ei saa sellega hakkama. Rootsi või Norra võivad endale seda lubada, sest tegemist on väljakujunenud ja rikaste riikidega, Eestile tähendaks see lihtsalt mandumist.

Dom Perignon, 02.05.2006 14:08

10 kepihoopi naisele! Jumalavallatud ideed siin naistel.

Maailmakorda siin muutma! Mida rohkem mehed võimu käest ära annavad seda nahhaalsemaks naised muutuvad.... Mitte iialgi, seni kuni eksisteerib sugu mees ja naine, on maailmakord sellega igvesti ja lõplikult paigas.

Sündisid naisena sured ka naisena, sündisid mehena sinu staatus on olla mees.

DOM

Rauno, 02.05.2006 14:46

Naised tahavad olla võrtsed... Aga kui vaja tööd teha, siis ei saa, ei oska.. Ja tulemus on see, et enamik töid tuleb ikka meestel ise ära teha... Kas poliitikas on veel vähe lolle lambaid, et nüüd kanakari ka peab lammastega ühel heinamaal sööma..????... Kui kvoot Eestis seadustatakse... Tekib küll küsimus.. Kes sai kvoodi alusel ja kes oma andekuse ja töökuse alusel.??? Ja millal lõpetatakse meeste diskrimineerimine..? Miks seda kuskil ei räägita ega arutata...??!!!

taganege!, 02.05.2006 14:47

Ei saa enne otsa nende feministipervertide võimuaahnus kui mees on lükatud kõrvale ja võim endale võidetud!

dv, 02.05.2006 14:49

Kui vaadata meie meespoliitiku, siis nad kõik seal "kõrgel" vananevad ja luituvad kiiresti. Naised luituvad vähem? Ehk ongi selles point, see poliitikutöö ongi sisuliselt naistetöö, intrigeerivad ju rohkem naised, vabastame mehed sellest, et nad saaksid täisväärtuslikult, loominguliselt töötada.

J., 02.05.2006 15:05

Ärge tahtke endale naisülemust, kelle kogu juhtimine käib tujude ja igasugu tsüklite järgi, kelle antud sõna ei maksa ja keda usaldada ei saa. Eriti hull on naiste olukord naisülemuse all. Kogemusest kirjutan.

..., 02.05.2006 15:53

Naised poliitikasse, see on Eesti häving! Targem sugu ikka poliitikasse. Targad las olla poliitikas.

Kui te ei usu, et mehed on targemad, siis ma toon näite: Meeste aju on naiste omast 10% suurem. Meeste IQ on keskmiselt naiste omast 5 punkti suurem!!!

katariina, 02.05.2006 15:56

to to katariina

naistel on rohkem vastutustunnet ja vähem otsustamisjulgust. Need omadused peaks aga olema rohkem tasakaalus riigijuhtimises. Ma ei taha sugugi öelda, et kõik mehed on vastutustundetud ja vastupidi.

rrr, 02.05.2006 17:09

Ei no feminsitid on nikunäljas end ikka tõesti lolliks mõelnud.

Buuks, 02.05.2006 17:13

Feminist on see kellele ka raha eest ei anta:)
ja nikunälg viib mõistuse!

hmm, 02.05.2006 17:34

aga millegipärast naised ise ohkavad: päästaks jumal mind naisülemuse käest.

Haige aju sünnitis!, 02.05.2006 17:34

Naine tehti mehe küljeluust ning peab kuulama mehe sõna. Naised ei ole võimelised ise hakkama saama, sellepärast on idiootlik mõte püüda mittevõrdseid võrdseteks teha!!!

tibu, 02.05.2006 17:36

Naine laevas - laev põhjas...
naine poliitikas – poliitika...

oh õudus, 02.05.2006 17:37

mul on olnud naisülemus. kole oli. tohutud emotsioonid ja tujud. tähelepanu pööratakse mingitele tiluliludele ja tühistele asjadele ja ei nähta teemat globaalselt.

Sass, 02.05.2006 19:45

Kui tahate Eesti rahvaarvu kiiremas korras nulli viia, siis pange jah naised tööle. Hea mõte!

See idioot Marianne Mikko thab oma sotsiaaldemokraatiaga Eesti riigi päris persse keerata. Endast tast naist pole. Selline sootu koll. Naine kellel pole neljakümneselt lapsi peaks maksma ca 30% lastetusmaksuks. Mikko kõrgest europalgast jätkuks nii mõnelegi noorele perele. Oleks tast niipaljugi tolku.

Andres, 02.05.2006 19:54

feministid on täiega mõtetud mehed!

milleks neid lõdva püksikummiga, igakuiselt menstrueerivaid, vinguvaid ja tagarääkivaid ning pidevalt intriige punuvaid isendeid vaja kuhugi vastutavatele kohtadele?!?

hea kui neid pottide ja pannide juurde ning koristama usaldatakse. olgu õnnelikud!

Tiina, 02.05.2006 20:00

Naised on loodud lapsi sünnitama ja kodu hoidma. Süüa tegema, mehe ja laste eest hoolitsema ja palju muud sellist olulist ja tähtsat.

Naised tahavad ju kodus olla, seda näitas ka uuring, kus valdav enamus naistes väitis, et võimalusel oleksid nad kodus (ja täidaksid oma kohust).

Mihhail Lendur, 02.05.2006 20:59

Kas mõni uurijatest tooks ka selgeid näiteid, et mida see sundvõrdsustamine endaga head kaasa on toonud? Riigid, kus sundvõrdsustamist on praktiseeritud pikemat aega, ei paista mitte millegi heaga silma. Juristid on saanud tööd mõttetute case´ide lahendamisega ja kõik. Ühiskond aga mandub. Pime ka näeb, et elujõulised on sellised ühiskonnad, kus naine ilusasti mehe sõna kuulab (Iraan, Hiina, India, jne.) Nn "edumeelsed" võrdsustajad ühiskonnad manduvad (Lääne-Euroopa, skandinaavia riigid, USA). Vanasõna ei valeta - naine laevas, laev põhjas. Jumal lõi naise mehele väärt abiliseks, mitte mehe asemele...

er, 02.05.2006 21:25

naised on loodud mitte köögi kombainideks aga naisteks ja see tähendab kodus laste eest hoolitsemist ja kodu hoidmist. Köögi-ja -kombain on nõukogude aegsed terminid.

Poliitikasse ja sõtta naine nagu ei sobi.

arvan veel, 02.05.2006 22:34

maailma algusest saati on kanad munenud ja kuked "karanud", nüüd tahavad mingid idioodid, et ka kuked hakkaks munema. mis kuradi võrdõiguslikkus? Mis võrdõiguslikkusest me räägime kui kooliski on kanadel (kehalise tundides) nõrgemad nõudmised kui kukkedel. arvan et selle loo autor no dibiil

wazzaa.net/kalev@hetk.ee, 02.05.2006 23:10

tuleb hakata naisi peksma..muud lihtsalt ei jää üle! kõigepealt nu ___ takse niisama ajud läbi ja rebitakse süda rinnust.. ja nüüd tahetakse seda veel seaduslikuks teha!!

kuusk, 03.05.2006 06:25

...ahh ärgem heitkem meelt...see on minumeelest ajutine nähtus kus tuttloomad end upitavad...lugesin hiljuti nostradamuse ennustust kus ta näeb ette naiste valitsemis ajastut...ja see kestis mingi 12-15 aastat...lõppema piaks see 2012 -a'la midagi sinnakantti oli ..kui nüüd vaadata praeguste asjade kulgu siis viitab jah kõik sellele et nad lihtsalt saaavad oma tahtmise...kuid siis mõne aasta pärast on bakk tu kittsen peibi...haaaaaaahaaaa

Kiri: Irja Tähismaa — kõrgharitud koristaja?

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/arvamus/article.php?id=13990283>

kraamer, Sirje, 02.10.2006 08:08

Igal kodul peab olema hing. Ja minu arvates peab selleks hingeks olema naine. Mees ei ole naine (kui ta just meesnaine pole!). Las kodu maskuliinne pool kuuluda talle.

beli, 02.10.2006 08:56

Ürgselt on naine loodud lapsi sünnitama ja koldes tuld hoidma. Saan aru, et me ei ei ela enam ürgajas, kuid siiski on alles jäänud alge ka sellest ajast. Need naised, kes elavad ainult tööle ja karjäärile ei ole ju enam naised selle sõna otseses mõttes. Ja just sellepärast on palju purunenud abielusid ja isata lapsi. Naine on loodud meest teenima ja seda ei muuda miski, ka

mitte feministide kisakoor. Mitte miski ei muutu paremaks kuni leidub lolle naisi, kes arvavad et nad kunagi saavad võrdseks mehega. See on tühi kraaksumine. Naise koht on kodus ja kes seda nautida oskab, on targem ja õnnelikum kui mistahes karjääril pulgal kükitav naisolevus, kelle lapsi kasvatavad võõrad ja kelle mehele meeldib rohkem aega veeta suvalise tibiga.

LailaB, 02.10.2006 09:05

naine lohutab, mees annab tuge.

sirje, miks tulevad paremad meeskokad? vaata, naine mõtleb toidutegemisel juba ka koristamisele. alateadvus ei lase loomingulisusel vohada ja protsessist mõnu tunda. aga toidu puhul on ülioluline emotsioonide kogum, mis sinna sisse läheb.

on erandeid, on küll, aga tulenevad just nimelt sooliste eripärade taandumisest, teavad juhtivad psühholoogid. nagu näiteks müüt vajadusest poliitikasse naisi tuua. naiste, kes pürgivad poliitikasse, psüühika on minetanud sootunnused, mille pärast me neid sinna justkui tasakaalustama soovime, vot. see on kindlaks tehtud tõsiste uurijate poolt, mitte ei ole kellegi nädalavahetuse unenägude jääknähud.

üks ema, 02.10.2006 09:14

olen palju mõelnud, miks noored naised, kel tegelikult materjaalne kindlustatus mehe poolt täiesti olemas, varsti peale lapse sünnitust tööle tagasi igatsevad. arvatavasti selleks, et oma eluga edasi minna, et "arenda", sest paljude arvates on ju last kodus kasvatav ema mingi hälvik ja arengupeetusega nähtus. keegi siin ütles väga õigesti- naine on kodu süda, ainult tema suudab kodusoojust luua, mees ei peagi sellega tegelema, sest ta on mees. jään ka selle juurde, et vanaaegne peremudel on see õige ja seda ei muuda miski!

Mari, 02.10.2006 09:22

Naise eneseteostus on turvalise kodu loomine nii oma lastele kui ka mehele. Mees peab oma peret suutma ära toita. Selleni tuleks jõuda, mitte hakata lastesõimi taasavama.

sadokas, 02.10.2006 09:43

Nõus eelkõnelnuga, et naine on eelkõige loodud siia ilma meest teenima! Alles siis tuleb, laps, karjäär, etc, ainult see tõde on pere terviklikkuse garant.

muti, 02.10.2006 10:17

mina koju jääda ei taha aga vastu väidaks ikka - naistel tuleb kodu eest hoolitsemine paremini välja kui meestel. Ja ei saa nii üldistada et kõik naised peavad tahtma karjääri teha. Ja kõigele lisaks - mu meelest see Irja ju ei tahtnud midagi teha, vaid hoopis kohvikus konutada või sain ma valesti aru?

Kaie, 02.10.2006 10:39

naine ei pea sugugi olema ainult koduteenija. Tal Võivad olla ka oma huvid (mitte ainult shoppamine)+ laste huvid. Ta ei pea kodu ja töö vahel ribadeks tõmbama. Ka nooremad naised peaksid aeg-ajalt pikemat puhkust saama.

vedaja, vedaja@nail.ee, 02.10.2006 10:40

Naised, me oleme tegelikult ikkagi lollid. Minu vanaema ütles mõnikord, et naist peab vahest juukseidpidi mööda hoovi ringi vedama, muidu lähevad tähtsaks, et neil kolmnurk kahe jala vahel on. Te vingute sellepärast, et ei viitsi ja olete tähtsad. Parem peske mehe sokid ja trussikud puhtaks ning lükake õigel ajal söök pere nina alla. Mees peabki palju töötama ja raha teenima, mis mees ta muidu on. Ja kui ta öösel natuke hullata tahab, las hullab. Aastad lähevad ruttu ja ükskord tal enam ei seisa. Seni olete vähemalt saanud, mis tervisele hea. Nendes peredes, kus naine on vait ja mehe meele järele, on pereelu õnnelikum kõigil. Liiga tarkade naiste peredes ma pole näinud, et keegi rahul seal oleks. Olen hakanud üha enam uskuma, et naised peavadki natuke lollimad olema kui mehed. Ja seda me ju tegelikult olemegi nangunii. ja mis sellest?.

vedajaga nõus, 02.10.2006 10:44

Kui hiired hakkaksid kasse sööma või naised oleksid meestest füüsiliselt tugevamad ja võtaksid riigikaitse üle, siis kas meestel tuleks õppida sünnitama?

Mis toimub looduses praegu? Naised peaksid oma olemuse juurde jääma, kus nad miljoneid aastaid enne on sobinud.

to muti, 02.10.2006 10:48

naine tuleb kodu korrashoidmisega paremini toime??? nii loll ei saa ju olla??? või saab? kas naisel on füsioloogilised eeldused koristamiseks või? ja kui on, siis millised?

sadokas, 02.10.2006 13:56

meeste hing on õrn kui kevadine lilleke, meestel peab olema võimalus kodus puhata, naine peaks olema suuteline kodu ja oma meest hoidma, see on elementaarne ja loomulik....

ltn.Dub, 02.10.2006 17:22

Kui paljunemiseas naisterahvas spermat ei saa, hakkab ta segast peksma.

Seapeet, 02.10.2006 18:47

Kui igasugu dieetide, massaažide, võidmistega ja ebaloomuliku stressi ja vähese kepi tõttu naistel organismis tõuseb meessuguhormoonide ületootmise tõttu enesehinnang ebaadekvaatseks ja seisusele ebakohaseks ehk ebanaiselikuks, siis ei aita ussi ega püssirohi

Meeste ja naiste tarkus

<http://woman.delfi.ee/foorum/read.php?f=15&i=638771&t=638771>

<http://woman.delfi.ee/foorum/read.php?f=16&i=142359&t=142359>

Autor: meha (mina)

Aeg: 11-11-06 21:51

Mis te arvate, kas need on erinevad? Mille poolest? Mida üldse tarkuseks pidada? Kas faktide teadmist, analüüsivõimet või suhtlemisoskust?

Autor: on erinevad jah

Aeg: 11-11-06 22:03

Naistel on naistetarkus.

Autor: jz

Aeg: 11-11-06 22:25

mis naistesse ja meestesse puutub, siis ma arvan, et keskmiselt võivad naised isegi paremad olla, aga mis puutub ikka briljantsesse mõistusesse, loogilisse mõtlemisse ja geeniuste osakaalu, siis panevad mehed ikka pika puuga ära -juba pisike pilk tehnoloogia arengusse, teaduslikesse avastustesse jne näitab seda. mina isiklikult pean 99% tarkadeks ainult neid inimesi, kellel on hea loogiline mõtlemine -mis u 100% tähendab ju ka seda, et inimene on kõva käsi reaallainetes. (kunsti-ja muusikageeniused ma liigitaks lihtsalt ande alla). nt matemaatikute/keemikutega on kohe teine tera suhelda, "juhe" jookseb hoopis teistmoodi ja palju-palju kiiremini

Autor: m

Aeg: 11-11-06 22:41

eks tehniliselt ja majanduslikult on tarkus ikka meeste kasuks.

Autor: vananaine

Aeg: 11-11-06 23:03

tark on see kes elada oskab, läbi elu libiseb, hakkama saab, oma enese kogemustest õpib. tarku raamatuid lugev teiste tarkusi pähe tuupiv inimene pole tark, masin lihtsalt. tihtilugu elu hammasrataste vahel.

Autor: xxx

Aeg: 11-11-06 23:05

P.S. Ja tulemuseks ongi naiste "tarkuseks" see, kuidas mees ümber sõrme keerata ja päevagi tööl käimata oma elunatuke õhtusse veeretada;-)

Autor: uu-uuu

Aeg: 11-12-06 00:33

sealt kus lõppeb meeste mõistus algab naiste mõistus. selle lausega on kõik öeldud.

Autor: EQ

Aeg: 11-12-06 02:15

ma usun, et tänapäeval on nii mehed kui naised juba üsna unisex sooks muutunud. väga palju naiselikke mehi ja hakkajaid ratsionaalseid naisi on peale kasvanud. ma ei arvaks, et on olemas tarkust, mis on põhjustatud inimese soost.

Autor: hmm

Aeg: 11-12-06 02:25

Autor: to jz: kullake, vanasti polnud mingi haridust, aga leiutati laevad, kiviheitemasinad, suurte hoonete ehitused jne
neil leiutajatel polnud mingit tänapäevast kooliharidust, hea kui oma nime osati kirjutada. aga naine muidugi ei suuda tunnistada et mees temast targem on, no ei suuda, kirjuta või doktoritöö...

Autor: ..

Aeg: 11-12-06 03:08

hmm, vanasti polnud ka rasestumisvastaseid vahendeid.
mõttele natuke selle peale ja tee omad järeldused (kasvõi doktoritöö)!

Autor: h.v.

Aeg: 11-12-06 11:57

mehed keskmiselt on natuke parema loogilis-matemaatilise mõtlemisega, aga naised keskmiselt on natuke paremate sõnaliste oskustega ja orienteeruvad paremini emotsioonides, nii et kokku on tulemus umbes sama. st jõutakse samasse punkti erinevaid teid pidi.

Autor: to jz

Aeg: 11-11-06 23:23

tegelikult on geeniuselid nii naiste kui meeste seas ühe palju(st. väga kõrge IQ-ga inimesi - see on ajuehituses) kirjutan praegu sell teemal magistritööd :) see,et igasugu leiutisi on mehed rohkem maha saanud on kinni ikka selles, et päris pikka aega ei saanud naised meestega võrdselt haridust. päris lambist ikka relatiivsuse teooriat ei leiuta.

Autor: meha (mina)

Aeg: 11-12-06 23:37

Aga kuidas suhtuda aju-uuringutesse, mis näitavad meeste ja naiste aju erinevust? Kui oled sündinud nn. blondiin, pole ülikoolis käimisest kasu, sured ikka lollina? Et bioloogiliselt oleks nagu kõik ette määratud.

Autor: naine

Aeg: 11-11-06 22:57

tarkus on oskus seda kõike ühendada, mehed on tugevamad kindlasti faktide ja analüüsi poolest, naised aga suhtlusoskuselt. iga inimese tarkus on näha tema elust, kuidas see on elatud, see pilt enamasti ei valeta.

Autor: tarkus

Aeg: 11-11-06 23:11

tark mees kuulab mida naine ütleb, teeb nii ja tõuseb.

Autor: ruti

Aeg: 11-11-06 23:23

Mees ja naine on erinevad, nende tarkus on erinev. Seetõttu nad üksteist täiendavadki ja koos olles moodustavad terviku.

Autor: zzz

Aeg: 11-12-06 11:06

ära topi seda teema igasse kohta. aitab ühest. kui sul on probleeme oma mehelikkusega, siis otsi abi psühholoogililt.

Autor: meha

Aeg: 11-12-06 23:45

Ei tänan, mul pole mehelikkusega probleeme, aga kuna oletan, et erinevates foorumites

käivad erinevad inimesed, siis panin teema mõlemasse. Kui kedagi häirib, ei pea lugema.

Autor: to: meha

Aeg: 11-14-06 20:54

:D tarkus on mõistmine-mida keegi mõistab. naise mõistmine elust on hoopis teine kui mehe mõistmine maailmast. arvan ma

Mis on mehe õnn?

<http://woman.delfi.ee/suhted/suhted/article.php?id=14020546>

hm, 06.10.2006 12:17

pealkiri on mis on mehe õnn ja sisu muutub jälle mingiks naistele omaseks ibaks. nu milleks sellised artiklid, naised on väiksema ajumahuga kui mehed ja teadus ei sobi naistele kuna seal tuleb ainult iba. jääge oma liistude juurde.

arvamus, 06.10.2006 22:35

Naised võiksid jääda oma pottide-pannide ja solaariumide ning manikööri-pedikööri ja pesu, parfüümide, 'pahade päevade' ja raseduse juurde.

Mehed, nende õnn või selle puudumine käib naisisenditel ikka väga kõrgelt üle pea

Valikan, 01.12.2006 09:15

Naine pole inimene. Naine on pörguvärv. Naise kaudu tuli patt ja needus siia maailma

tädi maali, 01.12.2006 09:24

Naised kipuvad meesteks? Sinna on väga vähe parata. Loodus tühja kohta ei salli, kullakesed.

Mehi lihtsalt on vähe järgi jäänud... Oleks rohkem tõelisi mehi, afsiis ilmselt surutaks

naisedki oma pärisrollidesse tagasi, ja uskuge, nad oleksid selle üle ilmselt isegi õnnelikud.

Ükski mehine naine, olgu ta nii ematraktor kui tahes, ei ole oma seisundi üle üdini õnnelik ja kes seda väidab, valetab nii endale kui teistele.

Täpselt nii, 01.12.2006 09:27

"Seda kohutavat seksuaalset vaistu, millega naised mehi põrmu suruvad!"

Christopher Isherwood

"Hüvast, Berliin"

see on elu, 01.12.2006 13:36

Kuna naistel puudub loogika või on siis nn oma loogika, siis ongi äri ja reklaamitööstus just naised ohvriks valinud, kuna enamus naisi usub ju kohe seda mida meedias kuuleb või pildil näeb. Järelikult on nad kergemini mõjutatavad.

FöönX, 01.12.2006 17:35

esiteks. tsell tekib vaimsest rahuldamatusest!!! kuid naised juu "ei omagi mingit vaimsust...?" ja kui ikkagi omab, ja seda ei akseptita, siis ongi tsell majas. ja põmm. rasvatu naise keha on pigem, energeetiliselt just emaarmastuse puudumise tagajärg!!! luustikku toetab isaarmastus.

uitaja, 02.12.2006 10:06

Eks selle tselluliidiga ole nagu kõigi asjadega siin ilmas, kui seda liiga palju on, siis võib ikka kole ka olla. Kõike peab olema parajalt. Iva võib selleski sees olla, et naised meheks tikuvad, viimasel ajal trügib nii palju naisi poliitikasse ja võimu juurde, mis tegelikult ei ole ju naisele omane. Seda, et pilte retušeeritakse, teab igaüks, kes vähegi maailma eluga kursis on. Naised räägivad küll tselluliidist palju, ega nad selle vastu võitlemisega nii palju ei tegele.

Mida peab oluliseks tõeline feminist?

<http://woman.delfi.ee/foorum/read.php?f=15&i=478875&t=478875>

Autor: Krapplakk (mina)

Aeg: 11-10-05 23:11

kuna šovinismi nurgakeses oli šovinismist juttu, siis miks mitte ka feminismi arutada. mida peate oluliseks meeste juures, feministid? või laieneb see vaade kogu ühiskonnale?

Autor: sohvi 2

Aeg: 11-11-05 00:20

mees peab olema tugev igas mõttes, eelkõige aga sisemiselt, sest ainult tugeva mehe kõrval ei muutu naine kesksost olevuseks, vinguvaks eideks, igavaks kodukanaks... vaid tugev mees suudab pakkuda naisele turvatunnet, hoida oma pere väärikust, olla naisega koos pikki aastaid... kas on väga palju tahetud?

Noore ema seksiprobleemid

<http://woman.delfi.ee/baby/beebe/article.php?id=11555955>

Naine., 08.11.2005 11:56

Rääkida mehega- kas võib midagi tobedamat soovitada, mees järgib ju mõistusehääle asemel oma alakeha kutset, nii on elu aegade hämarusest seatud.. ja selle vastu ei aita ei mingid soovitused.

Eesti Nokiaks sünnitav kodumasin?

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/article.php?id=12891198>

andres, 15.05.2006 10:34

Kunagi põletati nõiad tuleriidal, tänapäeval ei tehata sedagi enam.

konservatiivid, 15.05.2006 10:34

võim ja raha on meeste asi. lapsed ja kodutööd on naiste asi. ongi võrdsus, milles probleem? mehed saavad raha ja võimuga küll hakkama, kuigi teatud inimkaotustega. kui naistel sünnitamise ja kodutöödega probleeme on, siis tuleb ennast lihtsalt kokku võtta ja rohkem pingutada, tibukesed. võib olla tuleks kosmeetiku juures jms padjaklubides vähem aega raisata?

to konservatiivid, 15.05.2006 11:11

Mehed saavad raha ja võimuga hakkama? Tule taevas appi, niisugust möga pole ammu kuulnud!

andres, 15.05.2006 10:39

Nõiad põletati kunagi tuleriidal ja kõik oli palju lihtsam. Mees sai olla mees ilma, et mõni nõid ta elamise keeruliste kuritahtlike kalkulatsioonidega hävitas või seda üritas.

Naine on naine ja mees on mees,
alaväärne on ainult nõid ja tema kõrval mees

wazzaa.net/kalev@hetk.ee, 15.05.2006 10:55

teen ettepaneku algatada allkirjade kogumine idiotidest naispoliitikute ja kõrgete ametnike vastu, kes ohustavad Eesti rahva jätkusuutlikkust

Tegus mees, 15.05.2006 10:55

Mitte Eestis naised ei ole hõivatud vaid mujal on naised alahõivatud. Sellepärast nad skandinaavias ja mujal arenenumates riikides nii koledad, paksud ja ülbed ongi.

Irja Tähismaa: Naised, saatke töö p.se!

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/arvamus/article.php?id=13967507>

Mees, 29.09.2006 08:09

See on ammu selge, et naistel mõistust pole.

urki, 29.09.2006 09:22

naine peaks vähemalt proovima jääda alati naiseks...mõni naine on nagu ostnud naise keha meheliku sisu varjamiseks.

jah, 29.09.2006 09:43

tegelikult on naine ikka orjama loodud, kas siis tööd kellegile tehes või meest ja lapsi orjates, ka siis, kui täiskasvanud tütar töö nn persse saadab, peab ju emmeke(ka naine) teda ju orjama.

ZarcameeZ, 29.09.2006 09:47

heh.. tüüpiline naiste hala: tahaks nii või tahaks hoopis naa, aga ikka ei ole nii või naa rahul ja ei sobi

Feministid ja mehed

<http://woman.delfi.ee/foorum/read.php?f=16&i=116307&t=116307>

Autor: Krapplakk (mina)

Aeg: 11-11-05 09:03

Feministi nurgakeses pole siia maani teada saanud, mida just feministid meeste juures hindavad. Kunagi oli siin teema, millised naised šovinistidele meeldivad (alandlikud kodukanad jne.) ja mind hakkas huvitama, mida siis feministid meestelt ootavad. Pange tähele: feministid, mitte nn. tavalised naised.

Autor: eek

Aeg: 11-12-05 10:38

kui naised veel valimas ei käinud siis naised elasid selleks et naised olla ja naine juba ei huvitunud mingist poliitikast. poliitika, mis sa tõesti arvad et naised poliitikas midagi muudavad nõ paremaks? naised juba on ammu poliitikas, ääkül ministriks mõni üksik. aga mis see ministriks saamise soov muud on kui labane võimuihalus. võim, võim, võim, kui seda ei saavuta pole elul mõtet - sobiks hästi feministlikuks loosungiks.

Autor: eek

Aeg: 11-12-05 21:25

tüüpiline, kui midagi enam öelda ei ole siis minnakse isiklikuks, võistlus, äratagemine, pealejäämine - feminism.

Autor: eek

Aeg: 11-13-05 15:48

kullake, feminism on ideoloogia, nagu religioon. ka kõige usklikum inimene jääb lõppude lõpuks inimeseks ja teeb inimese tegusi. nii et feminist jääb samuti naiseks ja kui mees hakkab halama nagu naine, siis muutub ta ka feministile vastikuks. ja kui sa ennast nüüd

feministiks pead, siis minumeelest on see küll halvasti väljakukkunud kuna sa käitud nagu tavaline naine. lahmid, solvad ja feminismi oled korraga unustanud:)))

Autor: femme

Aeg: 11-13-05 16:34

nagu sapakas ei ole auto nii ei ole ka feminist naine

Teemad naiselikust vaistust

Mida tähendab naiselik vaist?

<http://woman.delfi.ee/foorum/read.php?f=15&i=478878&t=478878>

Autor: Alar (mina)

Aeg: 11-10-05 23:24

Ilmas räägitakse mõnedest asjadest iseenesest mõistetavalt, kuigi tegelikult pole keegi neid sõnastanud. Üks nähtus on naiselik vaist. Kas keegi valgustaks mind, mida see tähendab? Kas meestel ka vaist on? Kas vaistu jagatakse mehelikuks ja naiselikuks, aga üldist vaistu ei ole? Millest see jaotus tuleb, kas naiste ja meeste erinevast ajuehitusest või kasvatuses?

Autor: to Alar

Aeg: 11-10-05 23:30

Naistel on ainult vaist, mehed on myhakad, neil mingit vaistu pole. Ausalt kah. Mul on see täielikult olemas, selline nagu 7 meel, tunnetan kohe ette kui midagi on valesti.

Autor: beib40

Aeg: 11-11-05 00:55

See on kõhutunne. ja ei seletata. ei defineerita. on sihuke tunne. Ega sa sellest valgemaks ei saanud, aga ilmas on palju asju, mida me ei saa kunagi teada...

Autor: m&m

Aeg: 11-11-05 08:41

inimese käitumine põhineb nii teadmistel kui intuitsioonil, ja seda viimast tavatsetaksegi vaistuks nimetada....kes siis millelel valdavalt tugineb- ilmselt naised on intuiitsemad,

mehed rohkem mõistusepärased...

samas kipuvad naised asju ülemüstifitseerima- omistama asjadele tähendusi, tagantjärele seoseid looma, võimatuid ja võimalikke...

seda, et meestel vaistu ei ole, see on jura...vaadake mehi ja pange neid rohkem tähele, see, kui asjadest kõvahäälselt ei räägita, ei tähenda, et seda olemas ei oleks...

Autor: naine

Aeg: 11-11-05 08:57

naised on emotsionaalsemad, mehed ratsionaalsemad. naised näiteks loevad kehakeelt paremini kui mehed. seda muidugi alateadlikult. näide: kuidas naine aru saab, et mees petab. mees küll varjab ja oma arust ei näita kuidagi välja, et tal armuke on. aga tema käitumises, kehakeeles on midagi teisiti. lõhnab teisiti. naine tunnetab selle ära, kuigi ei teadvusta omale seda. ja siis tal hakkabki kõhus kripeldama, et midagi on valesti, kuigi mõistusega ta sellest aru ei saa. seda võib ka vaistuks nimetada.

aga meestel näiteks parem ärivaist. kuna nad on ratsionaalsemad, neil rohkem arenenud loogiline mõtlemine ja analüüsimisvõime.

Autor: peeves

Aeg: 11-11-05 10:00

meestel ei ole naiselikku vaistu

Autor: eneL

Aeg: 11-11-05 10:13

Selle kehakeele kohta oli üks saade, kus väideti, et naistel on ühendus parema- ja vasaku ajupoolkera vahel parem ja seetõttu oskavad nad paremini ja kiiremini näoilmeid ja liigutusi analüüsida ning tõlgendada.

Pakun, et naiselik vaist on tegelikult ebateadlik analüüs, mis annab õige tulemuse ;-)

Autor: meha

Aeg: 11-11-05 10:21

Vaistuks nimetame me seda teadmist, mida me loogiliselt põhjendada ja selgitada ei oska.

Need, kellel on eneseväljendusoskus ja analüüsivõime madal, need arvavad endal olevat väga hea vaistu. Samas võib seda pidada ka teaduskeeli praktiliseks intelligentsuseks (ei tea, miks see nii on, aga on ja töötab). Vaistu osas on tehtud ka teaduslikke katseid, on lastud erinevatel inimestel rääkida erinevatele inimestele erinevaid jutukesti. Kuulaja on pidanud ära arvama praktiliselt vaid kehakeele baasil, kas talle valetatakse. Tulemuste järgi olid naiste ja meeste vaist suhteliselt võrdsed, meeste vaist osutus aga pisut-pisut paremakski naiste omast.

Autor: salsa

Aeg: 11-11-05 10:37

eneL ütles hästi. Arvan ka, et naistel on peas üks lisakompuuter.

Autor: alu

Aeg: 11-11-05 11:00

lyhidalt võiks seda väljendada nii, et sa mees ei oska aimata ka mitte, et kus sind vahele tõmmatakse:)

Autor: alu

Aeg: 11-11-05 11:25

tagamaadest pakuks niipalju, et reaalselt ohtu sel vahele tõmbamisel pole-on haruldased tänapäeval need naised, kes usaldavad oma vaistu täielikult ja tegutsevad selle ajendil. enamus ikka üritab mõelda ja oma loogikat kasutada, kuid see viib neid aint uute kysadeni ja kokkuvõtteks ummikusse endaga:)

Autor: ..ö..

Aeg: 11-11-05 11:26

mina aga käisin laavakivimassaazis või tshakrateavamismassaazis, nimetage kuidas tahate ja hakkasin tundma et mehega on midagi valesti, seletada ei osanud aga midagi hakkas tunduma väga vale ja ei läinudki kaua aega, kui selguski, et oli jah probleeme.

Autor: N

Aeg: 11-11-05 12:51

eks see oleneb ikka inimesest, mitte nii väga soost, kellele on antud , kellele mitte. Ei saa päris naiselikust vaistust rääkida, mõni on ikka ju üsna juhm

Pahade tüdrukute külgetõmme

<http://woman.delfi.ee/suhted/suhted/article.php?id=13346755>

oh teid, 19.07.2006 21:05

mehekesi, egas fuuriad pole avalikult fuuriad, -kavalamad neist valdavad hoopis perfektselt nippe, kuidas meestega manipuleerida. See ongi pilotaazi kõrgem tase, kui mees isegi ei saa aru, et temaga manipuleeritakse ning teeb kõik suurest armastusest naise vastu! See nõuab naiselt aga oskusi, teadmisi ning suurt egot ennast mahedalt maksma panna.

Sellistest naistest ei lahutata, pigem lahutavad lõpuks nemad ise, kui ei viitsi enam mehele teatrit teha. :) Avalikult skandaalitsevad rohkem ausad ning otsekohesed naised, kes näitekunsti eriti ei valda ja kelle ego pole nii suur. No mida me räägime mehed, kui te isegi vahet ei tee, kes on kes! Olete vaid oma seksuaalsuse vangid ja vaid vähesed teist viitsivad ning oskavad seda energiat tööks ning loominguks muundada!

malle muld, 20.07.2006 01:27

ükskõiksus, märkamatu manipuleerimisoskus, kerge hullumeelsus, ülbus, pisike nahhaalsus võib õiges propotsioonis naise vaatevinklist kasuks tulla, eriti kui sellele lisandub teatud annus kiisulikku armsust ja ilu.

ainult väga-väga-väga ilus naine võib fuuriaksolemist endale lubada ja sel juhul sobiks talle umbes samasugune mees (mingi maffiaboss ja endine vang näiteks, juhul kui naine viriseb teenijate kallal)

malle muld, 20.07.2006 01:35

see tähendab, et oma kapriise ja soove peab naine õigel toonil ja viisil serveerima (nagu raja teele). vingumine või kisamine ei tee kellestki paha tüdrukut ning kisub naiselt viimsegi atraktiivsuse.

Keskeas mees teisel ringil: + ja –

<http://woman.delfi.ee/suhted/suhted/article.php?id=13434208>

tiku to ka minu, 02.08.2006 14:00

Äkki veel on mehi, kelle elu juhib siiski targem osa inimesest , mis asub kõrgemal püksivärvlist..... Meeste ülesandeks on külvata seemet nii laialt kui võimalik, et elu ikka Maa peal jätkuks! See on instinkt, sugutung - selle vastu on raske võidelda! Siin pole tegemist nii lihtsa valikuga nagu sina pakud: kui tahab keppi -on loll mees , kui ei taha keppi- siis on tark mees

Ülesanne, 02.08.2006 14:27

Naise ülesanne on armastada oma meest.

Mehe ülesanne on elu materiaalse poolega tegelemine, laste sigitamine.

Kui mõlemad täidavad oma ülesannet, siis on perekond õnnelik.

Kati Murutar: Miks mul palju lapsi on

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/arvamus/article.php?id=14022131>

Tubli, Kati!, 06.10.2006 10:42

Ilma lasteta naine, kui ta on juba üle 30 vana, ja paarisuhtes, paneb lihtsalt haletsema. Millega ta siis oma vaba aja sisustab (mida ta nimetab OMA elu elamiseks)? Käib kaubanduskeskustes, laliseb päevast-päeva oma sõbrannadega, istub 12 tundi tööl.

taf, 06.10.2006 12:00

Fantastiline n a i n e, Kati ! Naise missioon siin elus ongi EMA olla ! Ole ilus edasi !

Armastust!, 06.10.2006 12:06

Tubli Kati! Me oleme Naised ja just suure algustähega, mitte karjääriredelil ülepoole pürgivad beibed. Naise roll on emaduse roll.

Uuriija, 06.10.2006 12:10

Mis on "oma elu" ilma lasteta - enamasti niisama ringitolgendamine, hooramine, klatsimine, omaenese mina imetlemine.

See jutt käib ka meeste kohta aga ei käi nende kohta, kes mingil tõsisel põhjusel ei saa lapsi, kuid tahaksid

rõõmsalt lastevaba, 06.10.2006 23:38

Pole mul midagi Ms Murutari vastu, tehku aga kuues ja seitsmeski laps kui tahab, ent üks väike asi häirib kõrva küll: "normaalne". Emadus kui ainus "normaalne" naiseksolemise viis. Lastega naine kui "normaalne", lastetu või lastevaba naine kui "ebanormaalne". Pisut foobiline lähtumine, kas ei tundu? :-) Üks väike õhtuülikooli filosoofiakursus kuluks Murutarile ära küll - las mõtiskleb pisut naiseksolemise üle. Kuidas deBeauvoir ütleski? La femme, ca n'existe pas.

proua Helju, 06.10.2006 23:58

Ka mina leian, et naise esmane funktsioon on ikkagi järglased ja pere. Lapsed. Ilma nendeta ei ole ju riiki! Mäletate, kuidas me seisime Balti ketis ja nutsime? Mis on nüüd küll inimestest saanud, miks nad tahavad ainult iseendale elada??? Ainult raha on inimestel meeles, muud ei miskit

R2, 08.10.2006 14:31

Esimese poole meie elust keeravad perse meie vanemad, teise meie lapsed.

Femmide lalin

<http://woman.delfi.ee/foorum/read.php?f=16&i=145514&t=145514>

Autor: M34

Aeg: 12-28-06 11:24

vastuseks feministide ebakonstruktiivsele lalinale teatan, et naise asi on vait olla ja käsku täita

Autor: naine

Aeg: 12-28-06 13:36

mehe asi on naist teenida ja Teda sõnadeta mõista, siis naine ei pea niipalju sõnu kulutama nende karvaste lihakogude peale, kes on meessoost inimesed.

Autor: siga

Aeg: 12-28-06 15:07

M37 on õigus. Kanad ärge kaagutage, läbi aastuhandete on mees olnud targem ja tugevam. Ja on seda ka edasi, õppige oma mehi austama litad.

Naised said, mis tahtsid

<http://woman.delfi.ee/foorum/read.php?f=16&i=145530&t=145530>

Autor: irw

Aeg: 12-28-06 16:55

mis mehed need on üldse kes naistel feministiks lasevad minna? need on ju mingid supinahad kes ei oska niipalju mees olla, et naine ennast naisena saaks tunda nende kõrval ja on sunnitud ise meheks hakkama. saite, mehed, mis tahtsite, teie oma hädisuse tõttu on need naised sellised.

Autor: irw

Aeg: 12-28-06 17:00

minu point siis oli, et meheliku mehe kõrval ei jää ühtki femnisti alles vaid nad on õnnelikud et saavad lõpuks ehtsalt naised olla. Aga loll (loe: ebamehelik mees) saab kirikuski peksta (loe: jääb naisele naiseks).

Kati Murutar: Armastame, karistame mehi

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/arvamus/article.php?id=14839197>

Lilleke, 19.01.2007 08:46

Nii eluliselt ja ehedalt suudab ainult Kati kirjutada. Ja kõik see on jumala tõsi. Tugev on

mees, kes seda ka samamoodi tunnistada julgeb ja OMA naist ka tunnustab. Minul on õnn olla sellise mehe naine! Mehed ja naised on Jumala poolt lihtsalt niiaerinevaks loodud.

niiongi, 19.01.2007 12:25

mina naine ehitasin perele (mitte päris oma kätega) maja aga kes tuttavatelt ja sugulastelt kiita sai?? Ikka mees!!! Niiet pysime igayks oma liistude juures.

FöönX, sihukesed, 20.01.2007 11:33

kui on selgumas ja selgunud, et KA NAINE omab nii mõistust kui ka (võibolla isegi suuremat) hinge, ei tähenda see veel üheselt ematsipeerumust!!! emantsipatsiooni teooria ei eelda seda, muide, sa mõttetumees. ja ka naine suudab sama sõnaosav ja geniaalne olla kui meeski. muidugi siin omad tingimused.

FöönX, Keegi, 20.01.2007 11:47

naine on loomult armastuse maalt ja loomult ta vaid armastust vajabki. kuid mees on põrgust ja põrgus peamiselt "vägitükke" üksteisevõidu ka teha'sse.